

**Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ– EUROSTAT–
EU-SILC**

ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

**ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΟΝΑΔΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΠΡΟΝΟΙΑΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Θέμα

**Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ
ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ – EUROSTAT EU-SILC**

ΒΕΡΓΟΥΛΗ

ΖΕΠΠΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΑ

ΝΙΚΗ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΜΑΥΡΕΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2016

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

ΔΗΛΩΣΗ ΜΗ ΛΟΓΟΚΛΟΠΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

Με πλήρη επίγνωση των συνεπειών του νόμου περί πνευματικών δικαιωμάτων, δηλώνω ενυπογράφως ότι είμαι αποκλειστικός συγγραφέας της παρούσας Πτυχιακής Εργασίας, για την ολοκλήρωση της οποίας κάθε βοήθεια είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται λεπτομερώς στην εργασία αυτή. Έχω αναφέρει πλήρως και με σαφείς αναφορές, όλες τις πηγές χρήσης δεδομένων, απόψεων, θέσεων και προτάσεων, ιδεών και λεκτικών αναφορών, είτε κατά κυριολεξία είτε βάσει επιστημονικής παράφρασης. Αναλαμβάνω την προσωπική και ατομική ευθύνη ότι σε περίπτωση αποτυχίας στην υλοποίηση των ανωτέρω δηλωθέντων στοιχείων, είμαι υπόλογος έναντι λογοκλοπής, γεγονός που σημαίνει αποτυχία στην Πτυχιακή μου Εργασία και κατά συνέπεια αποτυχία απόκτησης Τίτλου Σπουδών, πέραν των λοιπών συνεπειών του νόμου περί πνευματικών δικαιωμάτων. Δηλώνω, συνεπώς, ότι αυτή η Πτυχιακή Εργασία προετοιμάστηκε και ολοκληρώθηκε από εμένα προσωπικά και αποκλειστικά και ότι, αναλαμβάνω πλήρως όλες τις συνέπειες του νόμου στην περίπτωση κατά την οποία αποδειχθεί διαχρονικά, ότι η εργασία αυτή ή τμήμα της δεν μου ανήκει διότι είναι προϊόν λογοκλοπής άλλης πνευματικής ιδιοκτησίας.

Όνομα και Επώνυμο Συγγραφέων (Με Κεφαλαία): ΓΕΩΡΓΙΑ ΒΕΡΓΟΥΛΗ, ΝΙΚΗ ΖΕΠΠΟΥ

Υπογραφές (Ολογράφως χωρίς μονογραφή):

Ημερομηνία (Ημέρα- Μήνας-Έτος): 14/11/2016

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η Εργασία μας ασχολείται με τη φτώχεια στην Ελλάδα σύμφωνα με τις έρευνες της eu silc. Αποτελείται από 3 μέρη, στο πρώτο μέρος το οποίο αποτελείται από 2 κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο θα δούμε τι φτώχεια σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και κάποιους πίνακες που συγκρίνουν την Ελλάδα με άλλες χώρες. Τέλος στο δεύτερο κεφάλαιο μιλάμε για την φτώχεια στην Ελλάδα σε αυτό το κεφάλαιο θα δούμε τι ορίζεται φτώχεια αλλά και τις κατηγορίες που διακρίνεται. Ακόμα, θα δούμε κάποιους πίνακες που θα μας βοηθήσουν να κατανοήσουμε τα ποσοστά της φτώχειας. Στο δεύτερο μέρος υπάρχουν 8 κεφάλαια τα οποία αναφέρονται στα αποτελέσματα της έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών (eu silc) από το 2000-2010 δηλαδή πριν την οικονομική κρίση, περιέχει ποσοστά του κινδύνου φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης και περιέχει τους δείκτες για τη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Ευρώπη 2020». Και τέλος το μέρος γ αποτελείται από 4 κεφάλαια στα οποία θα δούμε τα αποτελέσματα της Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών έρευνα της EU SILC από το 2011-2015 δηλαδή κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης. Περιέχει ποσοστά του κινδύνου φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τέλος, περιέχει τους δείκτες για τη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Ευρώπη 2020».

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ– EUROSTAT– EU-SILC

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	3
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΙΝΑΚΩΝ	7
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ	10
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	11
ΜΕΡΟΣ Α. Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΟΝ «ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΟ» ΚΟΣΜΟ	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο : Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΗΠΑ	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο : Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	28
ΜΕΡΟΣ Β. Η ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ, 2002-2010Η.....	48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο : ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 2002.....	48
3.1.1. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	48
3.1.2. ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	50
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο : ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 2003.....	51
3.2.1. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	51
3.2.2. ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	52
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο : ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 2004.....	53
3.3.1. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	53
3.3.2. ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	54
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ^ο : ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 2005.....	55
3.4.1 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	55
3.4.2. ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	56
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ^ο : ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 2007.....	58
3.5.1 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	58
3.5.2. ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	60
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ^ο : ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 2008.....	61
3.6.1. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	61
3.6.2. ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	63
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 ^ο : ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 2009.....	64

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ– EUROSTAT– EU-SILC

3.7.1. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	64
3.7.2. ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	66
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 ^ο : ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 2010.....	67
3.8.1 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	67
3.8.2 ΔΕΙΚΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ‘ΕΥΡΩΠΗ 2020’ (ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ)	68
3.8.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	72
ΜΕΡΟΣ ‘Γ. Η ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ, 2011-2015.....	73
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο : ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 2011.....	73
4.1.1. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	73
4.1.2 ΔΕΙΚΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ‘ΕΥΡΩΠΗ 2020’	74
4.1.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	77
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο : ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 2012.....	78
4.2.1 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	78
4.2.2 ΔΕΙΚΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ‘ΕΥΡΩΠΗ 2020’	79
4.2.3. ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	84
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο : ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 2013.....	85
4.3.1 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	85
4.3.2 ΔΕΙΚΤΕΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ‘ΕΥΡΩΠΗ 2020’	86
4.3.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	91
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ^ο : ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 2014.....	92
4.4.1 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	92
4.4.2. ΔΕΙΚΤΕΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ «ΕΝΩΣΗ 2020»	93
4.4.3. ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	96
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ^ο : ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 2015.....	97
4.5.1 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	97
4.5.2. ΔΕΙΚΤΕΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ‘ΕΥΡΩΠΗ 2020’	98
4.5.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	101
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	102

**Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT-
EU-SILC**

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ..... 104

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

	ΣΕΛ
Πίνακας 1: Ποσοστά (%) φτώχειας στην Ελλάδα και στην Ευρωπαϊκή Ένωση με βάση δημογραφικά χαρακτηριστικά 2009 (Εισοδήματα 2008)	18
Πίνακας 2: Ποσοστό φτώχειας στην ΕΕ μετά τις κοινωνικές παροχές	22
Πίνακας 3: Ποσοστό φτώχειας ανά ηλικιακή κατηγορία στην ΕΕ-15 το 2006 μετά τις κοινωνικές παροχές	23
Πίνακας 4: Επίπεδο εκπαίδευσης και κατανομή του πληθυσμού ανά κατηγορία. Φτωχός και μη φτωχός ανά επίπεδο εκπαίδευσης συνολικά	31
Πίνακας 5: Κίνδυνος φτώχειας κατά φύλο ανά περιφέρεια και νόμο	42
Πίνακας 6: Κίνδυνος φτώχειας κατά ηλικιακή ομάδα ανά περιφέρεια και νομό	43
Πίνακας 7: Κίνδυνος φτώχειας κατά οικογενειακή κατάσταση, περιφέρεια και νομό	44
Πίνακας 8: Κίνδυνος φτώχειας κατά κύρια οικονομική δραστηριότητα ανά περιφέρεια και νομό	46
Πίνακας 9: Κίνδυνος οικονομικής επισφάλειας στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από το έτος 1995 έως το 2002	49
Πίνακας 10: Κίνδυνος οικονομικής επισφάλειας, από το έτος 1995 έως το 2002	50
Πίνακας 11: Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας κατά το 2007	59
Πίνακας 12: Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας, κατά το έτος 2008	61
Πίνακας 13: Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας, κατά το έτος 2009	64
Πίνακας 14: Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας, κατά το έτος 2010	67
Πίνακας 15: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και φύλο: 2010	68
Πίνακας 16: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και υπηκοότητα: 2010	69
Πίνακας 17: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και χώρα γέννησης: 2010	69
Πίνακας 18: Διασταυρώσεις των δεικτών φτώχειας της Ευρώπης 2020, κατά ομάδες ηλικιών: 2010	70

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ– EUROSTAT– EU-SILC

Πίνακας 19: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό σε χώρες της Ευρώπης, 2010	71
Πίνακας 20: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας και κατώφλι φτώχειας, κατά το έτος 2011	73
Πίνακας 21: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και φύλο, κατά το 2011	74
Πίνακας 22: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και υπηκοότητα, κατά το 2011	75
Πίνακας 23: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και χώρα γέννησης, κατά το 2011	75
Πίνακας 24: Διασταυρώσεις των δεικτών φτώχειας της Ευρώπης 2020, κατά ομάδες ηλικιών, κατά το 2011	76
Πίνακας 25: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό σε χώρες της Ευρώπης, κατά το 2011	77
Πίνακας 26: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και φύλο, κατά το 2012	80
Πίνακας 27: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και υπηκοότητα, κατά το 2012	80
Πίνακας 28: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και χώρα γέννησης, κατά το 2012	81
Πίνακας 29: Υποκατηγορίες δεικτών φτώχειας της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», κατά ομάδες ηλικιών, κατά το 2012	82
Πίνακας 30: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό σε χώρες της Ευρώπης, κατά το 2012	83
Πίνακας 31: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό κατά ομάδες ηλικιών και φύλο, κατά το 2013	86
Πίνακας 32: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και υπηκοότητα, κατά το 2013	87
Πίνακας 33: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και χώρα γέννησης, κατά το 2013	88
Πίνακας 34: Υποκατηγορίες δεικτών φτώχειας της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», κατά ομάδες ηλικιών, κατά το 2013	89

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ– EUROSTAT– EU-SILC

Πίνακας 35: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό σε χώρες της Ευρώπης, κατά το έτος 2013	90
Πίνακας 36: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και φύλο, κατά το 2014	94
Πίνακας 37: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και υπηκοότητα, κατά το 2014	95
Πίνακας 38: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και χώρα γέννησης, κατά το 2014	95
Πίνακας 39: Υποκατηγορίες δεικτών φτώχειας της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», κατά ομάδες ηλικιών, κατά το 2014	96
Πίνακας 40: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και φύλο κατά το 2015	98
Πίνακας 41: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και υπηκοότητα, κατά το 2015	99
Πίνακας 42: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και χώρα γέννησης, κατά το 2015	100
Πίνακας 43: Υποκατηγορίες δεικτών φτώχειας της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», κατά ομάδες ηλικιών, κατά το 2015	101

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ– EUROSTAT– EU-SILC

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

	ΣΕΛ
Γράφημα 1: Ποσοστό κινδύνου φτώχειας 1994-2003	54
Γράφημα 2: Ποσοστό οικονομικής επισφάλειας κατά το έτος 1994 έως το 2004	56
Γράφημα 3: Ποσοστό κινδύνου οικονομικής επισφάλειας με εναλλακτικές διαχωριστικές γραμμές	56
Γράφημα 4: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας	59
Γράφημα 5: Κίνδυνος φτώχειας με εναλλακτικές διαχωριστικές γραμμές	60
Γράφημα 6: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας	62
Γράφημα 7: Κίνδυνος φτώχειας με εναλλακτικές διαχωριστικές γραμμές	62
Γράφημα 8: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας	65
Γράφημα 9: Κίνδυνος οικονομικής επισφάλειας με εναλλακτικές διαχωριστικές γραμμές	65
Γράφημα 10: Ποσοστό κινδύνου φτώχειας: 1994-2009	66
Γράφημα 11: Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας, από το έτος 2008 έως το 2012	78
Γράφημα 12: Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας ή σε κοινωνικό αποκλεισμό από το έτος 2008 έως το 2012	79
Γράφημα 13: Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας, από το 2010 έως το 2013	86
Γράφημα 14: Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας ή σε κοινωνικό αποκλεισμό, από το 2009 έως το 2013	87
Γράφημα 15: Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας, από το έτος 2005 έως το 2014	93
Γράφημα 16: Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας ή σε κοινωνικό αποκλεισμό, από το 2005 έως το 2014	94
Γράφημα 17: Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας, κατά τα έτη 2005, 2009 και από το 2011 έως το 2015	97
Γράφημα 18: Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας ή σε κοινωνικό αποκλεισμό κατά το έτος 2005 και από το 2008 έως το 2015	99

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα εργασία ασχολείται με το εισόδημα και τις συνθήκες διαβίωσης των νοικοκυριών σύμφωνα με τις έρευνες της EU-SILC. Ειδικότερα, θα προσπαθήσουμε να εξετάσουμε σε τι ποσοστά υπάρχει η φτώχεια στην Ελλάδα ειδικά κατά την διάρκεια της οικονομικής κρίσης και μετά. Βασικός σκοπός της ετήσιας έρευνας EU-SILC είναι η μελέτη, σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, των συνθηκών διαβίωσης των νοικοκυριών σε σχέση με το εισόδημα τους.

Η φτώχεια είναι ένα κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό ζήτημα μεγάλης σημασίας. Ειδικότερα τα τελευταία χρόνια, κατά τη διάρκεια των οποίων πολιτικές λιτότητας έχουν εφαρμοστεί στην Ελλάδα και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, η μελέτη του αντίκτυπου αυτών των πολιτικών στη φτώχεια καταλαμβάνει σημαντική θέση στον ακαδημαϊκό και στον πολιτικό λόγο. Ο ορισμός και η μέτρηση της φτώχειας είναι καίρια ζητήματα στο πλαίσιο της ακαδημαϊκής συζήτησης για τη διαχρονική εξέλιξη της φτώχειας, για τις αιτίες και τις συνέπειές της. Σύμφωνα με πολλούς ερευνητές η χρήση απλών ορισμών και δεικτών συμβάλλει στην καλύτερη κατανόηση της φτώχειας και των επιπτώσεών της από κοινό μη ειδικών, κοινό στο οποίο περιλαμβάνονται και οι πολιτικοί δρώντες. Από την άλλη πλευρά, πιο σύνθετη ανάλυση μπορεί να εμβαθύνει την κατανόησή μας για το φαινόμενο και επομένως να βελτιώσει την ικανότητά μας να το αντιμετωπίσουμε.¹

Η εργασία μας είναι σημαντική, διότι αναλύει ένα από τα πιο σημαντικά προβλήματα στη χώρα και αφορά έναν σημαντικό ποσοστό του πληθυσμού που ζει με υλικές στερήσεις. Η φτώχεια είναι ένα σημαντικός παράγοντας στην Ελλάδα ειδικότερα τα τελευταία χρόνια που βρίσκεται σε οικονομική κρίση. Ο φτωχός στις περισσότερες περιπτώσεις είναι κοινωνικά αποκλεισμένος. Η φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός δεν είναι δύο έννοιες που ταυτίζονται, είναι συμπληρωματικές έννοιες οι οποίες απεικονίζουν δύο διαφορετικές καταστάσεις. Περιγράφουν τις αιτίες και τα αποτελέσματα της περιθωριοποίησης σε μία κοινωνία. Η φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός είναι δύο τρόποι που βοηθούν στην περιγραφή της κατάστασης των ανθρώπων που δεν μπορούν να έχουν έναν σταθερό τρόπο ζωής που είναι αποδεκτό από την κοινωνία στην οποία ζουν. Έτσι, είναι πιθανό να είναι κάποιος φτωχός αλλά κοινωνικά ενσωματωμένος όπως να είναι κάποιος κοινωνικά αποκλεισμένος αλλά μη φτωχός.

Η κοινωνική ενσωμάτωση είναι η εξασφάλιση ότι όλοι, συμπεριλαμβανομένων των ευάλωτων ομάδων, μπορούν να έχουν ευκαιρίες εργασιακής απασχόλησης και την κοινωνία και ότι έχουν ίσες ευκαιρίες να το πράξουν. Η προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης είναι επίσης ζωτικής σημασίας για την επίτευξη των ευρωπαϊκών στόχων και για τη διατήρηση της οικονομικής ανάπτυξης, καλύτερων και περισσότερων θέσεων εργασίας και αρμονικής σχέσης μεταξύ των μελών της κοινωνίας. Κοινωνικός αποκλεισμός ονομάζεται το άτομο που στερείται βασικά αγαθά και υπηρεσίες, όπως οι συνθήκες στέγασης, υλικά αγαθά των οποίων η έλλειψη επιβαρύνει την ποιότητα ζωής του, η υγεία και η μη δυνατότητα πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας, η εκπαίδευση, η αδυναμία κάλυψης καθημερινών βασικών αναγκών.

Σκοπός της εργασίας είναι να εξετάσουμε την φτώχεια στην Ελλάδα σύμφωνα με την έρευνα «Εισόδημα και Συνθήκες Διαβίωσης των Νοικοκυριών» που έκανε η EU-SILC. Τα πιο σημαντικά ερωτήματα είναι: 1) Σε τι επίπεδα βρίσκεται η φτώχεια; 2) Κάθε χρόνο αυξάνεται ή μειώνεται; 3) Είναι φτωχότεροι οι άντρες ή οι γυναίκες; Θα δούμε ότι η φτώχεια σε τελική ανάλυση αυξάνεται ενώ κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης αν και η κοινή γνώμη πιστεύει ότι η φτώχεια στην διάρκεια της οικονομικής κρίσης αυξάνεται μέσα από την

¹ Κατσίκας Δ., Καρακίτσιος Α., Φιλίνης Κ., Πετραλιάς Α., «Έκθεση για το κοινωνικό προφίλ της Ελλάδας σε σχέση με τη φτώχεια, τον κοινωνικό αποκλεισμό και την ανισότητα πριν και μετά από την εκδήλωση της κρίσης», Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Αθήνα Δεκέμβριος 2014, σελ.16

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ– EUROSTAT– EU-SILC

εργασία θα φανεί ότι υπάρχει ανισορροπία στα αποτελέσματα, αφού κάποιες χρονιές αυξάνεται και κάποιες μειώνεται.

Η παρούσα εργασία στηρίζεται κατά κύριο λόγο σε ποσοτικά δεδομένα, τα οποία προέρχονται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) και στην πλειοψηφία τους είναι δημοσιευμένα στην ιστοσελίδα της. Μέσα από τη μελέτη των δεδομένων αυτών γίνεται σύγκριση ανά έτος, ώστε να ανακαλύψουμε εάν η φτώχεια αυξάνεται ή μειώνεται κάθε χρόνο. Επίσης, μέσα από τα ποσοτικά στοιχεία θα δούμε από πότε άρχισε η φτώχεια να αυξάνεται ή να μειώνεται. Τέλος, θα μπορέσουμε μέσα από τα ποσοτικά στοιχεία να κάνουμε μια σύγκριση και με τις άλλες χώρες, προκειμένου να δούμε ποιες χώρες πλήττονται περισσότερο από τη φτώχεια, ποιες χώρες έχει επηρεάσει η οικονομική κρίση και τέλος ποια θέση καταλαμβάνει η Ελλάδα στο θέμα της φτώχειας.

Η Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών (EU-SILC) είναι ένα ερευνητικό στατιστικό πρόγραμμα, που συμμετέχουν όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αντικατέστησε, από το 2003, το ευρωπαϊκό panel νοικοκυριών (European Community Household Panel, ECHP), προκειμένου να επιτευχθεί η ποιοτική βελτίωση των στατιστικών δεδομένων που αφορούν στη φτώχεια και στον κοινωνικό αποκλεισμό. Η έρευνα αυτή αναφέρεται σε Ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο και αναλύει τις συνθήκες διαβίωσης των νοικοκυριών με επίκεντρο το εισόδημα τους. Με βάση την έρευνα αυτή, συγκρίνουμε την κατανομή του εισοδήματος και το κοινωνικό αποκλεισμό σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η σύγκριση αυτή επιτυγχάνεται χρησιμοποιώντας ερωτηματολόγια σε όλα τα κράτη. Ειδικότερα, από την έρευνα, υπολογίζονται δώδεκα βασικοί δείκτες, από τους δεκαοκτώ δείκτες κοινωνικής συνοχής, που συμφωνήθηκαν στο Laeken του Βελγίου, οι οποίοι αφορούν στη φτώχεια και στην εισοδηματική ανισότητα. Οι δείκτες κοινωνικής συνοχής βοηθούν, επίσης, στη διαμόρφωση και στην άσκηση της κοινωνικής πολιτικής της χώρας μας.

Η έρευνα διενεργείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και διέπεται από τις διατάξεις του Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και Κοινοβουλίου με αριθ. 1177/2003. Η περίοδος αναφοράς του εισοδήματος είναι το προηγούμενο ημερολογιακό έτος.²

Η έρευνα είναι δειγματοληπτική με σχεδιασμό rotation alintegrated design, που επιλέχθηκε ως ο πλέον κατάλληλος για ενιαία συγχρονική και διαχρονική έρευνα. Η ανάλυση των δειγμάτων και το τελικό αποτέλεσμα διαμορφώνονται από τα μέλη των νοικοκυριών. Η διαχρονική δομή του δείγματος διαχωρίζεται σε τέσσερα εναλλασσόμενα υποδείγματα, το καθένα από αυτά αντιπροσωπεύει το πληθυσμό και έχει διάρκεια τέσσερα χρόνια. Για κάθε δύο χρόνια υπάρχει μερική επικάλυψη με ποσοστό 75% των υποδειγμάτων. Η εναλλαγή γίνεται κάθε χρόνο όπου το ένα υπόδειγμα εγκαταλείπει το δείγμα και ένα νέο επιλέγεται. Το σχήμα εναλλαγής άρχισε από το πρώτο έτος του 2003. Για να υπάρξει πλήρες δείγμα το πρώτο έτος της έρευνας, τα τέσσερα υποδείγματα ξεκίνησαν ταυτόχρονα. Για τη διαχρονική συνιστώσα της έρευνας, τα άτομα που επιλέγονται αρχικά, ερωτώνται για περίοδο τεσσάρων χρόνων που είναι ίση με τη διάρκεια με το κάθε υπόδειγμα.

Η έρευνα EU-SILC βασίζεται στη δειγματοληψία των νοικοκυριών από πλαίσιο δειγματοληψίας που έχει δημιουργηθεί με βάση τα στοιχεία της Απογραφής Πληθυσμού 2011 και καλύπτει πλήρως τον πληθυσμό. Ο σχεδιασμός της δειγματοληψίας περιλαμβάνει δύο επίπεδα στρωμάτωσης:

²http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_life_cycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=185093&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

i. Το πρώτο επίπεδο είναι γεωγραφική στρωμάτωση που βασίζεται στη διαίρεση της Χώρας σε Περιφέρειες, οι οποίες αντιστοιχούν στο ευρωπαϊκό επίπεδο διαμέρισης NUTSII, ενώ τα δύο μεγάλα πολεοδομικά συγκροτήματα Αθήνας και Θεσσαλονίκης συγκροτούν χωριστά γεωγραφικά στρώματα.

ii. Το δεύτερο επίπεδο στρωμάτωσης είναι η ταξινόμηση των οικισμών, μέσα σε κάθε Περιφέρεια, σε τέσσερις κατηγορίες αστικότητας, σύμφωνα με το μέγεθος του πληθυσμού τους.

- ≥ 30.000 κατοίκους
- 5.000-29.999 κατοίκους
- 1.000-4.999 κατοίκους
- 0-999 κατοίκους

Η στρωμάτωση των δύο μεγάλων πολεοδομικών συγκροτημάτων έγινε κατά απογραφικές εποπτείες. Το δείγμα των ιδιωτικών νοικοκυριών επιλέγεται σε δύο στάδια. Στο πρώτο στάδιο, ένα τυχαίο δείγμα μονάδων επιφάνειας, κατοικημένων γεωγραφικών περιοχών που περικλείονται από φυσικά ή τεχνητά όρια επιλέγεται με συστηματική δειγματοληψία από κάθε τελικό στρώμα με πιθανότητα επιλογής της κάθε μονάδας ανάλογη του αριθμού των ιδιωτικών νοικοκυριών που αυτή περιέχει. Στο δεύτερο στάδιο, ένα συστηματικό τυχαίο δείγμα ιδιωτικών νοικοκυριών επιλέγεται με δεδομένο δειγματοληπτικό κλάσμα, από τον σύγχρονο πληθυσμό των νοικοκυριών, με βάση προμέτρηση που γίνεται στο πεδίο κάθε επιλεγμένης μονάδας επιφάνειας.³

Η γραμμή φτώχειας υπολογίζεται με τη σχετική έννοια και ορίζεται στο 60% του διαμέσου ισοδύναμου συνολικού διαθέσιμου εισοδήματος του νοικοκυριού, χρησιμοποιώντας την τροποποιημένη κλίμακα ισοδυναμίας του ΟΟΣΑ. Ως συνολικό ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα του νοικοκυριού θεωρείται το συνολικό καθαρό εισόδημα, δηλαδή το εισόδημα μετά την αφαίρεση των φόρων και των εισφορών για κοινωνική ασφάλιση, που λαμβάνεται από όλα τα μέλη του νοικοκυριού. Αυτή η έννοια του κινδύνου σχετικής φτώχειας, όπου ο φτωχός είναι σε σχέση με τους άλλους, διαφοροποιείται από την έννοια του κινδύνου της απόλυτης φτώχειας, όπου ο φτωχός στερείται βασικών μέσων επιβίωσης.⁴

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση η σχετική φτώχεια ορίζεται ως το ποσοστό του πληθυσμού που ζει με εισόδημα χαμηλότερο από 60% του διάμεσου εισοδήματος στην χώρα. Στην Ελλάδα αυτό το ποσοστό υπερβαίνει το 20%.⁵

Για την εκτίμηση των χαρακτηριστικών της έρευνας τα στοιχεία κάθε ατόμου και κάθε νοικοκυριού του δείγματος πολλαπλασιάστηκαν με έναν αναγωγικό συντελεστή. Ο αναγωγικός συντελεστής προκύπτει ως το γινόμενο των ακόλουθων τριών παραγόντων (σταθμίσεων):

α) της αντίστροφης πιθανότητας επιλογής του ατόμου, που συμπίπτει με την αντίστροφη πιθανότητα επιλογής του νοικοκυριού,

β) του αντίστροφου του ποσοστού απόκρισης των νοικοκυριών εντός του στρώματος,

γ) ενός διορθωτικού συντελεστή, ο οποίος καθορίζεται κατά τρόπο ώστε:

I) Η εκτίμηση των ατόμων, κατά φύλο και ομάδες ηλικιών, που θα προκύψει ανά γεωγραφική περιφέρεια να συμπίπτει με τον αντίστοιχο αριθμό που υπολογίστηκε με προβολή για την περίοδο αναφοράς της έρευνας και βασίστηκε στη Φυσική Κίνηση Πληθυσμού, δηλαδή στην Απογραφή Πληθυσμού 2011 και Γεννήσεις, Θάνατοι, Μετανάστευση.

II) Η εκτίμηση των νοικοκυριών, κατά τάξη μμεγέθους (1, 2, 3, 4 ή 5+ μέλη) και κατά ιδιοκτησιακό καθεστώς, να συμπίπτει με αυτή του έτους αναφοράς που υπολογίστηκε με

³Στο ίδιο

⁴Στο ίδιο

⁵<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A6%CF%84%CF%8E%CF%87%CE%B5%CE%B9%CE%B1>

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

προβολή βασισμένη στη διαχρονική τάση της Απογραφής Πληθυσμού των ετών 2001 και 2011.

Η έρευνα μας είναι χωρισμένη σε τρία μέρη. Στο πρώτο μέρος αναφέρεται στη φτώχεια στον «ανεπτυγμένο» κόσμο. Στο πρώτο κεφάλαιο, περιέχει πληροφορίες για τη φτώχεια στην Ευρωπαϊκή Ένωση, θα δούμε πίνακες που θα δείχνουν ποια χώρα πλήττεται περισσότερο από τη φτώχεια και σε ποια θέση βρίσκεται η Ελλάδα. Επίσης θα δούμε για το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα, σε ποιες χώρες υπάρχει και ποιος είναι ο σκοπός. Θα δούμε ξεχωριστά κάθε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και τα ποσοστά φτώχειας που κάθε μια παρουσιάζει και για την περίπτωση των ΗΠΑ. Στο δεύτερο κεφάλαιο αναφέρεται η φτώχεια γενικότερα ως πρόβλημα και ως διαχρονικό φαινόμενο. Θα δούμε τη φτώχεια στην Ελλάδα μέσα από πίνακες, θα δούμε ποια πόλη της Ελλάδος θεωρείται φτωχότερη, ποιοι πλήττονται, θα δούμε τον όρο του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος καθώς και την εξέλιξη της φτώχειας.

Στο δεύτερο μέρος, θα δούμε την έρευνα εισοδήματος και συνθηκών διαβίωσης των νοικοκυριών της EU-SILC πριν από την οικονομική κρίση, δηλ. από το έτος 2002 έως το 2010, εκτός από το έτος 2006 για το οποίο δεν έχουν δημοσιευτεί τα ερευνητικά αποτελέσματα. Στο κεφάλαιο αυτό θα δούμε τα επίπεδα του κινδύνου φτώχειας από το έτος 1995 έως το 2010, για την Ελλάδα, για τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλων κρατών, το κίνδυνο φτώχειας για τους άντρες και τις γυναίκες, τους δείκτες για τη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Ευρώπη 2020» και τις βασικές διαπιστώσεις από αυτή την έρευνα μέσα σε 8 κεφάλαια. Ο στόχος της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Ευρώπη 2020» να αξιολογήσει με βάση τον αριθμό των ατόμων που βρίσκονται σε κίνδυνο ως προς την κατάσταση φτώχειας ή αποκλεισμού:

- Ποσοστό ατόμων που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας
- Ποσοστό ατόμων με υλικές στερήσεις, δηλαδή ο πληθυσμός που στερείται τουλάχιστον 4 από ένα κατάλογο 9 αγαθών και υπηρεσιών
- Ποσοστό πληθυσμού που διαβιεί σε νοικοκυριά με χαμηλή ένταση εργασίας, δηλαδή το ποσοστό του πληθυσμού που ηλικιακά βρίσκονται 18 έως 59 ετών και εργάστηκαν λιγότερο από 20% της συνήθους απασχόλησης κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους.

Στο τρίτο μέρος, θα δούμε την έρευνα εισοδήματος και συνθηκών διαβίωσης των νοικοκυριών της EU-SILC, από το έτος 2011 έως το 2015. Στο κεφάλαιο αυτό θα δούμε τα επίπεδα του κινδύνου φτώχειας από το έτος 2011 έως το 2015 για την Ελλάδα, για τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλων κρατών. Επίσης θα δούμε τα επίπεδα φτώχειας των ανδρών και των γυναικών, για τις ηλικίες, τους δείκτες για τη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Ευρώπη 2020», και τις βασικές διαπιστώσεις από αυτή την έρευνα, μέσα σε 5 κεφάλαια.

ΜΕΡΟΣ Α. Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΟΝ «ΑΝΕΠΙΤΥΓΜΕΝΟ» ΚΟΣΜΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο : Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΗΠΑ

Ας δούμε τώρα τι γίνεται με την περίπτωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η σχετική φτώχεια εδώ ορίζεται ως το ποσοστό του πληθυσμού που ζει με εισόδημα χαμηλότερο από 60% του διάμεσου εισοδήματος ενώ στην Ελλάδα το ποσοστό αυτό υπερβαίνει το 20%.

Όπως σε κάθε χώρα έτσι και στις ΗΠΑ υπάρχουν άνθρωποι κάτω από το όριο της φτώχειας οι οποίοι αντιστοιχούν στο 12% περίπου. Θα αναρωτηθούμε τι ορίζεται ως όριο φτώχειας; Χοντρικά, θεωρείται κάποιος κάτω από το όριο αυτό όταν έχει εισόδημα λιγότερο από το μισό του μισού του μέσου εισοδήματος της χώρας. Αυτό όμως είναι απλά μια στατιστική κατανομή. Δεν είναι σε θέση να περιγράψει την αγοραστική δύναμη και το βιοτικό επίπεδο που εξασφαλίζει το εισόδημα αυτό, πράγμα που αποδεικνύεται από τα ποσοστά κατοχής σειράς καταναλωτικών αγαθών (αυτοκίνητα, τηλεοράσεις, ψυγεία, κ.ά.), ιδιοκατοίκησης, προσδόκιμου επιβίωσης κτλ. Επίσης, χιλιάδες φοιτητές έχουν μεν νοικοκυριό αλλά ελάχιστες αποδοχές, άσχετα αν η ζωή τους δεν είναι καθόλου φτωχή. Ας μην ξεχνάμε βέβαια και τα εκατομμύρια των νέων σε ηλικία φτωχών μεταναστών οι οποίοι έρχονται διαρκώς, μπαίνουν στην αρχή στη βάση της πυραμίδας και συντηρούν το ποσοστό φτώχειας. Οι ΗΠΑ σήμερα έχουν το υψηλότερο κατά κεφαλήν εισόδημα από όλες τις μεγάλες χώρες (υπάρχουν εξαιρέσεις μικρών χωρών όπως το Λουξεμβούργο ή η Νορβηγία, που είναι όντως ελάχιστα ψηλότερα) 6. Ενδεικτικά οι ΗΠΑ είχαν το 2002, κατά κεφαλήν εισόδημα 36.400 \$, έναντι 27.986 της Ιαπωνίας, περίπου 26.000 της Βρετανίας, και 25.000 της Γερμανίας. Παρ' όλη την εμφανή υπεροχή της αμερικανικής οικονομίας να παράγει πλούτο (μια υπεροχή που διευρύνεται σταθερά σε σχέση με τον ευρωπαϊκό πυρήνα τα τελευταία 25 χρόνια), μια συχνή κριτική είναι ότι αυξάνει τις ανισότητες και εξασφαλίζει άθλιες συνθήκες για τους φτωχούς της. Οι ΗΠΑ είναι η χώρα με την μεγαλύτερη οικονομική ελευθερία αλλά με έντονα παρεμβατικά στοιχεία στην οικονομία.

Η φτώχεια όπως ήδη έχουμε αναφέρει υπάρχει και στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Φτώχεια στην Ε.Ε σημαίνει να μην μπορείς να αγοράσεις καινούρια ρούχα και υγιεινά τρόφιμα και να επισκεφτείς γιατρό ή οδοντίατρο να μην μπορείς να αποταμιεύσεις για να ανταποκριθείς σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης, όταν θ' απολυθείς η θ' αντιμετωπίσεις πρόβλημα υγείας. Αν ζεις στη φτώχεια, μπορεί να πέσεις θύμα εκμετάλλευσης ή να εξαναγκαστείς να διαπράξεις παράνομες πράξεις να βιώσεις τον ρατσισμό και διακρίσεις. Φτώχεια επίσης σημαίνει να μην μπορείς να ζήσεις μια κανονική ζωή να μην μπορείς να διασκεδάσεις, να πας σινεμά, να επισκεφτείς φίλους. Η Ελλάδα εντάσσεται στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τα υψηλότερα ποσοστά φτώχειας, καθώς, το 2007 το 20% του πληθυσμού της διέμενε σε νοικοκυριά με ετήσιο εισόδημα χαμηλότερο από το όριο της φτώχειας. Το φύλο εξακολουθεί να παίζει σημαντικό ρόλο για την φτώχεια σε όλες τις ηλικιακές ομάδες. Για την Ελλάδα το ποσοστό της φτώχειας για τους άνδρες και τις γυναίκες το 2007 ανέρχεται σε 20% και 21% αντίστοιχα τα νούμερα αυτά είναι σαφώς υψηλότερα από αυτά της Ευρωπαϊκής Ένωσης αφού εκεί τα ποσοστά της φτώχειας είναι 15% για τους άνδρες και 17% για τις γυναίκες. Η διαφορά των δύο φύλων μειώθηκε τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας από 2,6% το 2005 σε 1% το 2006.⁷

⁶Χλέτσος Μ., Φτώχεια- κοινωνική προστασία και εργασία: η περίπτωση τεσσάρων Ευρωπαϊκών Κρατών, Παρατηρητήριο Απασχόλησης Ερευνητική Πληροφορική Α.Ε., Αθήνα 2003 σελ. 7-8

⁷<http://search.sosodesktop.com/search/web?fcoid=417&q=httpw%3A%2F%2Fwww.alfavita.gr%2Ffarthra%2F%25CE%25B7-%3A%25CE%25BC%25CE%25AC%25CF%2583%25CF%2584%25CE%25...>(www.alfavita.gr) 28/7/16

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ– EUROSTAT– EU-SILC

Ένας από τους κύριους παράγοντες που επηρεάζουν την οικονομική κατάσταση των ατόμων άρα και τη φτώχεια είναι το μέγεθος και η σύνθεση του νοικοκυριού τους. Είναι χαρακτηριστικό ότι τόσο στην Ελλάδα όσο και στην ΕΕ των 25 (αλλά ακόμη και στην ΕΕ των 15) τα νοικοκυριά με παιδιά έχουν υψηλότερα ποσοστά φτώχειας συγκρινόμενα με αυτά χωρίς παιδιά. Ειδικότερα, για το 2007, τα ποσοστά αυτά ανέρχονται στην Ελλάδα σε 23% για τα πρώτα και σε 18% για τα δεύτερα (17% έναντι 15% για την ΕΕ των 25 και 17% έναντι 16% για την ΕΕ των 15 αντίστοιχα) και είναι υψηλότερα από τα αντίστοιχα ποσοστά στο συνολικό πληθυσμό (20% στην Ελλάδα, 16% στην ΕΕ 25 και 17% στην ΕΕ 15). Παράλληλα, τόσο στην Ελλάδα όσο και στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες οι μονογονεϊκές και οι πολύτεκνες οικογένειες έχουν σημαντικά υψηλότερα ποσοστά φτώχειας από το μέσο εθνικό όρο, αν και, ακόμη και στην «τυπική» μορφή ελληνικής οικογένειας που αποτελείται από δύο ενήλικες και δύο παιδιά, καταγράφονται υψηλότερα ποσοστά φτώχειας από ότι στον συνολικό πληθυσμό (22% έναντι 20% το 2007). Ειδικότερα: α) το ποσοστό φτώχειας των μονογονεϊκών οικογενειών το 2007 στην Ελλάδα ανέρχεται σε 34% (δεν καταγράφεται διαφοροποίηση από τους αντίστοιχους μέσους στην ΕΕ των 25 και των 15), ενώ ως προς τη διαχρονική εξέλιξή του (2003-2007) το ανώτατο σημείο (44%) εμφανίζεται το 2005. Το επόμενο έτος το ποσοστό αυτό συρρικνώνεται στο 30% παρουσιάζοντας ραγδαία μείωση σε σχέση με το 2005 (αν και το 2007 παρατηρείται μια σχετική άνοδος της τάξης του 4% σε σχέση με το 2006).

β) το ποσοστό φτώχειας των πολυτέκνων οικογενειών, που στην Ελλάδα είναι σαφώς υψηλότερο από το αντίστοιχο ευρωπαϊκό μέσο για την περίοδο 2003-2007, ανήλθε το τελευταίο έτος της περιόδου αυτής στο 30% (έναντι 20% για το συνολικό πληθυσμό). Στην προαναφερθείσα πενταετία οι οικογένειες αυτές είχαν τα υψηλότερα ποσοστά φτώχειας το 2006 (38%), ενώ από το 2006 στο 2007 παρουσιάστηκε μείωση της τάξης του 8%. Η κατανομή των φτωχών ανά τύπο νοικοκυριού διαφέρουν μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής ένωσης. Η Μάστιγα της φτώχειας επιστρέφει στην Ευρώπη τι σημαίνει αυτό; αυτό σημαίνει ότι πολλές βιομηχανίες τροφίμων αναγκάζονται να προσαρμοστούν στη νέα πραγματικότητα. Ογδόντα εκατομμύρια άνθρωποι στην Ευρωπαϊκή Ένωση δηλαδή το 16% του πληθυσμού της, ζει σήμερα με λιγότερο από το 60% του μέσου όρου ατομικού εισοδήματος για τη χώρα του, που πρακτικά σημαίνει ότι βρίσκεται στο όριο της φτώχειας. Το 23% των πολιτών της Ευρώπης, δηλαδή συνολικά 115 εκατομμύρια Ευρωπαίοι βιώνουν συνθήκες φτώχειας. Το 17% των πολιτών της Ευρώπης αντιμετωπίζουν υλικές στερήσεις λόγω έλλειψης εισοδήματος. 43 εκατομμύρια Ευρωπαίοι βρίσκονται μπροστά στον κίνδυνο της φτώχειας δηλαδή δεν μπορούν να προμηθευτούν την απαραίτητη και απαιτούμενη ποσότητα και ποιότητα γευμάτων σε καθημερινή βάση⁸

Το ποσοστό των πολιτών που ζουν σε συνθήκες φτώχειας παρουσιάζει αύξηση, το χειρότερο όμως είναι ότι η φτώχεια γίνεται πιο ακραία.⁹ Το 40% των ανέργων κινδυνεύει από τη φτώχεια ενώ αντιθέτως μόνο το 8% όσων εργάζονται αντιμετωπίζει την ίδια απειλή.¹⁰ Η φτώχεια στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ένα πρόβλημα που μεγαλώνει, και τα τελευταία χρόνια έχει πάρει εκρηκτικές διαστάσεις και βυθίζει της ζωές των ανθρώπων στην δυστυχία. Τα 2/3 του συνολικού αριθμού των φτωχών στην Ευρωπαϊκή Ένωση ζουν σήμερα σε έξι μόνο χώρες: Γαλλία, Γερμανία, Βρετανία, Ιταλία, Πολωνία και Ισπανία.¹¹

Σε 8 διαφορετικές χώρες της Ε.Ε οι αγροτικές περιοχές φαίνεται να έχουν υψηλότερο

⁸<http://search.sosodesktop.com/search/web?fcoid=417&q=www.alfavita.gr%20Farthra%20F%25CE%25B7-%25CE%252FBC%25CE%25AC%2583%25CF%2584%25CE...>

⁹Στο ίδιο

¹⁰Στο ίδιο

¹¹Στο ίδιο

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

βαθμό φτώχειας σε σχέση με τις αστικές περιοχές. Η “εργασιακή φτώχεια” σε σχέση με τα χαμηλά ποσοστά απασχόλησης πλήττει πλέον πολλές χώρες της Ε.Ε, όπου τα επιδόματα ανεργίας και κοινωνικής πρόνοιας κυμαίνονται σε επίπεδο ελεημοσύνης, όπως στην Ελλάδα, την Ισπανία και την Ιταλία με ελαφρώς καλύτερη την κατάσταση στην Πορτογαλία και την Κύπρο. Παρά το γεγονός ότι σε χώρες με υψηλή απασχόληση, όπως η Δανία, η Ολλανδία και η Σουηδία, τα ποσοστά φτώχειας είναι γενικώς χαμηλά, οι έρευνες δείχνουν ότι και εκεί όπου υπάρχει χαμηλή ανεργία μπορεί να υπάρχει υψηλό ποσοστό φτώχειας, με χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτό της Γερμανίας.

Στην ΕΕ η σχετική φτώχεια ορίζεται ως το ποσοστό του πληθυσμού που ζει με εισόδημα χαμηλότερο από 60% του διάμεσου εισοδήματος στην χώρα. Στην Ελλάδα αυτό το ποσοστό υπερβαίνει το 20%. Ο κίνδυνος φτώχειας είναι μεγαλύτερος για τα άτομα χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου και για τα νοικοκυριά με μεγάλο αριθμό ανθρώπων.

Η φτώχεια σε ατομικό επίπεδο μπορεί να σχετίζεται με τη χαμηλή συνταξιοδότηση, την ανεργία ή την αεργία (εθελοντική μη άσκηση επαγγέλματος). Το επίπεδο της ανεργίας μιας χώρας φαίνεται να είναι επίσης δείκτης της γενικής φτώχειας (στην Ελλάδα η ανεργία το 2011 είναι περίπου 14,3%). Στον πίνακα 1 θα δούμε τα ποσοστά φτώχειας για την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2009 με βάση διάφορα δημογραφικά στοιχεία του πληθυσμού. Σε γενικές γραμμές η Ελλάδα παρουσιάζει υψηλά ποσοστά φτώχειας σε σύγκριση με το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

Πίνακας 1: Ποσοστά (%) φτώχειας στην Ελλάδα και στην Ευρωπαϊκή Ένωση με βάση δημογραφικά χαρακτηριστικά 2009 (Εισοδήματα 2008)

	ΕΛΛΑΔΑ	ΕΕ-15	ΕΕ-27
ΣΥΝΟΛΟ	19,7	16,1	16,3
ΗΛΙΚΙΑ			
ΕΩΣ 18 ΕΤΩΝ	23,7	19,0	19,9
18-24 ΕΤΩΝ	22,3	20,6	20,1
25-54 ΕΤΩΝ	17,3	13,7	14,0
55-64 ΕΤΩΝ	18,3	14,2	14,0
65 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΝΩ	21,4	17,8	17,8
ΦΥΛΟ			
ΑΝΔΡΑΣ	19,1	15,2	15,4
ΓΥΝΑΙΚΑ	20,2	16,9	17,1
ΕΙΔΟΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ			
ΜΟΝΟΜΕΛΕΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟ	26,5	25,3	25,6
ΕΝΑΣ ΕΝΗΛΙΚΑΣ ΜΕ ΠΑΙΔΙΑ	32,1	33,9	34,0
2 Η ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟΙ ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΧΩΡΙΣ ΠΑΙΔΙΑ	15,8	11,2	11,0
2 Η ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟΙ ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΜΕ ΠΑΙΔΙΑ	22,0	15,2	16,1
ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ			
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	29,6	22,4	24,0
ΛΥΚΕΙΟ Η ΜΕΤΑΛΥΚΕΙΑΚΗ ΜΗ	17,1	13,1	13,1
ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	5,4	7,4	6

ΠΗΓΗ: Eurostat

Όπως γίνεται φανερό από τον πίνακα 1 ότι η Ελλάδα παρουσιάζει υψηλά ποσοστά της φτώχειας σε σύγκριση με το μέσο όρο της ΕΕ-15 και της ΕΕ-27 και στην κάθε επιμέρους πληθυσμιακή ομάδα. Εξάιρεση παρουσιάζουν τα μονογονεϊκά νοικοκυριά, όπου το ποσοστό της φτώχειας στην Ελλάδα εμφανίζεται ελαφρά χαμηλότερο (κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες) από το αντίστοιχο μέσο της ΕΕ.

Τα προγράμματα επιμόρφωσης προβάλλουν στην πλειοψηφία τους εντελώς αναποτελεσματικά. Σε αντάλλαγμα για τη συμμετοχή τους σ' αυτά, οι φτωχοί λαμβάνουν κάποιο <<αντίτιμο>>, συχνά υπό την μορφή άμεσων χρηματικών πλεονεκτημάτων, υποτροφιών εκπαίδευσης και παροχών σε χρήμα ή σε είδος. Φυσικά, η συγκεκριμένη πρακτική τους προσελκύει, έστω κι αν η ίδια επιμόρφωση δεν παρουσιάζει κανένα ενδιαφέρον γι' αυτούς. Τα προγράμματα επιμόρφωσης προσπαθούν πάντα να αναπτύξουν

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

νέες ικανότητες, αντί να στηριχτούν πάνω σε όσες ήδη υπάρχουν.¹²

Όπως, παρατηρούμε στην πρώτη ομαδοποίηση που έχει γίνει με βάση την ηλικία και στην Ελλάδα αλλά και στην Ευρωπαϊκή Ένωση μεγαλύτερο κίνδυνο φτώχειας παρουσιάζουν οι νέοι μέχρι ετών και αμέσως μετά άτομα ηλικίας 65 ετών και πάνω. Αυτές εξάλλου είναι οι ηλικιακές ομάδες όπου το ποσοστό φτώχειας είναι υψηλότερο του μέσου όρου για το σύνολο του πληθυσμού. Όσον αφορά τη σύνθεση του νοικοκυριού, διαπιστώνουμε ότι ο κίνδυνος φτώχειας στην Ελλάδα και την ΕΕ είναι αρκετά μεγάλος για τα μονομελή νοικοκυριά και τις μονογονεϊκές οικογένειες. Περίπου 1/4 μονομελή νοικοκυριά και μια στις τρεις μονογονεϊκές οικογένειες βρίσκονται κάτω από το όριο φτώχειας. Ως προς τα νοικοκυριά με δύο ή περισσότερους ενήλικες (είτε έχουν παιδιά είτε όχι) στην Ελλάδα αυτά αντιμετωπίζουν υψηλότερο κίνδυνο φτώχειας κατά 5-7 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με την ΕΕ. Στην ομαδοποίηση με βάση τον τύπο νοικοκυριού στην Ελλάδα μόνο η κατηγορία με 2 ή περισσότερους ενήλικες χωρίς παιδιά εμφανίζει χαμηλότερο κίνδυνο φτώχειας από αυτόν του μέσου όρου για το σύνολο της χώρας. Σχετικά με το φύλο οι γυναίκες παρουσιάζουν ελαφρώς υψηλότερα ποσοστά φτώχειας σε σχέση με τους άνδρες παρατηρούμε ότι οι γυναίκες φτάνουν σε ποσοστό μέχρι και 20,2 ενώ στην Ευρωπαϊκή Ένωση το ποσοστό κινδύνου φτώχειας για τις γυναίκες φτάνει μέχρι και 16,9.

Τα τελευταία χρόνια η Γαλλία έχει μια έντονη ανάπτυξη της οικονομίας και γνώρισε μείωση του ποσοστού ανεργίας, αλλά και του αριθμού των ατόμων που βρίσκονται σε κατάσταση φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού. Η χώρα αντιμετωπίζει ακόμα και σήμερα υψηλά επίπεδα ανεργίας που πλήττει διάφορες κοινωνικές ομάδες και διάφορες περιοχές με άνισο τρόπο. Η σχετική φτώχεια στη Γαλλία το 1997 βρίσκεται στο 17% βρίσκεται ελαφρώς πιο κάτω από το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από τα μέσα του 1997, η γαλλική οικονομία. Παρόλο που η φτώχεια συνδέεται με την απουσία απασχόλησης, πλήττουν ακόμα και εργαζόμενοι.

Υπάρχει ο θεσμός του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος που σκοπό έχει να εξασφαλίσει σε όλους ένα ελάχιστο επίπεδο εισοδήματος. Ο θεσμός του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος καθιερώθηκε για πρώτη φορά στις αρχές της δεκαετίας του 60. Ειδικότερα, στη Δανία, στη Γερμανία και στην Ολλανδία μορφές ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος εμφανίστηκαν για πρώτη φορά το 1961, το 1962 και το 1963 αντίστοιχα.

Στη Μεγάλη Βρετανία κάποια χαρακτηριστικά του συστήματος του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος εισήχθησαν στις αρχές της δεκαετίας του 60.¹³ Στο Βέλγιο αυτός ο θεσμός δημιουργήθηκε το 1974, στο Λουξεμβούργο το 1986, στη Γαλλία το 1988, στην Ισπανία αρχές της δεκαετίας του 80 και στην Πορτογαλία το 1998.

Αρχικά, ο θεσμός του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, οποιαδήποτε μορφή και αν είχε λάβει στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ήταν απλώς μια οικονομική στήριξη του ατόμου με σκοπό να μην καταστεί φτωχό και κοινωνικά αποκλεισμένο.¹⁴ Στις αρχές της δεκαετίας του 90, άρχισε να συζητιέται ο θεσμός του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος και στις χώρες όπου δεν εφαρμοζόταν μέχρι εκείνη τη στιγμή, αλλά κυρίως ο μετασχηματισμός του συγκεκριμένου κοινωνικού συστήματος, ώστε να μειωθούν οι αρνητικές επιδράσεις στην αγορά εργασίας και να συνδεθεί με την εργασία η χρηματική στήριξη. Τα σχήματα των ελάχιστων εγγυημένων εισοδημάτων δεν έχουν παντού την ίδια μορφή σε ορισμένες περιπτώσεις αναφερόμαστε σε μια γενικευμένη παροχή και σε άλλες περιπτώσεις σε ειδικά

¹²YUNUS M., Για έναν κόσμο χωρίς φτώχεια: η αυτοβιογραφία του τραπεζίτη των φτωχών, Νέα σύνορα Λιβάνη, Αθήνα 1998, σελ 387

¹³Χλέτσος Μ., Από την πρόνοια στην εργασία: Νέες τάσεις και προκλήσεις για την κοινωνική προστασία, Κριτική, Αθήνα 2008, σελ.106

¹⁴Το ίδιο, σελ.107

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

επιδόματα.¹⁵

Όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν υιοθετήσει μια μορφή πολιτικής ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος. Οι προϋποθέσεις για την χορήγησή του και ο τρόπος χρηματοδότησής του διαφέρουν από χώρα σε χώρα. Μορφή του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος υπάρχει σε όλες τις χώρες εκτός από την Ελλάδα.

Το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα στηρίζεται στην ακόλουθη λογική: υπολογίζεται ένα συγκεκριμένο ύψος εισοδήματος που θεωρείται ως το ελάχιστο για να μην είναι κανείς φτωχός και να έχει ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης.¹⁶

Το βασικό μειονέκτημα του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος είναι ότι μπορεί να αποτελέσει σημαντικό αντικίνητρο για εργασία για οποιονδήποτε κερδίζει από την εργασία του λιγότερο από το όριο του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος. Έτσι δεν έχει κίνητρο να εργαστεί. Το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως πολιτική που έχουν επιλέξει οι σοσιαλδημοκρατικές κυβερνήσεις.¹⁷

Το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα είναι μη ανταποδοτικό επίδομα στη βάση ελέγχου του εισοδήματος, το οποίο συνδυάζεται με άλλα επιδόματα σε πολλές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σε πολλές χώρες, όπου κυριαρχεί η έννοια της ασφάλισης, το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα δεν εντάσσεται στο τυπικό σύστημα κοινωνικής προστασίας. Ένα άτομο για να χαρακτηριστεί δικαιούχος του δεν εξετάζεται μόνο το ατομικό του εισόδημα αλλά και το οικογενειακό του. Σε ορισμένες χώρες της ΕΕ (Βέλγιο, Δανία για επιδόματα που καταβάλλονται για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των 6 μηνών, Γερμανία, Ιταλία, Αυστρία) η εθνικότητα αποτελεί προϋπόθεση για να είναι κάποιος δικαιούχος του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος. Όταν κάποιος ενταχθεί στην αγορά εργασίας δεν δικαιούται πλέον το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα, εκτός από ορισμένες περιπτώσεις (Γαλλία, Ιρλανδία, Ολλανδία και Μεγάλη Βρετανία).

Τα άτομα που ζουν μόνα τους είναι περισσότερο εκτεθειμένα στη φτώχεια στη Πορτογαλία, στη Δανία, και στη Σουηδία και σε μικρότερο βαθμό στην Ελλάδα, στην Ολλανδία και στην Ιρλανδία.¹⁸

Οι μονογονεϊκές οικογένειες οι οποίες βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας είναι τριπλάσιες από άλλου τύπου οικογένειες και είναι περισσότερο εκτεθειμένες στη φτώχεια στην Ισπανία, στη Γερμανία, στη Μεγάλη Βρετανία και στη Πορτογαλία από ό,τι στις άλλες χώρες. Το ποσοστό των εργαζομένων φτωχών στην ΕΕ το 2001 ήταν υψηλότερο μεταξύ των ατόμων ηλικίας 16-24 ετών, σε σχέση με τις άλλες ηλικίες (25-54 ετών και 55 ετών και άνω). Ενώ αντίθετα στην Ελλάδα και στην Πορτογαλία άτομα μεγαλύτερης ηλικίας είναι περισσότερο εκτεθειμένα στη φτώχεια από ό,τι τα άτομα μικρότερης ηλικίας. Στην Ελλάδα, το 1982, τα άτομα που χαρακτηρίζονταν φτωχά και ως εκ τούτου παρουσίαζαν σημαντικές πιθανότητες να ήταν δικαιούχοι του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος (αν αυτό υπήρχε σαν θεσμός) ήταν οι οικογένειες με πολλά παιδιά, άτομα που δραστηριοποιούνταν στον πρωτογενή τομέα, οι ηλικιωμένοι, νοικοκυριά των οποίων ο αρχηγός της οικογένειας είχε χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο ή χαμηλό εισόδημα.

Το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα είναι κοινωνική χρηματική παροχή μη ανταποδοτική, μέσα στο σύστημα κοινωνικής προστασίας, και λειτουργεί ως δίχτυ ασφαλείας για αυτούς που δεν μπορούν να αποκτήσουν τα απαραίτητα για τη ζωή. Το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα καλύπτει τις βασικές ανάγκες σε περιόδους οικονομικής κρίσης¹⁹

¹⁵Το ίδιο.

¹⁶Το ίδιο, σελ.108

¹⁷Το ίδιο, σελ.109

¹⁸Το ίδιο, σελ.119

¹⁹Το ίδιο, σελ.125

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

Το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα λειτουργεί συμπληρωματικά ως προς άλλες χρηματικές και μη χρηματικές παροχές του συστήματος κοινωνικής βοήθειας. Οι δικαιούχοι του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος είναι έτοιμοι και ικανοί προς εργασία, και είναι άτομα που ζουν κυρίως μόνα τους και άτομα μονογονεϊκών οικογενειών. Κάποιοι από τους δικαιούχους του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος είναι ήδη εργαζόμενοι, όταν ζητούν αυτό το εισόδημα. Τα περισσότερα κράτη μέλη της ΕΕ όπως το Βέλγιο, η Γερμανία, η Ισπανία, η Γαλλία, το Λουξεμβούργο, η Ολλανδία, η Πορτογαλία και η Μεγάλη Βρετανία εφαρμόζουν ειδικά μέτρα με σκοπό να επανενταχθούν στην αγορά εργασίας οι δικαιούχοι του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος. Στην Πορτογαλία και στη Μεγάλη Βρετανία η οικογένεια με τρία παιδιά κινδυνεύει περισσότερο από τη φτώχεια. Άνθρωποι ηλικίας κάτω των 30ετών οι πιθανότητες να γίνουν φτωχοί είναι αυξημένες στην Γαλλία και την Ολλανδία. Οι φτωχοί αποτελούν τα άτομα εκείνα που έχουν ανάγκη κοινωνικής προστασίας. Σε μεγάλο ποσοστό τους είναι οι δικαιούχοι του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος. Η γνώση των χαρακτηριστικών των φτωχών είναι ιδιαίτερα σημαντική σε αυτούς που ασκούν κοινωνική πολιτική και στοχεύουν τόσο στην οικονομική τους ενίσχυση όσο και στην ένταξη τους στην αγορά εργασίας. Στον παρακάτω πίνακα θα δούμε κάποια στοιχεία αναφορικά με τα χαρακτηριστικά των ατόμων που θεωρούνταν φτωχοί την περίοδο 1995-2006/2007. Σαν συμπέρασμα από τα παραπάνω μπορούμε να βγάλουμε ότι η ανάγκη για την γενίκευση του συστήματος προκαλείται από τη διόγκωση του αριθμού των ανέργων και των φτωχών κατά τη δεκαετία του 70 και στις αρχές της δεκαετίας του 80. Οι δικαιούχοι μπορεί να είναι μεμονωμένα άτομα ή και οικογένειες. Η διάρκεια της καταβολής του είναι συνήθως απεριόριστη, είναι λογικό να είναι απεριόριστη στον βαθμό που ο σκοπός της καταβολής αυτής του επιδόματος αυτού είναι η εξασφάλιση ενός επιπέδου ελάχιστου εισοδήματος.

Όσο το άτομο παραμένει εκτός της αγοράς εργασίας, ή εντός της αγοράς εργασίας αλλά δεν αμείβονται καλά, δεν έχει εκλείψει η ανάγκη για την καταβολή του επιδόματος. Σε τι ηλικία μπορεί να ζητήσει κάποιος το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα διαφοροποιείται από χώρα σε χώρα. Μπορεί να είναι 18 ετών (όπως γίνεται στην Δανία και στο Βέλγιο) μπορεί να είναι και 25 ετών (όπως γίνεται στην Ισπανία). Αυτοί που επωφελούνται από το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα είναι οι νέοι, τα ηλικιωμένα άτομα και τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα λειτουργεί αυτόνομα μέσα σε ένα ενιαίο πλαίσιο κοινωνικής προστασίας ενώ σε πολλές περιπτώσεις υπάρχουν ορισμένα επιδόματα που αποσκοπούν στην οικονομική υποστήριξη του ατόμου ή της οικογένειας. Το ύψος του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος δεν είναι ίδιο από χώρα σε χώρα. Συνήθως είναι το 50-60% του κατώτατου μισθού. Ο αριθμός των ωφελούμενων από το πρόγραμμα του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος αυξήθηκε σημαντικά κατά τη δεκαετία του '90.

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ– EUROSTAT– EU-SILC

Πίνακας 2: Ποσοστό φτώχειας στην ΕΕ μετά τις κοινωνικές παροχές

Χώρες	1995	2006
Βέλγιο	16	15
Δανία	10	12
Γερμανία	15	13
Ελλάδα	22	21
Ισπανία	19	20
Γαλλία	15	13
Ιρλανδία	19	18
Ιταλία	20	20
Λουξεμβούργο	12	14
Ολλανδία	11	10
Αυστρία	13	13
Πορτογαλία	23	18
Φιλανδία	8*	13
Σουηδία	8**	12
Μεγάλη Βρετανία	20	19
ΕΕ	17	16

ΠΗΓΗ: eurostat.ec.europa.eu <<population and social condition>>

Όπου *αναφέρεται στο 1996 και ** αναφέρεται στο 1997

Το ποσοστό φτώχειας, αν και μειώθηκε ελαφρά, μεταξύ του 1995 και του 2006, παρόλα αυτά παραμένει σε σχετικά υψηλά επίπεδα. Το 2006 όπως παρατηρούμε το 16% των ατόμων στην ΕΕ ήταν φτωχοί. Το μέσο ποσοστό φτώχειας ήταν 17% το 1995. Η Ελλάδα ήταν η χώρα με το υψηλότερο ποσοστό φτώχειας όπου το ποσοστό ανέρχεται σε 21% το 2006 και ακολούθησαν η Ιταλία, και η Ισπανία που ανέρχεται σε ποσοστό 20%. Σε αντίθεση με την Ελλάδα όπου το ποσοστό φτώχειας μειώθηκε από 22% σε 21%, στην Ισπανία το ποσοστό φτώχειας αυξήθηκε από 19% και 20%. Η Πορτογαλία, η οποία παρουσίαζε το υψηλότερο ποσοστό φτώχειας το 1995 ανέρχεται σε 23%, πέτυχε να μειώσει το ποσοστό φτώχειας σε 18% το 2006.

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

Πίνακας 3: Ποσοστό φτώχειας ανά ηλικιακή κατηγορία στην ΕΕ-15 το 2006 μετά τις κοινωνικές παροχές

ΧΩΡΕΣ	<16	16-24 ΕΤΩΝ	25-49	50-64 ΕΤΩΝ	65+ ΕΤΩΝ
ΒΕΛΓΙΟ	15	16	11	13	23
ΔΑΝΙΑ	10	28	10	5	17
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	12	15	12	14	13
ΕΛΛΑΔΑ	22	25	17	19	26
ΙΣΠΑΝΙΑ	24	19	15	16	31
ΓΑΛΛΙΑ	13	20	11	11	16
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	21	20	13	18	27
ΙΤΑΛΙΑ	24	25	18	15	22
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	19	19	14	9	8
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	14	18	9	6	6
ΑΥΣΤΡΙΑ	15	12	11	11	16
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	20	18	15	18	26
ΦΙΛΑΝΔΙΑ	9	22	9	9	22
ΣΟΥΗΔΙΑ	14	27	11	5	12
ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΑΝΙΑ	24	21	14	16	28
ΕΕ-15	18	20	13	14	20

ΠΗΓΗ: eurostat.ec.europa.eu <<population and social condition>>

Όπου *αναφέρεται στο 1996 και ** αναφέρεται στο 1997

Με βάση τον πίνακα 3 βλέπουμε ότι το μέσο ποσοστό φτώχειας στην ΕΕ-15 ήταν υψηλότερο το 2006 για τις ηλικιακές κατηγορίες 16-24 ετών και άνω των 65 ετών. Σε ό,τι αφορά την ηλικιακή κατηγορία 16-24 ετών, η Δανία ήταν η χώρα που παρουσίαζε το υψηλότερο ποσοστό φτώχειας ανέρχεται σε 28% και ακολουθεί η Σουηδία με ποσοστό που ανέρχεται σε 27%. Ως προς την ηλικιακή κατηγορία 65 ετών και άνω βλέπουμε ότι η Ισπανία παρουσίαζε το υψηλότερο ποσοστό φτώχειας που ανέρχεται σε ποσοστό 31%, η Μεγάλη Βρετανία και η Ιρλανδία με ποσοστά 28% και 27% αντίστοιχα και ακολούθησαν η Ελλάδα και η Πορτογαλία με 26%. Στην περίπτωση της Ελλάδας το υψηλότερο ποσοστό φτώχειας το 2006 το παρουσίαζαν τα άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών με ποσοστό που ανέρχεται σε 26% ακολουθούσαν τα άτομα ηλικίας 16-24 ετών με ποσοστό 25% τα άτομα ηλικίας μικρότερης των 16 ετών με ποσοστό 22% και τα άτομα ηλικίας 50-64 ετών με ποσοστό 19%. Βλέπουμε ότι η Ελλάδα σχετικά με άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει υψηλά ποσοστά. Η καταπολέμηση της φτώχειας και η εξάλειψη της ένδειας αποτελούν βασικές προτεραιότητες τόσο του ευρωπαϊκού όσο και του αμερικανικού συστήματος κοινωνικής προστασίας. Παρ' όλη την οικονομική ανάπτυξη που επιτεύχθηκε τόσο στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και στις Ηνωμένες Πολιτείες δεν μειώθηκε σημαντικά ο αριθμός των φτωχών και γενικά όσων ατόμων έχουν ανάγκη για κοινωνική προστασία. Ένας άξονας που μπορεί να καταπολεμήσει τη φτώχεια είναι η ανάπτυξη ενός ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος. Αυτός ο θεσμός καθιερώθηκε για πρώτη φορά στην δεκαετία του 60. Ειδικότερα, στην Γερμανία, στη Δανία και τις Κάτω Χώρες, μορφές εγγυημένου εισοδήματος εμφανίστηκαν για πρώτη φορά το 1961, 1962 και 1963. Στη Μ. Βρετανία

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

κάποια χαρακτηριστικά του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος εισάγονται τη δεκαετία του '60. Στο Βέλγιο ο θεσμός αυτός εμφανίζεται για πρώτη φορά το 1974, στο Λουξεμβούργο το 1986, στη Γαλλία το 1988, στην Ισπανία αρχές της δεκαετίας του '80 και στην Πορτογαλία το 1998. Από τις αρχές της δεκαετίας του '90 συζητείται όχι μόνο η γενίκευση αυτού του θεσμού του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος αλλά κυρίως η σύνδεσή του με τις ενεργητικές μορφές απασχόλησης και ο νέος ρόλος που πρέπει να επιτελέσει. Η Ελλάδα, δεν έχει εφαρμόσει το σύστημα του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος όπως αναφέραμε και στο προηγούμενο κεφάλαιο. Αν και έχουν περάσει αρκετά χρόνια από την καθιέρωση του θεσμού του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος στις χώρες της Ε.Ε., εντούτοις αρκετοί πολίτες αν και χρειάζονται κοινωνική προστασία δεν την έχουν. Η Ελλάδα, μαζί με τις άλλες χώρες του ευρωπαϊκού νότου και την Ιρλανδία, εμφανίζει ένα από τα μεγαλύτερα ποσοστά φτώχειας στην Ε.Ε., που υπερβαίνει το 20%. Στην Ελλάδα, σε αντίθεση με άλλες χώρες, η μεγάλη ηλικία αποτελεί τον σοβαρότερο επιβαρυντικό παράγοντα κινδύνου φτώχειας. Η διαφορά του σχετικού ποσοστού από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο είναι πολύ μεγάλη: 28,1% στην Ελλάδα έναντι 17% στην ΕΕ-25 το 2003. Όμως, επανερχόμενοι στο πρόβλημα της στατιστικής αποτύπωσης μιας κατάστασης και χωρίς να θέλουμε σε καμία περίπτωση να υποβαθμίσουμε τα όντως υπαρκτά προβλήματα, πρέπει ταυτόχρονα να σημειώσουμε ότι οι φτωχοί και οι ηλικιωμένοι στην Ελλάδα μένουν σε δικό τους σπίτι σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό από ότι στη υπόλοιπη Ευρώπη. Το ποσοστό φτώχειας θα εμφανιζόταν σαφώς χαμηλότερο αν συνυπολογιζόταν παράγοντες όπως η ιδιοκατοίκηση (το ποσοστό θα μειωνόταν κατά 3%), ο αριθμός των ηλικιωμένων σε γηροκομεία, το αδήλωτο εισόδημα των μεταναστών που ξεπερνούν το 10% του εργατικού δυναμικού, το μεγάλο ποσοστό αυτό-απασχόλησης και η μεγάλη έκταση της παραοικονομίας. Σε κάθε περίπτωση συγκριτικής ανάλυσης, θα πρέπει να τονίζεται ο κρίσιμος ρόλος που παίζουν τα ισχυρά οικογενειακά και συγγενικά δίκτυα για το επίπεδο κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης στην Ελλάδα και τις άλλες χώρες του ευρωπαϊκού νότου, έναντι άλλων, περισσότερο θεσμοθετημένων καθεστώτων κοινωνικής πρόνοιας. Ο δείκτης αποτελεσματικότητας των κοινωνικών παροχών κυμαίνεται στο 13 όταν ο μέσος όρος της ΕΕ-15 είναι 37,5%²⁰

Ας δούμε τι είναι το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα και ποιος ο ρόλος του σήμερα όμως. Η πολιτική του εγγυημένου εισοδήματος (ή ελαχίστου εισοδήματος) αποτελεί μία βασική συνιστώσα του μοντέλου κοινωνικής προστασίας. Στόχος του είναι να εξασφαλίσει τα απαραίτητα αγαθά ώστε να μην καταστεί κοινωνικά αποκλεισμένος. Ο θεσμός αυτός διακρίνεται σε δύο χρονικές περιόδους. Η πρώτη περίοδος διαρκεί μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του '80 αρχές της δεκαετίας του '90. Την περίοδο αυτή ο θεσμός του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, όποια μορφή και αν είχε λάβει στις χώρες της Ε.Ε., ήταν απλώς μία οικονομική στήριξη του ατόμου με σκοπό να μην καταστεί φτωχό και κοινωνικά αποκλεισμένο. Η δεύτερη περίοδος ξεκινάει από τις αρχές της δεκαετίας του '90 όπου, όπως ήδη αναφέραμε, συζητείται όχι μόνο η γενίκευση του θεσμού του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος αλλά κυρίως η σύνδεσή του με τις ενεργητικές μορφές απασχόλησης και ο νέος ρόλος που πρέπει να επιτελέσει.

Η αναθεώρηση της έννοιας και του ρόλου του εγγυημένου εισοδήματος στις χώρες της Ε.Ε. εντάσσεται είτε στη λογική των ΗΠΑ και της Μ. Βρετανίας, περί μείωσης των αντικινήτρων περί εργασίας, είτε στη λογική των Σκανδιναβικών χωρών, της Γαλλίας και του Βελγίου περί σύνδεσης της πρόνοιας με την εργασία. Το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα εξασφαλίζει τα απαραίτητα για τη ζωή. Σε αρκετές χώρες προσδιορίζεται η γραμμή της φτώχειας και το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα ορίζεται ως προς τη γραμμή της φτώχειας. Κατά συνέπεια το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα δεν στοχεύει να υποκαταστήσει ούτε τον

²⁰ <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

κατώτατο μισθό αλλά ούτε την κατώτατη σύνταξη. Ο στόχος του είναι εντελώς διαφορετικός. Τα τελευταία χρόνια πολλές χώρες συνεχίζουν και καταβάλλουν για ορισμένη χρονική περίοδο όλο ή μέρος του ελάχιστου εισοδήματος σε αυτούς που εργάζονται είτε για να τους δώσουν ένα ακόμη κίνητρο είτε επειδή το εισόδημά από εργασία είναι τόσο χαμηλό που δεν τους εξασφαλίζει τα απαραίτητα προς το ζην. Σε αρκετές χώρες επίσης ένα μέρος του ελάχιστου εισοδήματος καταβάλλεται και σε συνταξιούχους. Επίσης η σύνθεση του νοικοκυριού επηρεάζει σημαντικά το ύψος του εισοδήματος. Παρουσιάζονται διαφορές στο ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα από χώρα σε χώρα αλλά και από περιοχή σε περιοχή. Οκτώ κράτη μέλη (Βέλγιο, Αυστρία, Γερμανία, Ισπανία, Γαλλία, Ιρλανδία, Λουξεμβούργο και Πορτογαλία) καταβάλλουν το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημά σε άτομα που ψάχνουν εργασία ή σε άτομα που προσδοκούν την καταβολή άλλων επιδομάτων.

Η Ολλανδία και η Γερμανία πιστεύουν ότι το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα θα μπορούσε να συμπληρώσει είτε το επίδομα ανεργίας είτε τη σύνταξη. Το εγγυημένο εισόδημα δεν είναι ανταποδοτικό δηλαδή η καταβολή του δεν προϋποθέτει ότι έχουν καταβληθεί ασφαλιστικές εισφορές ή έχει παρακρατηθεί φόρος. Το εγγυημένο εισόδημά έρχεται να ενισχύσει όχι το ατομικό αλλά το οικογενειακό εισόδημά και υπολογίζεται στη βάση του οικογενειακού εισοδήματος. Στην Ιρλανδία και στη Μ. Βρετανία υπάρχουν δύο βασικά συστήματα παροχών ανάλογα με τη διαθεσιμότητα του ατόμου προς εργασία.

Σε άλλα κράτη μέλη (Βέλγιο, Γαλλία, Ισπανία, Ιρλανδία, Πορτογαλία και Ην. Βασίλειο) υπάρχει η καταβολή μη ανταποδοτικού επιδόματος σε άτομα που έχουν φτάσει στο όριο της συνταξιοδότησης, σε άτομα με ειδικές ανάγκες (Βέλγιο, Ισπανία, Γαλλία, Ιρλανδία, Ολλανδία, Πορτογαλία και Ην. Βασίλειο) και σε μονογονεϊκές οικογένειες (Βέλγιο, Γαλλία, Ιρλανδία και Ην. Βασίλειο). Επτά κράτη μέλη έχουν θέσει όριο ηλικίας για την καταβολή του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος. Οι χώρες : Βέλγιο, Ιρλανδία, Ολλανδία, Πορτογαλία και Ην. Βασίλειο έχουν θέσει ως όριο ηλικίας τα 18 έτη. Το όριο ηλικίας σε Γαλλία και στην Ισπανία τα 25 έτη ενώ στο Λουξεμβούργο τα 30 έτη. Η Γαλλία, η Ισπανία και Πορτογαλία μειώνουν το όριο ηλικίας εάν ο δικαιούχος έχει εξαρτημένα μέλη. Υπάρχουν χώρες, όπως οι Ην. Πολιτείες, όπου το κράτος παρέχει ένα ελάχιστο επίπεδο κοινωνικής προστασίας και το υπόλοιπο καλύπτεται από την αγορά της οποίας ο ρόλος είναι σημαντικός. Αντίθετα στην περίπτωση των Σκανδιναβικών κρατών ο ρόλος του κράτους στην ικανοποίηση των κοινωνικών αναγκών είναι ιδιαίτερα σημαντικός. Ίσως το χαρακτηριστικό του κράτους-πρόνοιας στις χώρες αυτές ήταν η μεγάλη παροχή κοινωνικής προστασίας από το κράτος.

Σήμερα το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημά στοχεύει να αποτελέσει ένα «νέο κοινωνικό συμβόλαιο». Το άτομο που ωφελείται από αυτό το εισόδημα έχει ως υποχρέωση να δεχτεί και συμμετέχει στις ενέργειες όπου η πολιτεία καταβάλλει να επανενταχθεί στην κοινωνία. Έχουν παρατηρηθεί τρεις μορφές ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος : το guaranteed minimum income, το negative income tax και το basic income. Το guaranteed minimum income αποτελεί μία διαφορετική επιδοματική ενίσχυση ανάλογα με το εισόδημά του ωφελούμενου. Σκοπός της είναι το εισόδημα του ωφελούμενου να μην είναι μικρότερου ενός συγκεκριμένου ορίου. Το negative income tax στηρίζεται κυρίως στον οριακό φορολογικό συντελεστή (marginal tax rate) και προσπαθεί να περιορίσει ή και να μειώσει την επιπρόσθετη φορολογία που επιβάλλεται στο επιπλέον εισόδημα που απολαμβάνει κάποιος όταν προσφέρει εργασία ώστε να αυξηθεί το συνολικό του εισόδημα και να μην είναι μικρότερο από κάποιο συγκεκριμένο όριο. Το basic income αποτελεί μία εισοδηματική ενίσχυση ίδιου ποσού προς όλους χωρίς να μειώνει το επίδομα όταν το εισόδημα αυξάνει και θεωρείται, από τεχνικής φύσης, ως zero-rate negative income tax. Με βάση τη γραμμή της φτώχειας στην Ελλάδα λιγότερο από το 3% του πληθυσμού στην Ολλανδία, την Αυστρία το Λουξεμβούργο έχουν επίπεδο διαβίωσης αντίστοιχο με το 20% του πληθυσμού της Ελλάδας

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

που κατατάσσεται ως φτωχός. Υψηλότερο ποσοστό φτώχειας εμφανίζουν οι χώρες της Νοτίου Ευρώπης και οι χώρες με προνοιακό καθεστώς. Χαμηλότερα ποσοστά φτώχειας εμφανίζουν οι χώρες που έχουν αναπτύξει σοσιαλδημοκρατικό κοινωνικό κράτος και ακολουθούν οι χώρες με συντηρητικό καθεστώς. Μεταξύ των χωρών των Ευρωπαϊκών χωρών χαμηλότερο ποσοστό φτώχειας εμφανίζουν η Τσεχία, η Σλοβενία και η Σλοβακία. Υψηλό χάσμα φτώχειας εμφανίζουν οι χώρες με σοσιαλδημοκρατικό καθεστώς ευημερίας αλλά και η Ιρλανδία. Υψηλό χάσμα φτώχειας παρουσιάζουν η Λιθουανία, η Πολωνία και η Λετονία. Ας δούμε τη συμβαίνει σε κάποιες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τη φτώχεια. Το 2011 η ανισότητα και η φτώχεια αυξήθηκαν στη Γαλλία. Το μηνιαίο εισόδημα για τους που ζουν σε οικογένεια και παρέμεινε κατά μέσο όρο σταθερό στα 1.630 ευρώ το μήνα. Το 2011 αυξήθηκε μόνο το εισόδημα των ευκατάστατων ενώ άρχισε να μειώνεται το εισόδημα των οικονομικά ασθενέστερων σύμφωνα με μια έρευνα.

Το μέσο ετήσιο εισόδημα παρέμεινε σταθερό σε σχέση με το 2010 και ανήλθε στα 19.550 ευρώ (1.630 ευρώ μηνιαίως), όμως για το 10% των οικονομικά ασθενέστερων το ποσό ήταν 10.530, ενώ για το 10% των πιο πλούσιων έφτανε τουλάχιστον τα 37.450 ευρώ κατ' άτομο, δηλαδή 3,6 φορές μεγαλύτερο από το μέσο όρο.

Το μέσο ετήσιο εισόδημα παρέμεινε σταθερό σε σχέση με το 2010 και ανήλθε στα 19.550 ευρώ (1.630 ευρώ μηνιαίως), όμως για το 10% των οικονομικά ασθενέστερων το ποσό ήταν 10.530, ενώ για το 10% των πιο πλούσιων έφτανε τουλάχιστον τα 37.450 ευρώ κατ' άτομο, δηλαδή τα ποσοστά της φτώχειας αυξήθηκαν το 2011, με 8,7 εκατομμύρια Γάλλους, δηλαδή το 14,3% του πληθυσμού, να ζει με λιγότερα από 977 ευρώ μηνιαίως, έναντι του 14% του πληθυσμού της Γαλλίας που ζούσε κάτω από το όριο της φτώχειας το 2010.

Η τάση αυτή παρατηρήθηκε μεταξύ των ανέργων και νέων. Η Γαλλία κατέγραψε μια έντονη ανάπτυξη της οικονομίας και γνώρισε μείωση του ποσοστού ανεργίας. Η χώρα εξακολουθεί να έχει υψηλά επίπεδα ανεργίας που πλήττει διάφορες κοινωνικές ομάδες και τις διάφορες περιοχές ιδιαίτερα με άνισο τρόπο. Η γαλλική οικονομία παρά μια πρόσφατη κάμψη γνώρισε ένα συγκρατημένο ποσοστό ανάπτυξης και τη δημιουργία μεγίστου αριθμού θέσεων εργασίας. Σε ύφεση βρίσκεται το ποσοστό φτώχειας από το 1997 η ύφεση αυτή ωφέλησε τους μακροχρόνια ανέργους, τα άτομα άνω των 50 ετών καθώς και τους νέους. Το ποσοστό ανεργίας παραμένει πολύ υψηλό ακόμα και σήμερα και έτσι παραμένουν υψηλές ανισότητες. Το ποσοστό φτώχειας για τους άνδρες ανέρχεται στο 7,7 ενώ για τις γυναίκες ανέρχεται σε ποσοστό 10,9. η φτώχεια συνδέεται κυρίως με την απουσία απασχόλησης όμως πλήττουν και άτομα που έχουν μια θέση εργασίας. Ας δούμε τώρα τι συμβαίνει με την Ιρλανδία. Με την αύξηση της απασχόλησης παρουσιάστηκαν αυξανόμενα ελλείματα σε εργατικό δυναμικό και δεξιότητες. Και η Ιταλία έχει πολλά προβλήματα στα θέματα της οικονομίας στην Ιταλία συγκεκριμένα σε περιοχές του νότιου τμήματος της χώρας η φτώχεια είναι φαινόμενο κοινωνικού αποκλεισμού. αλλά και οι περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η φτώχεια στην Πορτογαλία είναι σε υψηλά επίπεδα.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση απέχει πολύ από το να πετύχει το στόχο της δηλαδή να μειώσει τον αριθμό των φτωχών μέχρι το 2020. μέχρι τότε θα πρέπει να έχουν μειωθεί οι φτωχοί στην Ευρώπη σε λιγότερους από 100.000. ενώ όμως το 2010 ανερχόταν σε ποσοστό 23,8% του συνολικού πληθυσμού της ΕΕ, εν τω μεταξύ το ποσοστό αυτό αυξήθηκε σε 24,4%. σε απόλυτους αριθμούς απειλούνται 122 εκατομμύρια Ευρωπαίοι πολίτες από τη φτώχεια και την κοινωνική περιθωριοποίηση, δηλαδή ο ένας στους τέσσερις. Αυτό προκύπτει από στοιχεία της Eurostat, τα οποία δόθηκαν στη δημοσιότητα και αξιολογήθηκαν από την αναπληρωτή κοινοβουλευτική εκπρόσωπο του γερμανικού κόμματος «Η Αριστερά» (Die Linke), Ζαμπίνε Τσίμερμαν. Στο πλαίσιο αυτό και το Brexit αποτελεί «σαφές μήνυμα ότι η ΕΕ πρέπει επιτέλους να μια πολιτική για τους φτωχούς ανθρώπους και να ενισχύσει την κοινωνική ασφάλεια» είπε η Ζ. Τσίμερμαν στο Γερμανικό Πρακτορείο Ειδήσεων στο

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ– EUROSTAT– EU-SILC

Βερολίνο.²¹

Οι κοινωνικές ανισότητες αυξήθηκαν σε πολλές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στην Ελλάδα και την Ισπανία αυξήθηκε σημαντικά ο αριθμός των φτωχών τα τελευταία χρόνια. Αιτία ήταν κυρίως η οικονομική κρίση. Στο Ηνωμένο Βασίλειο οι ειδικοί αναμένουν αύξηση της ανεργίας μετά το Brexit. Ακόμα και στη Γερμανία παρατηρείται αύξηση των απειλούμενων από τη φτώχεια των πολιτών. Το 2010 απειλούνταν από τη φτώχεια 16 εκατομμύρια Γερμανοί πολίτες και το 2014 έφτασαν τα 16,5 εκατομμύρια.²²

²¹<http://search.sosodesktop.com/search/web?fcoid=417&q=htp%3A%2F%2Fwww.imerisia.gr%2Farticle.asp%3Fcatid%3D26511%26subid%3D2%26pubid%3D114051014>

²²Το ίδιο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Αρχικά, πρέπει να ορίσουμε τι εννοούμε με τον όρο φτώχεια. Η Ελλάδα βρίσκεται σε συνθήκες πλήρους ασφυξίας τόσο σε επίπεδο φτώχειας όσο και κοινωνικού αποκλεισμού. Πόσους ανθρώπους βλέπουμε καθημερινά γύρω μας να ζητιανεύουν για λίγα χρήματα για να φροντίσουν τον εαυτό τους ή την οικογένεια τους; Αρκετούς! Ακόμα και σήμερα. Βρισκόμαστε στον 21ο αιώνα και ακόμα υπάρχουν άνθρωποι που πεινούν. Άνθρωποι που από ανάγκη ζητιανεύουν ένα κομμάτι ψωμί. Άνθρωποι που ζουν στη φτώχεια.²³

Κάθε άνθρωπος, παντού στον κόσμο, έχει το δικαίωμα να ζει με αξιοπρέπεια. Αυτό σημαίνει ότι όλοι θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε επαρκή στέγη, τροφή, νερό, υγιεινή, στην παιδεία και στην υγεία. Είναι ευρέως γνωστό πως ένα από τα προβλήματα που μαστίζει εδώ και χρόνια τη χώρα μας είναι η φτώχεια που συνεπάγεται και τον κοινωνικό αποκλεισμό των ατόμων αυτής της κατηγορίας. Η αλληλένδετη εξέλιξη των φαινομένων της φτώχειας και του αποκλεισμού εδώ και δεκαετίες επιβάλλει να ληφθεί υπόψη και ο κοινωνικός αποκλεισμός.

Η υποχρέωση ενός σύγχρονου κράτους δικαίου είναι να παρέχει συνθήκες ασφάλειας στην καθημερινή ζωή του πολίτη. Όσο περισσότερο το κράτος υπερασπίζεται τα ατομικά δικαιώματα και τις ελευθερίες, τόσο περισσότερο εμποδώνεται και το αίσθημα ασφάλειας. Όποια μέτρα και αν ληφθούν πρέπει να αντιμετωπίσουν τη φτώχεια και τον αποκλεισμό ως δίπτυχο αδιαίρετο. Όπως κάθε πρόβλημα έτσι και αυτά έχουν κάποια αίτια για την εμφάνιση τους καθώς επίσης και συνέπειες στο σύνολο των ανθρώπων που μαστίζουν.

Συχνά υπάρχει μια συζήτηση για το πόσο η απόλυτη ή η σχετική φτώχεια είναι η μέτρηση που μας αφορά περισσότερο. Η σχετική φτώχεια δεν είναι μέτρο της φτώχειας αλλά της ανισότητας. Αντί να μετρά πόσο φτωχός είναι κάποιος, μας λέει πόσο φτωχότερος είναι κάποιος σε σχέση με άλλους. Μια έννοια της φτώχειας που χρησιμοποιείται συχνά, κατατάσσει κάποιον ως φτωχό, αν το εισόδημά του είναι μικρότερο από το μισό του μέσου εισοδήματος στη χώρα την οποία ζει. Το μεγαλύτερο πρόβλημα με τη σχετική φτώχεια είναι ότι διαστρεβλώνει τελείως την άποψη που έχουμε για τη φτώχεια. Οι άνθρωποι έχουν υψηλότερους μισθούς και καλύτερο βιοτικό επίπεδο από ποτέ. Η φτώχεια είναι κάτι ευρύτερο, πρόκειται για αδυναμία σχετικά με τη στέρηση των βασικών ευκαιριών και της ελευθερίας επιλογής. Τα μικρά εισοδήματα είναι συχνά σύμπτωμα της έλλειψης αυτών των πραγμάτων σε ανθρώπους που βιώνουν εξαναγκασμό και περιθωριοποίηση. Η πιο κοινή άποψη περί της φτώχειας είναι ο ορισμός της απόλυτης φτώχειας από την Παγκόσμια Τράπεζα.

Τα τυπικά όρια της φτώχειας όπως τα βάζει το σύστημα «60% του μέσου μισθού» αποτελούν κοροϊδία και γελοιότητα. Παραδείγματος χάριν ένα ζευγάρι χωρίς παιδιά που δουλεύει με 700 το μήνα, ο καθένας είναι πάνω από τα όρια, άρα καλύπτουν τις ανάγκες τους, άρα δεν είναι φτωχοί. Ένα άλλο ζήτημα που μας απασχολεί είναι τι σημαίνει φτώχεια στις μέρες μας, και πώς την αντιλαμβανόμαστε σε ένα ανεπτυγμένο καπιταλιστικό κράτος. Νομίζω πως θα πρέπει να μελετήσουμε στα σοβαρά μορφές της φτώχειας που μας αποκλείουν από την πρόσβαση σε τομείς και κατηγορίες του σύγχρονου πολιτισμού, φτώχεια πολιτιστική, μορφωτική, τεχνολογική, γλωσσική, κλπ.

Οι προσεγγίσεις που υπάρχουν για τη φτώχεια είναι πολλές και έχουν ένα κοινό στόχο. το χαρακτηρισμό και τον εντοπισμό νοικοκυριών και ατόμων που υστερούν σε διαθέσιμους χρηματικούς και μη πόρους με αποτέλεσμα να μη μπορούν να συμμετέχουν κατά ανεκτό βαθμό στην κοινωνική και οικονομική ζωή της περιοχής που ζουν. Η υστέρηση αυτή σημαίνει, ότι η έννοια της φτώχειας αποτελείται από στοιχεία ποιοτικά και ποσοτικά. Ο

²³Τσιατάκη Α., Διαστάσεις φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού (πτυχ.εργ.), Καβάλα 2010 σελ.1-2

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

ορισμός αυτός δίνεται από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (Ο.Κ.Ε.).²⁴

Η ποιοτική διάσταση της φτώχειας αναφέρεται στην αδυναμία πρόσβασης του ατόμου στις βασικές κοινωνικές, πολιτιστικές, πολιτικές και επαγγελματικές ευκαιρίες και δυνατότητες μιας συγκεκριμένης κοινωνίας σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Με τον όρο ποσοτική διάσταση της φτώχειας εννοούμε την έλλειψη πόρων που διασφαλίζει τους όρους και τις προϋποθέσεις που ορίζουν το ελάχιστο επίπεδο ζωής. Η φτώχεια όμως διακρίνεται σε πέντε κατηγορίες τις οποίες θα μελετήσουμε:

1. Απόλυτη φτώχεια

Απόλυτη φτώχεια είναι το ποσοστό του πληθυσμού που ζει με λιγότερο από X ευρώ την ημέρα. Σύμφωνα με το Xavier Η δημοφιλέστερη στατιστική του είδους, είναι το ποσοστό του πληθυσμού που ζει με λιγότερο από ένα δολάριο την ημέρα, σε τιμές του 1985. Είναι βέβαια προφανές ότι αυτό το όριο είναι αυθαίρετο, αλλά ας το δεχτούμε σαν ένα μέτρο σύγκρισης. Είναι πάντως σίγουρο, σε κάθε περίπτωση και για όλους τους ερευνητές ότι το ιδανικό ποσοστό απόλυτης φτώχειας είναι 0%. Ούτε 2%, ούτε 5%, αλλά 0!

Σύμφωνα με μια προσέγγιση του Rowntree, για να θεωρηθεί μια οικογένεια φτωχή θα πρέπει το εισόδημα της και οι πόροι της να μην είναι επαρκείς, δηλαδή να μην την φτάνουν για να ζήσει να μην μπορούν να αγοράσουν ούτε ελάχιστα από τα απαραίτητα αγαθά όπως είναι η τροφή, η ένδυση, η στέγη που συνηθίζουν να έχουν οι περισσότερες οικογένειες.

Προσπάθειες για να βελτιωθεί η απόλυτη φτώχεια έχουν γίνει έχουν γίνει για να είναι πιο σαφής όσο αναφορά στο τι πρέπει να περιλαμβάνει το «καλάθι» των φτωχών. Ως απόλυτοι φτωχοί θεωρούνται εκείνοι που δαπανούν για τρόφιμα πάνω από κάποιο υψηλό ποσό του εισοδήματος τους ή επιλέγεται ένα «καλάθι» τροφίμων και το τριπλάσιο του κόστους αυτού θεωρείται ως γραμμή φτώχειας.

2. Σχετική φτώχεια

Με την έννοια σχετική φτώχεια εννοούμε το μέρος του πληθυσμού που έχει εισόδημα χαμηλότερο από ένα ορισμένο ποσοστό του μέσου εισοδήματος στην χώρα. Ο δείκτης της σχετικής φτώχειας κάθε φορά που χρησιμοποιείται από τα ΜΜΕ γίνεται παρεξηγήσιμο. Παραδείγματος χάριν το ότι μια χώρα έχει μεγαλύτερο δείκτη σχετικής φτώχειας από μια άλλη δεν σημαίνει ότι έχει πραγματικά περισσότερους φτωχούς, σημαίνει μόνο ότι έχει μεγαλύτερες ανισότητες.

Η σχετική φτώχεια ορίζεται σαν ένα ποσοστό του μέσου εισοδήματος συνήθως είναι το 50%. Εδώ υπάρχει και το πρόβλημα. Το ιδανικό μέγεθος της σχετικής φτώχειας δεν είναι 0%, για πολλούς λόγους πολλοί οικονομολόγοι της παλιάς εποχής όρισαν ως το ελάχιστο όριο διαβίωσης όχι μόνο τα αναγκαία αγαθά που επιβάλλονται για την καλή επιβίωση του ανθρώπου, αλλά και αυτά που θεωρούνται απαραίτητα από τον πολιτισμό και τα έθιμα της κάθε κοινωνίας. Άρα, για να θεωρήσουμε ένα άτομο φτωχό θα πρέπει να το συγκρίνουμε με την υπόλοιπη κοινωνία δηλαδή το ποια αγαθά και κατά τι βαθμό θα πρέπει να έχει κάποιος για να μη θεωρείται φτωχός εξαρτάται πάντα από το τι έχουν οι υπόλοιποι στη συγκεκριμένη κοινωνία.

Ένας άλλος πιο τυποποιημένος ορισμός της σχετικής φτώχειας είναι πως σαν όριο φτώχειας ορίζεται εισόδημα ίσο με το μισό του μέσου εισοδήματος του πληθυσμού στη συγκεκριμένη χώρα. Έτσι, όποιου το εισόδημα βρίσκεται κάτω από το όριο αυτό θεωρείται φτωχός και όσων το εισόδημα ξεπερνάει το όριο δε θεωρούνται φτωχοί.

3. Επίσημη φτώχεια

Η προσέγγιση της φτώχειας αυτής παίρνει σαν όριο προσδιορισμού κάποιου ως φτωχού, το ποσό που η κοινωνική ασφάλιση ή οι φορολογικές αρχές θεωρούν ως τέτοιο. Το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα που έχει θεσμοθετηθεί στις περισσότερες χώρες της ΕΟΚ

²⁴Στο ίδιο, σελ. 3

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

μπορεί να θεωρηθεί ως τέτοιο όριο φτώχειας.

Βασικό πλεονέκτημα αυτής της μεθόδου είναι πως λόγω ότι το όριο φτώχειας είναι θεσμοθετημένο, η κοινωνία είναι υποχρεωμένη να φροντίζει να μην υπάρχουν άτομα κάτω από το όριο.

4. Υποκειμενική φτώχεια

Αυτό το είδος φτώχειας στηρίζεται στην αντίληψη του κόσμου για το εάν υπάρχει φτώχεια και σε τι βαθμό υπάρχει. Υποθέτει πως ο καλύτερος κριτής για την αξιολόγηση αυτών των ερωτημάτων είναι ο ίδιος ο κόσμος.

Η μέθοδος αυτή πλεονεκτεί των άλλων επειδή δεν καθορίζεται αυθαίρετα η έννοια από τους ειδικούς αλλά τον ρόλο τους έχουν αναλάβει όλοι οι πολίτες που γνωρίζουν την κατάσταση καλύτερα, αφού τη βιώνουν καθημερινά. Η μέθοδος αυτή έχει και ένα μειονέκτημα. Όταν ρωτιούνται οι πολίτες με ποιο εισόδημα νομίζουν ότι θα μπορούν να ανταπεξέλθουν πλήρως στις ανάγκες της εποχής, η απάντηση τους εξαρτάται από διάφορους παράγοντες και πρέπει να λάβουν υπόψη τους το προηγούμενο και το τρέχον εισόδημα τους, τις προσδοκίες τους για το μέλλον και την κοινωνικοοικονομική ομάδα που ανήκουν. Άρα δεν είναι τελείως αντικειμενικοί.

5. Παιδική φτώχεια

Τα παιδιά είναι και αυτά θύματα της φτώχειας αναγκάζονται να τη βιώνουν από μικρή ηλικία με τη στέρηση υλικών, πνευματικών και συναισθηματικών πόρων που κρίνονται απαραίτητα για την επιβίωση, τη σωστή ανάπτυξη τους και την επιτυχημένη τους πορεία σε όλη τη διάρκεια της ζωής τους.²⁵

Υπάρχουν πολλές διαστάσεις φτώχειας και ιδιαίτερα της παιδικής που δεν οφείλονται αποκλειστικά από το χαμηλό εισόδημα. Υπάρχουν διάφορα πράγματα που όταν τα στερηθεί ένα παιδί μπορεί να έχουν επιπτώσεις πάνω τους είτε βραχυπρόθεσμα είτε μακροπρόθεσμα. Το ποσοστό των παιδιών που ζουν σε «σχετική» φτώχεια ορίζεται ως νοικοκυριά με εισόδημα κάτω του 50% του εθνικού μέσου εισοδήματος. Και αυτό είναι προσαρμοσμένο στην αγοραστική του δύναμη έτσι ώστε αυτό να ισχύει σε όλες τις χώρες. Η φτώχεια είναι ένα διαχρονικό πρόβλημα που απασχολεί όλη την κοινωνία και η έκταση της είναι μεγάλη. Αξίζει να μάθουμε όμως τον ρόλο της εκπαίδευσης και της επιμόρφωσης των φτωχών. Τα ανθρώπινα όντα διαθέτουν το χαρακτηριστικό της επιβίωσης. Το γεγονός ότι είναι ζωντανά αποδεικνύει από μόνο του τις ικανότητές τους. Δεν υπάρχει η ανάγκη τα ανθρώπινα όντα να μάθουν πως να επιβιώνουν. Τα δημόσια πρόσωπα αποφασίζουν για μας, οι διεθνείς σύμβουλοι και πολλές μη κυβερνητικές οργανώσεις, πριν από κάθε αγώνα κατά της φτώχειας προτάσσουν ένα επεξεργασμένο πρόγραμμα επιμόρφωσης. Αυτό το κάνουν για τρεις λόγους: Πρώτο, ξεκινούν από την αρχή ότι οι άνθρωποι είναι φτωχοί επειδή δεν διαθέτουν κανένα επαγγελματικό προσόν και ότι αν μπορούσαν να αποκτήσουν κάποιο, θα σταματήσουν να βρίσκονται σ αυτή την κατάσταση. Δεύτερο, τα προγράμματα επιμόρφωσης ανταποκρίνονται στα ίδια τα συμφέροντα όσων τα συντάσσουν: περισσότερες πιθανότητες εργασίας, προοπτικές σταδιοδρομίας και ένας αξιόλογος προϋπολογισμός χωρίς υποχρεωτικά αποτελέσματα. Και τρίτο, δεν ξέρουν τι άλλο να κάνουν.²⁶

²⁵Τσιατάκη Α., Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Καβάλας: Διαστάσεις φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, Καβάλα 2010, σελ 9-10.

²⁶YUNUS M., Για έναν κόσμο χωρίς φτώχεια: η αυτοβιογραφία του τραπεζίτη των φτωχών, Νέα σύνορα Λιβάνη, Αθήνα 1998, σελ.386

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ– EUROSTAT– EU-SILC

Πίνακας 4: Επίπεδο εκπαίδευσης και κατανομή του πληθυσμού ανά κατηγορία. Φτωχός και μη φτωχός ανά επίπεδο εκπαίδευσης συνολικά.

ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΠΛΗΘΗΣΜΟΥ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΦΤΩΧΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΜΗ ΦΤΩΧΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ
ΔΕΝ ΠΗΓΕ ΣΧΟΛΕΙΟ	3,4	8,6	1,9
ΔΕΝ ΤΕΛΕΙΩΣΕ ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ	9,8	23	6,2
ΔΗΜΟΤΙΚΟ	29,2	41,1	26
ΓΥΜΝΑΣΙΟ	12,7	11	13,2
ΛΥΚΕΙΟ/ ΕΞΑΤΑΞΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ	20,5	9,7	23,5
ΤΕΛ,ΤΕΣ ΠΟΛΥΚΛΑΔΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ	5,1	2,1	5,9
ΙΕΚ Ή ΑΝΩΤΕΡΗ ΣΧΟΛΗ	4,4	1,4	5,1
ΤΕΙ,ΚΑΤΕΕ	4,4	1,1	5,3
ΑΕΙ	9,9	2	12
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ	0,5	0	0,7
ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ	0,2	0	0,2
ΣΥΝΟΛΟ	100	100	100

ΠΗΓΗ: www.statistics.gr

Από τον πίνακα 4 διαπιστώνουμε ότι ο ρόλος της εκπαίδευσης είναι ιδιαίτερα σημαντικός για τη μείωση της φτώχειας. Παρατηρούμε ότι το 83,7% των φτωχών είναι αναλφάβητοι, έχουν τελειώσει μερικές τάξεις του δημοτικού, δημοτικό ή γυμνάσιο, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τους μη φτωχούς εκτιμάται στο 47,3%.

Οι μη φτωχοί που έχουν τελειώσει υποχρεωτική εκπαίδευση, κατά ανώτερο επίπεδο, είναι 0,70 φορές περισσότεροι από τους αντίστοιχους φτωχούς. Οι μη φτωχοί, που έχουν τελειώσει μεταπτυχιακό είναι 24 φορές περισσότεροι από τους αντίστοιχους φτωχούς. Επίσης, οι μη φτωχοί που έχουν τελειώσει το Λύκειο είναι 3 φορές περισσότεροι από τους αντίστοιχους φτωχούς, ενώ οι μη φτωχοί που έχουν τελειώσει ΑΕΙ είναι 7,7 φορές περισσότεροι από τους αντίστοιχους φτωχούς. Από τα παραπάνω αποδεικνύεται, ότι όσο υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης έχει αποκτηθεί από τα μέλη του νοικοκυριού, τόσο μικρότερη είναι η πιθανότητα να απειληθούν από φτώχεια.

Τα αντίστοιχα ποσοστά, για επίπεδο εκπαίδευσης υψηλότερο της υποχρεωτικής (λύκειο έως και διδακτορικό), εκτιμώνται για τους μεν φτωχούς στο 16,3%, ενώ για τους μη φτωχούς στο 52,7%. Μέσα από το πίνακα συμπεραίνουμε ότι η οικονομική κατάσταση κάποιου παίζει πολύ σημαντικό ρόλο στην μόρφωσή του. Το 1820 περίπου το 85% του πληθυσμού ζούσε με το ισοδύναμο ενός δολαρίου την ημέρα, προσαρμοσμένο σε σημερινή αγοραστική δύναμη.

Πολλοί υποστηρίζουν ότι η φτώχεια είναι κάτι νέο, και ότι τα πράγματα συνεχώς χειροτερεύουν λόγω της παγκοσμιοποίησης. Αυτό όμως δεν είναι αλήθεια. Εκατό χρόνια πριν. Ήταν αναπτυσσόμενη χώρα. Το καινούριο στο σύγχρονο κόσμο μας είναι ο πλούτος και όχι η φτώχεια. Είναι γεγονός ότι ορισμένες χώρες έχουν ξεφύγει από τη φτώχεια. Στις αρχές του 19ου αιώνα, κάτι έγινε και η φτώχεια άρχισε να μειώνεται. Το 1910, μόνο το 65% ζούσε

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

σε συνθήκες απόλυτης φτώχειας και το 1950, το 55% ζούσε σε συνθήκες απόλυτης φτώχειας. Το 1970 η απόλυτη φτώχεια είχε μειωθεί στο 35% ενώ το 1980 ήταν λίγο πάνω από το 30% και σήμερα είναι περίπου 20%. Παρόλο που το ποσοστό των ατόμων σε κατάσταση φτώχειας συρρικνώθηκε κατά τα τελευταία 200 χρόνια, ο αριθμός των φτωχών έχει αυξηθεί, λόγω του ότι ο παγκόσμιος πληθυσμός συνεχώς αυξάνεται. Το ξεχωριστό με τη μείωση τα τελευταία είκοσι χρόνια είναι, ότι όχι μόνο το ποσοστό, αλλά και ο απόλυτος αριθμός των φτωχών έχει μειωθεί, για πρώτη φορά στη παγκόσμια ιστορία. Παρόλο που κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων δεκαετιών, ο παγκόσμιος πληθυσμός έχει αυξηθεί κατά 1,8 δισ. περίπου, ο αριθμός των φτωχών έχει απόλυτη μείωση, κατά περίπου 200 εκατομμύρια άτομα, σύμφωνα με την Παγκόσμια Τράπεζα. Οι υλικές εξελίξεις κατά τα τελευταία 50 χρόνια, έχουν οδηγήσει πάνω από τρία δισεκατομμύρια ανθρώπων στον κόσμο, να απελευθερωθούν από τη φτώχεια.

Αυτά τα ενθαρρυντικά ευρήματα, μάλλον υπερεκτιμούν την παγκόσμια φτώχεια, διότι η Παγκόσμια Τράπεζα χρησιμοποιεί δημοκοπικά στοιχεία ως βάση για τις εκτιμήσεις της, τα οποία είναι σχετικά με την κατανάλωση. Συμπεραίνουμε ότι αυτά τα δεδομένα είναι εμφανώς αναξιόπιστα. Υποστηρίζουν ότι οι Νοτιοκορεάτες είναι πλουσιότεροι από τους Σουηδούς και τους Βρετανούς, για παράδειγμα, και ότι η Ινδία είναι φτωχότερη από την Αιθιοπία. Ακόμα, οι δημοκοπικές έρευνες αποκαλύπτουν όλο και μικρότερο μέρος των εισοδημάτων ενός ατόμου. Το μέσο φτωχό άτομο, στο ίδιο ακριβώς επίπεδο φτώχειας σε δημοσκοπήσεις το 1987 και το 1998, δήλωνε πραγματική αύξηση στο εισόδημα του κατά 17%.

Τα προβλήματα είναι πολλά ένα από το πιο βασικά προβλήματα είναι, ότι οι άνθρωποι αρχίζουν να ξεχνούν αυτά που καταναλώνουν μετά από μια κιόλας ημέρα, αλλά οι δημοκοπικές έρευνες αφορούν την κατανάλωση τους μια εβδομάδα ή ένα μήνα πίσω. Μια έρευνα ινδική το 2000, έδειξε ότι οι ερωτήσεις σχετικά με κατανάλωση κατά τη διάρκεια βραχύτερης περιόδου, άλλαξε τις απαντήσεις δραματικά.

Από το άρθρο του Sen (1976), οι βασικές ιδιότητες (αξιώματα) που πρέπει να πληροί ένας δείκτης φτώχειας θεωρείται ότι είναι η εστίαση (focus axiom), η μονοτονία (monotonicity axiom), η συμμετρία (symmetry axiom) και η μεταφορά (transfer axiom). Η πρώτη ιδιότητα περιορίζει την προσοχή του δείκτη στα εισοδήματα αυτών που είναι φτωχοί· η δεύτερη θεωρεί ότι ο δείκτης φτώχειας πρέπει να αυξάνεται όταν μειώνεται το εισόδημα οποιουδήποτε από τα φτωχά άτομα· η τρίτη ιδιότητα αναφέρεται στη μη αλλαγή του δείκτη φτώχειας από αναλογική μεταβολή όλων των εισοδημάτων· η τελευταία ιδιότητα αναφέρεται στο θετικό αποτέλεσμα μιας αντιστρόφως προοδευτικής μεταφοράς εισοδήματος μεταξύ δύο φτωχών ατόμων. Ένας τρίτος αρχικός δείκτης, που συνδυάζει τους δύο προηγούμενους, είναι το χάσμα φτώχειας (poverty gap), ο οποίος ορίζεται ως το γινόμενο των δύο προηγούμενων. Ο Sen (1976) υπογραμμίζει ότι ο δείκτης αυτός δεν λαμβάνει υπόψη τη διανομή εισοδήματος ανάμεσα στους φτωχούς. Κατά τη γνώμη του, ο συγκεκριμένος δείκτης θα ήταν πολύ χρήσιμος στην περίπτωση που δεν υπήρχε ανισότητα εισοδήματος μεταξύ των φτωχών ατόμων. Έτσι λοιπόν καταλήγει στο ότι η γενική μορφή ενός δείκτη φτώχειας πρέπει να δίνεται από ένα πολλαπλάσιο του σταθμισμένου αθροίσματος των αποστάσεων των εισοδημάτων των φτωχών ατόμων από τη γραμμή φτώχειας. Ο Sen (1976) προτείνει ένα δείκτη ο οποίος κατατάσσει τα εισοδήματα των φτωχών από το μεγαλύτερο στο μικρότερο. Ο δείκτης αυτός πληροί δύο επιπλέον ιδιότητες. Η πρώτη ονομάζεται ταξινομημένη αποστέρηση (ranked deprivation) και αναφέρεται στην ισότητα της κατάταξης των φτωχών ατόμων με τη στάθμιση που τους δίνεται στον υπολογισμό του δείκτη, ενώ η δεύτερη ονομάζεται ομαλοποίηση (normalization) και αναφέρεται στο ότι αν όλοι οι φτωχοί έχουν το

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

ίδιο εισόδημα τότε ο δείκτης φτώχειας ισούται με το χάσμα φτώχεια²⁷

Ένας επιπλέον δείκτης φτώχειας που αναπτύχθηκε πρόσφατα είναι ο δείκτης υ Shorrocks (1995), ο οποίος αποτελεί τροποποίηση του δείκτη του Sen (1976). Η τροποποίηση γίνεται ουσιαστικά για να αντιμετωπίσει το βασικό πρόβλημα του δείκτη του Sen, το ότι δηλαδή σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να παραβιάζει την ιδιότητα της μεταφοράς. Ο δείκτης του Shorrocks, βέβαια, εξακολουθεί να μην πληροί την ιδιότητα της μονοτονίας της υποομάδας, αποτέλεσμα του συσχετισμού του με το συντελεστή Gini.²⁸

Αν υπάρχει μια ομάδα η οποία διάκειται με συμπάθεια στις απόψεις κατά της παγκοσμιοποίησης, είναι οι «έχοντες» των πλούσιων χωρών. Αυτή η έρευνα (Global Attitude Survey) του Pew Center, έδειξε ότι μόνο το 28% των κατοίκων των ΗΠΑ και της Δυτικής Ευρώπης, θεωρούν ότι το αυξανόμενο παγκόσμιο εμπόριο και οι επιχειρηματικοί δεσμοί, ήταν κάτι «πολύ καλό».

Αν και έχουμε δει την μεγαλύτερη μείωση της φτώχειας στην ιστορία, η φτώχεια είναι ακόμη εδώ, και σε πολλά μέρη βαθιάει. Σύμφωνα με την Παγκόσμια Τράπεζα, μόλις 1,2 δισεκατομμύρια άνθρωποι ζουν σε απόλυτη φτώχεια, και 900 εκατομμύρια σε χρόνια πείνα. Οι φτωχοί υποστηρίζουν ότι δεν είναι το πρόβλημα η παγκοσμιοποίηση αλλά ότι δεν έχουν πρόσβαση στους καρπούς της.

Η πρώτη συλλογική ερευνητική προσπάθεια ανάλυσης του φαινομένου της φτώχειας στη χώρα μας έγινε στις αρχές της δεκαετίας του 70 και στηρίχτηκε σε στοιχεία του 1974 (έρευνα οικογενειακών προϋπολογισμών της ΕΣΥΕ). Εκείνη την περίοδο το θέμα ενδιέφερε σαφώς τις Ευρωπαϊκές κοινότητες οι οποίες χρηματοδοτούσαν στα δέκα, τότε, κράτη-μέλη εθνικές ερευνητικές μελέτες που ανέλυαν το φαινόμενο της φτώχειας σε καθένα από αυτά. Τον Μάρτιο του 1982 διοργανώθηκε στην Αθήνα διεθνές συνέδριο, όπου παρουσιάστηκαν θέματα από τις εθνικές μελέτες, όπως και σύνοψη των γενικότερων ευρημάτων και διαπιστώσεων.

Έγινε και μια δεύτερη ουσιαστική ελληνική προσπάθεια, που στηρίχτηκε αυτή τη φορά σε νεότερα στοιχεία του 1981. Πρόκειται για την έρευνα του ΕΚΚΕ που ξεκίνησε με επιστημονικό υπεύθυνο τον αείμνηστο καθηγητή Καράγιωργα, ενώ μετά το θάνατό του την ευθύνη ανέλαβε ο καθηγητής Πετραλιάς. Μετά τη δημοσίευση των αποτελεσμάτων της αναμένονταν να ξεκινήσει ευρεία επιστημονική συζήτηση για το φαινόμενο της φτώχειας στη χώρα μας, που μέχρι τότε ήταν περίπου ταμπού. Και οι δύο αυτές ερευνητικές προσπάθειες.

Η πρώτη αλλά και η δεύτερη ερευνητική προσπάθεια, διαπιστώνουν πολύ πιο ευρεία έκταση του φαινομένου της φτώχειας από όση αντιλαμβάνεται το κοινωνικό μας υποσυνείδητο. Η ανισότητα στην κατανομή του εισοδήματος, με την οποία συνδέεται άμεσα η φτώχεια, είναι πολύ μεγάλη στην Ελλάδα. Εκτός όμως από την κατανομή του εισοδήματος, ανισότητα υπάρχει και σε άλλους τομείς: την κατοικία, την υγεία, την πρόσβαση στους θεσμούς. Έτσι για πρώτη φορά δομικοί και ποσοτικοί αλλά και καθαρά ποιοτικοί παράγοντες της φτώχειας περιμένουν να συζητηθούν και να αναλυθούν στη συνέχεια της δημοσίευσης των ερευνητικών αποτελεσμάτων του ΕΚΚΕ.²⁹

Επειδή δεν υπάρχει ευρεία συμφωνία για τον ορισμό της φτώχειας, οι ερευνητές προσεγγίζουν συχνά το φαινόμενο με διαφορετικό τρόπο. Αυτό φάνηκε πολύ καθαρά στον τρόπο που την εννόησαν οι δέκα ερευνητικές ομάδες που ασχολήθηκαν στις χώρες-μέλη της ΕΟΚ στις αντίστοιχες εκθέσεις τους. Μερικές δεν ασχολήθηκαν διόλου με το να ρυθμίσουν το αντικείμενό τους το θεώρησαν κατά κάποιο τρόπο αυτονόητο. Άλλες ομάδες, όπως της

²⁷ Δάφερμος Γ., Θεοφιλάκου Α., Μαυροδημητράκης Χ. Και Τσακλόγλου η φτώχεια στην Ελλάδα: Ομοιότητες και διαφορές χρησιμοποιώντας εναλλακτικές μεθοδολογικές προσεγγίσεις, Αθήνα 2008 σελ.21

²⁸ Στο ίδιο σελ.22

²⁹ Πατινώτης Ν. Η φτώχεια ως πρόβλημα ιστορική διάσταση, αναλυτικές προσεγγίσεις, Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών τομ.66, 1987 σελ 210

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

Ολλανδίας, παραπέμπουν στον Townsend που θεωρεί ότι «οικογένειες και ομάδες είναι σε κατάσταση φτώχειας όταν στερούνται τα μέσα για να αποκτήσουν το είδος της διατροφής, να μετέχουν στις δραστηριότητες και να έχουν τις ίδιες συνθήκες διαβίωσης και τις ευκολίες που είναι συνήθως, ή τουλάχιστον σε μεγάλο βαθμό, αποδεκτές από τις κοινωνίες στις οποίες ανήκουν».

Συχνά χρησιμοποιείται ο παρόμοιος ορισμός που δίνει το Συμβούλιο Υπουργών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, το οποίο αναφέρει ότι φτωχοί είναι «τα άτομα και οι οικογένειες των οποίων τα μέσα είναι τόσο μικρά ώστε να τους αποκλείουν τον κατώτατο αποδεκτό τρόπο ζωής των μελών κρατών στα οποία ζουν». Έτσι, ενώ ο Townsend για να χαρακτηρίσει κάποιον φτωχό μελετά τι είναι αποδεκτό στην κοινωνία διαβίωσής του, για το Συμβούλιο Υπουργών των Ε.Κ. ο χαρακτηρισμός αυτός γίνεται με βάση το κατώτατο αποδεκτό επίπεδο διαβίωσης. Γίνεται, λοιπόν, φανερό πόσο πιο φιλελεύθερη είναι η θεώρηση του Townsend από εκείνη των πολιτικών υπευθύνων των Ε.Κ.³⁰

Η ΟΥΝΕΣΚΟ θεωρεί ότι σε κατάσταση φτώχειας βρίσκονται τα άτομα και οι οικογένειες που «τα χρηματικά εισοδήματα ή άλλοι πόροι, μεταξύ των οποίων και η εκπαιδευτική και επαγγελματική τους μόρφωση, οι συνθήκες ύπαρξης και η υλική τους περιουσία είναι σαφώς χαμηλότερα από το μέσο επίπεδο της κοινωνίας στην οποία ζουν». Θεωρούμε απαραίτητο να τονιστεί το πολυδιάστατο της φτώχειας. να είναι κάποιος φτωχός δεν σημαίνει για μας να έχει απλώς εισόδημα σημαντικά χαμηλότερο από αυτό των συμπολιτών του. Σημαίνει ακόμη να μένει σε χειρότερα απ' αυτούς σπίτια, συχνά να είναι ασθενής, και λόγω του είδους των απασχολήσεών του πιο επιρρεπής σε ατυχήματα. Να έχει αισθητά χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο, να κινδυνεύει πολύ συχνότερα να μένει άνεργος και για πολύ περισσότερο χρόνο. Να του είναι πολύ δύσκολο να ξεπεράσει την κατάστασή του αυτή, όντας σχεδόν σίγουρος ότι και τα παιδιά του θα ζήσουν στις κατώτερες βαθμίδες της κοινωνίας. Η φτώχεια αποτελεί μια οικονομική προσέγγιση, την προσέγγιση των δυνατοτήτων και αποτελεί τη νοητική γέφυρα μεταξύ της φτώχειας, της ανάπτυξης και των δικαιωμάτων του ανθρώπου.³¹

Αυτό που ξεχωρίζει τους φτωχούς από τους υπόλοιπους ανθρώπους είναι η άσχημη και απεριποίητη εμφάνιση, η έλλειψη ευχέρειας λόγου αλλά και ο διαφορετικός τρόπος ζωής τους. Οι αντιλήψεις που θέλουν τους φτωχούς να αποδέχονται τη ζωή τους όπως είναι ή να είναι οι κύριοι υπεύθυνοι για τις άθλιες συνθήκες διαβίωσής τους, οδηγεί την υπόλοιπη κοινωνία να τους θεωρεί «διαφορετικούς». Όταν οι φτωχοί βρίσκονται σε μια κατάσταση στην οποία οι πιθανότητες στο μέλλον να αναλάβουν ξανά τα καθήκοντά τους είναι ισχνές, συχνά κατηγορούνται για την έλλειψη συμμετοχής τους και τις άθλιες συνθήκες ζωής τους, γεγονός που οδηγεί σε περαιτέρω περιθωριοποίησή τους. Καθώς οι διάφορες ανασφάλειες που αντιμετωπίζουν οι φτωχοί εντατικοποιούνται και συσσωρεύονται, ο αποκλεισμός και η περιφρόνηση των φτωχότερων χειροτερεύει, ενισχύοντας το κενό ανάμεσα σε αυτούς και την υπόλοιπη κοινωνία. Επειδή οι πιο φτωχοί αποκλείονται από τη συμμετοχή και τη λήψη αποφάσεων, και γενικότερα, από τη ζωή την δημόσια, την κοινωνική αλλά και την πολιτιστική ζωή, συχνά θεωρούνται αδαείς και ανίκανοι να σκεφτούν, εφόσον δεν έχουν την ευκαιρία να αναπτύξουν επικοινωνιακές δεξιότητες μέσω της εκπαίδευσης.

Το φυλλάδιο του Mead εναντίον των φτωχών που έχουν επιλέξει να μην δουλεύουν για τα προς το ζην τελειώνει με μια emphatic επίκληση: Η κοινωνική πολιτική πρέπει να αντισταθεί στην παθητική φτώχεια με δικαιοσύνη και αποφασιστικότητα-με τον ίδιο τρόπο

³⁰ Στο ίδιο σελ 211

³¹ Πατινιώτης Ν. Η φτώχεια ως πρόβλημα ιστορική διάσταση, αναλυτικές προσεγγίσεις, Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών τομ.66, 1987 σελ 210-225

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

που η Δύση περιόρισε τον κομμουνισμό- εώς ότου παρέμβει η σύνεση και το αντίπαλο σύστημα καταρρεύσει υπό το βάρος του. Η μεταφορά είναι άψογη. Μια από τις σημαντικότερες εξυπηρετήσεις που προσφέρει η τάξη των παριών στη σημερινή κοινωνία της αφθονίας είναι η απορρόφηση των φόβων και των ανησυχιών που πλέον δεν διοχετεύονται σε κάποιον εξωτερικό εχθρό.³²

Ο Mead ανέφερε πολλές φορές ότι οι κανονικοί, αξιοπρεπείς Αμερικανοί εξωθούνταν στο να διαμόρφωναν κοινό μέτωπο εναντίον αυτών που απομυζούν τις κοινωνικές παροχές, εναντίον αυτών που απομυζούν τις κοινωνικές παροχές, εναντίον των εγκληματιών και των ατόμων που είχαν παρατήσει το σχολείο λόγω όσων θεωρούσαν ολέθρια ασυνέπεια των ατόμων εναντίον των οποίων συνασπίζονταν: η τάξη των παριών προσέβαλλε όλες τις αξίες που περιέβαλαν με στοργή οι περισσότεροι, ενώ αγκιστρώνονταν σε αυτές και επιθυμούσαν τις ίδιες απολαύσεις της καταναλωτικής ζωής τις οποίες οι άλλοι άνθρωποι μπορούσαν να καυχούνται ότι τις είχαν κερδίσει.

Η κοινωνία πραγματοποιούσε διακρίσεις, τους αντιμετώπιζε με χλευασμό, τους εκμεταλλευόταν και τους μεταχειριζόταν άσχημα, τους ταπείνωναν και τους εξουθένωναν, σε όλες τις βαθμίδες του κοινωνικού βίου: στην εκπαίδευση, στον εργασιακό χώρο, στις δημόσιες υπηρεσίες στην πολιτική αλλά και στην πολιτιστική τους ζωή. Η λογική της καταναλωτικής κοινωνίας ήταν αυτή που διαμόρφωνε τους φτωχούς της ως μη ολοκληρωμένους καταναλωτές. Οι πολύ φτωχοί άνθρωποι ακούγαν συχνά εκφράσεις που τους κάνουν να νοιώθουν μειονέκτημα όπως « Πώς περιμένεις να σε πάρει κάποιος σοβαρά, με τον τρόπο που ζεις;» δηλαδή, ο κοινωνικός αποκλεισμός αποτελεί μια από τις αιτίες της φτώχειας.³³

Αυτό συμβαίνει ακόμα και στις μέρες μας. Οι διακρίσεις και οι προκαταλήψεις στον εργασιακό χώρο μπορούν εύκολα να οδηγήσουν στην ανεργία αφού ο μειονεκτικός τρόπος που φέρονται πολλές φορές σε ανθρώπους που δουλεύουν επειδή έχουν ανάγκη τους οδηγούν στο να παραιτηθούν. Όμως, διακρίσεις υπάρχουν και στην εκπαίδευση και αυτό δυσκολεύει και τους γονείς και τα παιδιά να ανταπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους.

Οι γονείς τις περισσότερες φορές αποφεύγουν να στείλουν τα παιδιά τους στο σχολείο: επειδή δεν θα έχουν τι να φάνε και ο κόσμος θα τους κατηγορήσει όπως είπε μια μητέρα. Όταν ένα παιδί είναι φτωχό δυσκολεύεται να παρακολουθήσει στο σχολείο. Όταν δεν έχει ούτε τα βασικά όπως ένα γραφείο να διαβάσουν οι συμμαθητές τους τους κάνουν να νοιώσουν απόρριψη μειώνοντας τους, οι φτωχοί άνθρωποι στιγματίζονται από τις εμπειρίες τους στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, με αποτέλεσμα, οι περισσότεροι από αυτούς να μην ολοκληρώνουν την εκπαίδευσή τους και να χάνουν την ευκαιρία να αποκτήσουν ακόμα και τις πιο βασικές δεξιότητες, πόσο μάλλον τις νέες δεξιότητες που απαιτούνται από τον σημερινό κόσμο. Οι φτωχοί άνθρωποι αναφέρουν, ότι οι επαφές τους με τους κρατικούς εκπροσώπους συμπίπτουν με αγένεια, ταπείνωση, παρενόχληση και κατηγορίες. Ακόμα και στα νοσοκομεία οι φτωχοί δεν έχουν τα ίδια δικαιώματα με τους άλλους ανθρώπους. Επίσης, οι φτωχοί άνθρωποι έρχονται συχνά σε επαφή με τις κοινωνικές υπηρεσίες και κοινωνικά σωματεία, τα οποία τους προσφέρουν χρηματική ή υλική βοήθεια, που έχουν ως στόχο να τους βοηθήσουν. Η κατάσταση τους και η αποτυχία που βιώνουν δεν συζητιέται ποτέ από τις κοινωνικές υπηρεσίες, τουλάχιστον όχι με τρόπο που να ανταποκρίνεται στις προσωπικές τους ανάγκες, αφού όταν σε βοηθάνε σου φέρονται σα να είσαι ζητιάνος όπως λέει μια φτωχή γυναίκα από την Βραζιλία. Οι φτωχοί κάνουν διάφορες προσπάθειες να έρθουν σε επαφή με το θεσμό αλλά κάθε τους προσπάθεια καταλήγει στο κενό εφόσον λόγω της έλλειψης μόρφωσης, δυσκολεύονται να επικοινωνήσουν, δεν γίνονται κατανοητοί από τις αρμόδιες αρχές και τα επιχειρήματά τους θεωρούνται ελλιπές και ότι στερούνται νοήματος

³²ZIGKMOYNT M. Η εργασία ο καταναλωτισμός και οι νεόπτωχοι, μεταίχμιο, Αθήνα 2004 σελ 199

³³Στο ίδιο, σελ 200

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

Στο τέλος και οι ίδιοι καταλήγουν να αμφισβητούν την ίδια τους την ικανότητα να γίνονται κατανοητοί, και αυτό τους αποκλείει ακόμα περισσότερο. Χάνουν την ευκαιρία να συμμετάσχουν σε μια συζήτηση επειδή δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν σωστά τη γλώσσα, δεν βρίσκουν λόγια. Δυσκολεύονται να εκφράσουν τη θλίψη τους, το πόνο τους, πόσο μάλλον τις διεκδικήσεις τους.

Ο αποκλεισμός των φτωχών από τους κοινωνικούς θεσμούς θα έπρεπε να υπηρετούν όλους τους ανθρώπους, είναι μια στάσιμη κατάσταση που δεν οδηγεί πουθενά. Οι αρνητικές εμπειρίες των φτωχών από την επαφή τους με τις δημόσιες υπηρεσίες δυσκολεύουν τη ζωή τους, τους αποθαρρύνουν από την διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους, τους απομονώνουν, τους προκαλούν έλλειψη εμπιστοσύνης απέναντι στους υπόλοιπους ανθρώπους, στην κοινωνία και στο Κράτος, εντείνουν, βαθαίνουν, ενισχύουν και διαιωνίζουν την απομόνωση και τον κοινωνικό αποκλεισμό τους.

Η κοινωνική βοήθεια η οποία βασίζεται στη φιλανθρωπική προσφορά, προκαλεί πιο έντονα τα αισθήματα ανασφάλειας και απαξίας που νιώθουν οι φτωχοί, υπενθυμίζοντάς τους την αποτυχία τους να ζουν όπως όλοι οι υπόλοιποι: «η φτώχεια είναι ταπείνωση, η αίσθηση του να εξαρτάσαι από αυτούς, και να αναγκάζεσαι να δεχτείς την αγένεια, τις προσβολές, και την αδιαφορία όταν ζητάμε βοήθεια», είπε ένας φτωχός. Η φτώχεια είναι ένα φαινόμενο το οποίο πολλοί που δεν την βιώνουν την απεχθάνονται, οι φτωχοί ζουν καθημερινά δίπλα μας αλλά τους προσπερνάμε αδιαφορώντας γι' αυτούς. Οι φτωχοί θεωρούνται συχνά υπεύθυνοι για την κατάστασή τους και θεωρούνται λιγότερο ικανοί και ανίκανοι να γίνουν πιο επιδέξιοι. Οι φτωχοί άνθρωποι είναι καταδικασμένοι (και είναι αυτή η πεποίθηση που στην πραγματικότητα τους παγιδεύει) να ζουν στη φτώχεια, σαν να ήταν σκόπιμη επιλογή τους να πέσουν στη φτώχεια ή να παραμείνουν φτωχοί..

Οι φτωχοί συνιστούσαν διπλό κίνδυνο εφόσον η φτώχεια δεν αποτελούσε πλέον απόφαση της θείας πρόνοιας, δεν υπήρχε κάποιος λόγος να αποδεχτούν με ταπεινοφροσύνη και με ευγνωμοσύνη τη μοίρα τους είχαν κάθε λόγο να διαμαρτύρονται και να εξεγείρονται εναντίον των πιο τυχερών, τους οποίους τώρα κατηγορούσαν για την αποστέρησή τους.³⁴

Στην πραγματικότητα, οι φτωχοί άνθρωποι υποφέρουν από την αδιαφορία και την περιθωριοποίηση της κοινωνίας. Οι διακρίσεις και οι ταπεινώσεις που βιώνουν πλήττουν και χαμηλώνουν την αυτοεκτίμησή τους, τους δημιουργούν αμφιβολίες για τις ικανότητες τους. Ο θεσμός που πλήττεται περισσότερο από την αδυναμία ανάληψης των υποχρεώσεων είναι η οικογένεια, η ενότητα της οποίας απειλείται. Οι φτωχοί αισθάνονται ανήμποροι όταν δεν μπορούν να προσφέρουν τροφή στα παιδιά τους. Οι άνδρες, από τη μια πλευρά νοιώθουν συνήθως ανήμποροι να προσαρμοστούν στην αποτυχία τους να κερδίσουν επαρκή εισοδήματα, και δυσκολεύονται να αποδεχθούν ότι οι γυναίκες γίνονται το κύριο στήριγμα της οικογένειας και ότι αυτό προϋποθέτει μια αναδιανομή της δύναμης στο νοικοκυριό. Το αποτέλεσμα είναι συνήθως ο αλκοολισμός και η οικογενειακή βία από την πλευρά των ανδρών, και κατά συνέπεια η διάλυση της οικογένειας. Οι γυναίκες, από την άλλη πλευρά, αναγκάζονται συχνά να καταπίνουν την υπερηφάνεια τους και να απασχολούνται σε υποτιμητικές εργασίες, να κάνουν τα πάντα για να θρέψουν την οικογένεια.

Οι οικογένειες λόγω της ακραίας φτώχειας αναγκάζονται να βάζουν τα παιδιά τους να δουλεύουν σκληρά. Τα μικρά παιδιά αναγκάζονται να κάνουν διάφορες δουλειές για να τα βγάλουν πέρα ή για να βοηθήσουν την οικογένεια τους να ζήσει αξιοπρεπώς. Αυτά τα παιδιά δεν έχουν την ελευθερία να σκεφτούν να ζήσουν την παιδική τους ηλικία. Αν θα προσπαθήσουν να μάθουν ένα επάγγελμα θα είναι δύσκολο γι' αυτά γιατί δεν είχαν την ευκαιρία να αναπτύξουν το μυαλό τους. Τα παιδιά συνήθως αναγκάζονται να ζουν στο δρόμο, οι αβέβαιες συνθήκες ζωής και ο διαρκής αγώνας για επιβίωση εμποδίζουν τους

³⁴Το ίδιο, σελ 242

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

γονείς να φροντίσουν τα παιδιά τους όπως θα ήθελαν. Τα παιδιά αδυνατούν συνήθως να παρακολουθήσουν επαρκώς την εκπαίδευση, λόγω αδυναμίας συγκέντρωσης όπως και τους εργάτες που αδυνατούν να αποδώσουν επαρκώς στην εργασία τους και αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της εργασιακής παραγωγικότητας. Όπως τα φτωχά παιδιά έτσι και οι περισσότεροι φτωχοί άνθρωποι αναγκάζονται πολλές φορές να ζουν σε ανεπαρκείς συνθήκες, σε μολυσμένο περιβάλλον, ευάλωτοι στις καιρικές συνθήκες, απομονωμένοι σε σπίτια ή καταλύματα χωρίς την απαραίτητη υποδομή και επισφαλή για την υγεία τους και τη φυσική τους κατάσταση, χωρίς πρόσβαση σε καθαρό και πόσιμο νερό.

Η φτώχεια μπορεί να προκαλέσει και πολλά προβλήματα υγείας όπως να οδηγήσει στον υποσιτισμό, ο οποίος, με τη σειρά του, οδηγεί σε περαιτέρω εμβάθυνση της φτώχειας. Η πείνα και ο υποσιτισμός καθιστούν επισφαλή την ανθρώπινη επιβίωση, ενώ μειώνουν τις ανθρώπινες δυνατότητες ευ' όρου ζωής: η νοητική και σωματική ανάπτυξη σταματάει.

Ακόμα μια συνέπεια της φτώχειας είναι η κακή υγεία. Οι άνθρωποι που είναι ασθενείς οδηγούνται πιο εύκολα στη φτώχεια, ενώ οι άνθρωποι που ζουν στη φτώχεια είναι πιο ευάλωτοι στην ασθένεια. Λόγω των δύσκολων συνθηκών που αντιμετωπίζουν οι φτωχοί άνθρωποι συνήθως στρέφονται στην εύρεση δύσκολων επαγγελματιών όπως η εργασία σε εργοστάσια και ορυχεία, ή μερική απασχόληση και πώληση αγαθών στον δρόμο. Οι διακρίσεις που γίνονται εις βάρος τους λειτουργούν μεγεθυντικά στις ήδη δύσκολες συνθήκες που αντιμετωπίζουν, οδηγώντας τους σε επικίνδυνα, αντικοινωνικά, ακόμα και παράνομα επαγγέλματα, όπως η πορνεία, η παιδική εργασία, οι σύγχρονες μορφές εργασιακής δουλειάς και άλλες μορφές που πλησιάζουν τη δουλειά, τα οποία, συνήθως, τους παγιδεύουν και τους καθιστούν ευάλωτους στα κυκλώματα παράνομης εμπορίας και διακίνησης ανθρώπων, ειδικότερα στις γυναίκες και τα παιδιά. Η εκπαίδευση θα μπορούσε να τους παρέχει εφόδια για ένα καλύτερο μέλλον, παραμελείτε παγιδεύοντας τους στον κύκλο της φτώχειας και της ανασφάλειας.

Επιπροσθέτως, οι φτωχοί δεν συμμετέχουν στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και των πολιτικών σχεδιασμών, ακόμα και αν αφορούν ειδικά τους φτωχούς ανθρώπους. Οι απόψεις τους, όμως, θα έπρεπε να αποτελούν απαραίτητη συνθήκη, καθώς οι πολύπλοκοι μηχανισμοί του φαύλου κύκλου των στερήσεων που οδηγεί στη φτώχεια είναι δύσκολο να γίνουν κατανοητές από κάποιον που δεν τις βιώνει. Το αποτέλεσμα είναι ότι ο αντίκτυπος των στερήσεων που δύναται να οδηγήσουν στη φτώχεια, και, στην ακραία φτώχεια, παραμένει αόρατος για την υπόλοιπη κοινωνία και διαιωνίζει τις λανθασμένες αντιλήψεις των υπόλοιπων ανθρώπων, που οδηγούν στις διακρίσεις και τη ρατσιστική συμπεριφορά.

Οι άνθρωποι ωστόσο που ζουν σε συνθήκες φτώχειας και ακραίας φτώχειας δεν διαφέρουν σε τίποτα από τους υπόλοιπους. Είναι και αυτοί άνθρωποι που έχουν, συναισθήματα, ευαισθησίες, αίσθηση του χιούμορ, φιλοδοξίες και το δικό τους τρόπο να βλέπουν τον κόσμο, άνθρωποι, που διεξάγουν καθημερινό αγώνα επιβίωσης. Η αδιαφορία μας απέναντι στους φτωχούς πρέπει να σταματήσει, καθώς καθιστά εμπόδιο την αντίληψη του συνεχούς αγώνα των φτωχών. Οι φτωχοί αντιμετωπίζουν πολλά προβλήματα για παράδειγμα ποια παιδιά από τον τέταρτο κόσμο δεν έχουν ειπωθεί ψεύτες επειδή είπαν στο δάσκαλο ό, τι έπρεπε να μείνουν στο σπίτι για να προσέχουν τα μικρότερα παιδιά, επειδή η μητέρα τους ήταν άρρωστη; Ποια παιδιά που ζουν στη φτώχεια δεν έχουν ποτέ καταλειφθεί από την ντροπή, επειδή ένας δάσκαλος πήρε την πρωτοβουλία να τους δώσει καθαρά ρούχα μπροστά στους συμμαθητές τους;». Η σκληρή καθημερινότητα των φτωχών τους αναγκάζει να ζουν στο παρόν, και τους στερεί τη δυνατότητα να ονειρεύονται για το μέλλον, τους απογοητεύει και τους οδηγεί σε επικίνδυνους τρόπους ζωής, σε απομόνωση, στο κοινωνικό περιθώριο. Οι φτωχοί άνθρωποι επιζητούν μια καλύτερη ζωή αν όχι για τους ίδιους τουλάχιστον για τα παιδιά τους θέλουν τα παιδιά τους να μάθουν και να διαβάζουν και να γράφουν αλλά και να αποκτήσουν επαγγελματικές δεξιότητες γιατί αλλιώς νοιώθουν ότι τα παιδιά τους θα

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

καταλήξουν σαν αυτούς που δεν μπορούν να βρουν χρήματα για να πληρώσουν την εκπαίδευση των παιδιών τους. Ένα παράπονο που έχουν οι φτωχοί άνθρωποι είναι ότι στερούνται την ελευθερία συμμετοχής τους στην κοινωνία και τις διαδικασίες ανάπτυξής της, άλλο ένα παράπονο τους είναι η έλλειψη κατανόησης που έχουν για τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν οι θεσμοί που κυβερνούν τις ζωές τους.

Οι φτωχοί άνθρωποι γνωρίζουν καλά ότι η έλλειψη εκπροσώπησής τους, εξουσίας και ανεξαρτησίας, τους καθιστά ευάλωτους στην εκμετάλλευση, την ταπείνωση, την απάνθρωπη συμπεριφορά τόσο από τον ιδιωτικό όσο και από το δημόσιο τομέα και επιθυμούν την αλλαγή του συστήματος, καθώς «ένα άτομο δεν έχει τη δύναμη ή την εξουσία να αλλάξει τίποτα, αλλά αν το συνολικό σύστημα αλλάξει, τότε τα πράγματα θα ήταν καλύτερα». Οι φτωχοί άνθρωποι, έρχονται αντιμέτωποι με τον αποκλεισμό και νοιώθουν πολύ άσχημα γιατί αισθάνονται μειονεκτικά. Οι στερήσεις και οι ανασφάλειες που φέρνει η φτώχεια, αποτελούν στην ουσία επίθεση στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια τους και στην ελευθερία τους. Η φτώχεια οδηγεί τους ανθρώπους στην απόλυτη απελπισία.

Οι φτωχοί πρέπει να δουλεύουν χωρίς ειδικευση ή τεχνικές ικανότητες. Και στην πραγματικότητα ζουν επειδή δεν θέλουν να πεθάνουν. Η φτώχεια αποδεικνύει ότι δεν αποτελεί απλή παραβίαση των δικαιωμάτων του ανθρώπου, αλλά μια συστηματική, δομική παραβίαση των δικαιωμάτων του ανθρώπου που οφείλεται στην αποτυχία του συστήματος να προσφέρει βασική ασφάλεια.

Η φτώχεια δεν είναι βέβαια φαινόμενο της δικής μας μόνο κοινωνίας ούτε της δικής μας μόνο εποχής. Βρίσκεται βαθιά ριζωμένη μέσα στην ύπαρξη των ιεραρχικά δομημένων κοινωνιών. Στο πέρασμα του χρόνου και των περιόδων αλλάζει βέβαια η μορφή και το περιεχόμενό της. Για την κατανόηση της σημερινής κατάστασης είναι απαραίτητο να δούμε ιστορικά την εξέλιξη της φτώχειας από τη στιγμή που εμφανίζεται ως πρόβλημα στην Ευρωπαϊκή ιστορία των τελευταίων αιώνων. Θα γίνουν έτσι, ελπίζουμε, φανεροί μια σειρά παραγόντων που είναι πολύ επίκαιροι στην σημερινή Ελλάδα. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο οργανισμό Υγείας η φτώχεια αποτελεί τον χειρότερο παγκόσμιο δολοφόνο. Τι σημαίνει αυτό; αυτό σημαίνει ότι η φτώχεια σε κάθε στάδιο της ανθρώπινης ζωής είναι καταστροφική. Συνωμοτεί με τις πιο θανατηφόρες και επίπονες ασθένειες για να επιφέρει μια αξιοθρήνητη ύπαρξη σε όσους υποφέρουν από αυτήν. Οι στερήσεις που σχετίζονται με την φτώχεια συνιστούν παραβίαση των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Το παράδοξο είναι, ότι η ακραία φτώχεια δεν παρατηρείται μόνο στις υποανάπτυκτες χώρες αλλά και στις ανεπτυγμένες. Στις μεγάλες πόλεις της Ευρώπης αλλά και της Αμερικής υπάρχει ένα μεγάλο ποσοστό ανθρώπων ανέργων και αστέγων, που ζουν στους δρόμους κάτω από άθλιες συνθήκες.

Οι φτωχοί άνθρωποι στις πλούσιες χώρες συνήθως ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, όπως μετανάστες, πρόσφυγες με αιτούντες άσυλο, άτομα με αναπηρίες, γυναίκες, παιδιά και ηλικιωμένοι αυτόχθονες πληθυσμοί. Αυτοί οι άνθρωποι ζουν δίπλα μας και ανάμεσά μας. Πως εξηγείται το φαινόμενο αυτό; η αντίληψη που επικρατεί είναι ότι η ύπαρξη της ακραίας φτώχειας και της φτώχειας είναι μια αποτυχία του κοινωνικοοικονομικού συστήματος, που είναι φυσική και αναμενόμενη, τυχαία ή μοιραία, με άλλα λόγια δηλαδή, αναπόφευκτη.

Μερικοί άνθρωποι οι φτωχοί, έχουν περιορισμένες ικανότητες πνευματικές και νοητικές, οι οποίες δεν τους επιτρέπουν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της σημερινής πολύπλοκης κοινωνίας, οπότε και αδυνατούν να εξασφαλίσουν τα απαραίτητα οικονομικά κίνητρα για μια αξιοπρεπή διαβίωση. Επιπροσθέτως, επικρατεί η αντίληψη ότι οι άνθρωποι που ζουν στην φτώχεια δεν υποφέρουν πραγματικά από την κατάστασή τους και αποδέχονται τη ζωή τους όπως είναι. Δηλαδή, οι φτωχότεροι άνθρωποι θεωρούνται απόλυτα υπεύθυνοι για την κατάσταση της ζωής τους. Αυτή η αντίληψη προσπαθεί να εξηγήσει μόνο την οικονομική διάσταση της φτώχειας, και ορίζει τη φτώχεια ως έλλειψη εισοδήματος. Η έλλειψη

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

εισοδήματος, όπως, και η απόδοση της ευθύνης στους ίδιους τους φτωχούς, δεν εξηγεί το γεγονός των τεράστιων κοινωνικών ανισοτήτων που παρατηρούνται στις ανεπτυγμένες κοινωνίες, ούτε τον επίμονο και χρόνιο χαρακτήρα του φαινομένου της ακραίας φτώχειας, που μεταδίδεται από γενιά σε γενιά, παρόλο που αποτελεί μια βασική πτυχή του. Εάν το εισόδημα αποτελούσε το κύριο ζήτημα, τότε στη σημερινή κοινωνία, με την αφθονία των πόρων, δεν θα έπρεπε να υπάρχει ακραία φτώχεια, ούτε σε παγκόσμιο επίπεδο ούτε στο εσωτερικό των αναπτυγμένων κρατών.

Τα αίτια της επίμονης και χρόνιας φτώχειας είναι πιο περίπλοκα και προκύπτουν μέσα από τις δομές του κοινωνικοοικονομικού συστήματος. Μεταπολεμικά, θεωρούταν ότι η επίτευξη ραγδαίων ρυθμών οικονομικής ανάπτυξης, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη του κοινωνικού κράτους, θα εξάλειφαν την φτώχεια. Από το 1970 αλλάζει τόσο ο λόγος περί φτώχειας όσο και η δομή της. Το κοινωνικό κράτος, από την μια πλευρά, θεωρείται ότι δημιουργεί την εξάρτηση των φτωχών, μέσα από κοινωνικές παροχές των φτωχών, και θεωρείται ότι ο ρόλος τους πρέπει να μειωθεί. Η διεθνής συζήτηση επικεντρωνόταν σε ζητήματα συμπεριφοράς των φτωχών, εξάρτησης, παγίδες φτώχειας, μελέτη της κουλτούρας της φτώχειας και των δημογραφικών χαρακτηριστικών τους. Η ευθύνη του φτωχού μετατέθηκε από το κράτος, στο ίδιο το άτομο. Ο αριθμός των ατόμων που ζουν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας στον αναπτυσσόμενο και στον υποανάπτυκτο κόσμο, κατά τη δεκαετία του '90 μειώθηκε από το 30% σε 23%. Η μείωση αυτή οφείλεται κυρίως, στη μείωση της ακραίας φτώχειας στην Κίνα και στην Ινδία, δύο από τις πιο πολυπληθείς χώρες του κόσμου, ενώ, στις 47 χώρες της Αφρικής, της Λατινικής Αμερικής, της Κεντρικής και της Ανατολικής Ευρώπης και της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, και στα αραβικά κράτη, ο αριθμός των ακραία φτωχών αυξήθηκε.

Στην Ευρώπη η φτώχεια ως πρόβλημα εμφανίζεται στη δύση της φεουδαρχίας. Τα μέτρα αυτά βρίσκονται σε άμεση σχέση με την αύξηση της πολιτικής δύναμης των δημοτικών συμβουλίων όταν η αυτοδιοίκηση των συντεχνιών αναλαμβάνει τη διαχείριση της πολιτικής εξουσίας στις πόλεις.

Οι νέοι φορείς άσκησης της εξουσίας αντιμετώπισαν διαφορετικά τη φτώχεια και τους φτωχούς και μ' αυτό τον τρόπο οδηγήθηκαν στο ξεχώρισμα της τάξης τους, της «μέσης τάξης», από τις κατώτερες τάξεις, τους δέκτες της νέας πολιτικής. Το κοινωνικό ξεχώρισμα που θα έρθει και η δυσφήμισή του στις ύστερο-μεσαιωνικές πόλεις είναι έκφραση του γεγονότος ότι για πρώτη φορά η φτώχεια θεωρείται απαλή για την κοινωνία. Πρόκειται για εντελώς διαφορετική θεώρηση από τη μεσαιωνική όπου η φτώχεια ήταν διαρκώς και σταθερά ενσωματωμένη στον κοινωνικό βίο. Ήδη εδώ γίνεται σαφές ένα κύριο χαρακτηριστικό της αστικής πολιτικής για την καταπολέμηση της φτώχειας. Δεν εξυπηρετεί κυρίως (ή τουλάχιστον όχι αποκλειστικά) τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες των φτωχών. Η αντικατάσταση της άδολης, προγραμματίστης χαράς της δωρεάς, που μπορούσε να πραγματώσει καθέναν με περίσσειμα, από προγραμματισμένα μέτρα κοινωνικής πολιτικής εξυπηρετεί την εξασφάλιση της εξουσίας από επιβουλές των κατώτερων, ταυτόχρονα όμως και την οροθέτηση των «κατώτερων» με την κοινωνική τους ενσωμάτωση. Πρόκειται εδώ για νέα αντίληψη δημιουργίας κατώτερων τάξεων και στρωμάτων ενός συνολικού πληθυσμού, που μ' αυτή τη μορφή, για πρώτη φορά, εμφανίζεται στη Δυτική Ευρώπη.

Οπωσδήποτε τα μέτρα που παίρνονται ήδη από τόσο παλιές εποχές άργησαν πολύ να επιφέρουν μια σημαντική αλλαγή στην πλατιά κοινωνική αντίληψη για τη φτώχεια. Μέχρι και τον 18ο αιώνα η φτώχεια θεωρούνταν από τις πλατιές μάζες ως μοιραία κατάσταση από την οποία δύσκολα θα μπορούσε να ξεφύγει κανείς. Μια αλλαγή σ' αυτή την αντίληψη σημειώθηκε νωρίτερα σε περιοχές με έντονα καλβινιστική και ιδίως πουριτανική επιρροή. Η αυξανόμενη φτώχεια στον 17ο αιώνα μέχρι τις αρχές του 18ου αιώνα προερχόταν από ανεργία, αύξηση του πληθυσμού, υψηλές τιμές τροφίμων και έλλειψη χρημάτων.

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ– EUROSTAT– EU-SILC

Οι πάσχοντες παρακολουθούσαν ανήμποροι αυτή την εξέλιξη. Μέτρα κοινωνικής πολιτικής ήταν από τη μια να ζητούν από τους πλούσιους να βοηθήσουν τους φτωχούς και από την άλλη να μειώνουν την ανημποριά με διάφορα μέσα. Στους φτωχούς υπήρχαν παιδιά που έπρεπε κανείς να καθοδηγεί και να είναι επιεικής μαζί τους.

Αυτό άλλαξε πολύ γρήγορα στον 18ο αιώνα. Στους φτωχούς εξακολουθούσαν να υπάρχουν παιδιά, που όμως δεν τους άξιζε επιείκεια. Η φτώχεια αντιμετωπίστηκε ως συνέπεια τεμπελιάς και ολιγορίας. Δεν θεωρούνταν πια ως το αποτέλεσμα αντίξωων συνθηκών που βρίσκονταν έξω από τις δυνατότητες αντίδρασης του καθενός. Η κυρίαρχη άποψη ήταν ότι η φτώχεια αποτελεί έκφραση του κακού. Η αλλαγή στην αντίληψη για τη φτώχεια συνέπεσε με μια περίοδο σημαντικής οικονομικής ανάπτυξης. Στους επιχειρηματίες της εποχής φαινόταν τρομερή αντίφαση οι πόλεις να παρέχουν —με όποιο τρόπο παρείχαν— βοήθεια στους φτωχούς και συγχρόνως να υποφέρουν οι επιχειρήσεις από τεράστια έλλειψη εργατικής δύναμης. Άλλωστε τα χρήματα που κατέθεταν στα ταμεία βοήθειας αφαιρούνταν από τις πραγματοποιούμενες επενδύσεις. Έτσι αλλάζει η αντίληψη και αντιμετωπίζεται η φτώχεια ως συνέπεια της αλλαγής των οικονομικών δεδομένων.

Στην πιο προηγμένη οικονομικά ευρωπαϊκή χώρα, την Αγγλία, με τους «ελισαβετιανούς νόμους» υποχρεώνονταν οι εργάτες να εργάζονται με οποιεσδήποτε συνθήκες αμοιβής τους προσφέρονταν. Η αμοιβή τους μπορεί κάλλιστα να είναι τόση ώστε μόλις να επιβιώνουν. Έτσι, δημιουργούνται οι κατώτατοι μισθοί, που βρίσκονται γύρω στο όριο επιβίωσης. Οι κατώτατοι μισθοί είχαν κατά την αντίληψη εκείνης της εποχής μια τριπλή χρησιμότητα:

α. Αμοιβή κάτω από την παραγωγικότητα της εργασίας σημαίνει αυξημένο κέρδος που μπορεί να τεθεί στη διάθεση της επιχείρησης ως ίδια επένδυση.

β. Οι εργάτες έχοντας χαμηλούς μισθούς θα έδειχναν μεγαλύτερη προθυμία για εργασία παρά έχοντας υψηλότερους. Και αυτό διότι με χαμηλό μισθό έπρεπε να εργάζονται περισσότερο ώστε να μπορούν να εξασφαλίζουν τα αναγκαία για τη διαβίωση.

γ. Οι κατώτατοι μισθοί ήταν ενός είδους αντιστάθμισμα για τους φόρους των εργοδοτών, που κάποιο τμήμα τους χρησιμοποιούνταν για τη βοήθεια των απόρων.

Στη συνέχεια ανέκυψαν σημαντικά προβλήματα από την εφαρμογή των κατώτατων μισθών. Έτσι το 1795 ψηφίστηκε ο νόμος Speenhamland, που προέβλεπε ότι στην Αγγλία ένας εργάτης θα μπορούσε να δεχτεί χρηματική βοήθεια από το κράτος με την προϋπόθεση ότι η αμοιβή από την εργασία του θα ήταν μικρότερη από όση θα ήταν απαραίτητη για να ζήσει την οικογένειά του. Μ' αυτό τον τρόπο η κρατική βοήθεια επέτρεπε τη συνέχιση καταβολής ελάχιστων μισθών από μέρους των εργοδοτών. Εξασφάλιζε όμως ταυτόχρονα τους εργαζόμενους από την πλήρη εξαθλίωση.³⁵

Τον 18ο αιώνα πραγματοποιήθηκε και η εννοιολογική ταύτιση εργάτη και φτωχού, που από καιρό αποτελούσε κοινωνική πραγματικότητα. Οι εργάτες οδηγήθηκαν στο περιθώριο της εξαθλίωσης. Φτώχεια υπήρχε βέβαια πάντα. Για πρώτη φορά όμως το να βρίσκεται κανείς στην κατάσταση αυτή άρχισε ν' αποτελεί στίγμα. Η κοινωνική ταύτιση εργατών και φτωχών φαίνεται και από το γεγονός ότι τα μορφωτικά μέτρα που παίρνονται απευθύνονται ταυτόχρονα σε εργάτες και φτωχούς. Η πίεση απ' τη μια των εξόδων για τους φτωχούς κι απ' την άλλη της έλλειψης εργατικών χεριών για τον μεγεθυνόμενο βιομηχανικό κλάδο οδηγούσε σε σκέψεις πώς θα ήταν δυνατό με αυστηρότατα μορφωτικά μέτρα να αλλάξει ο χαρακτήρας των εργαζομένων «προς το καλύτερο». Με μια παιδαγωγική βαθύτατα επηρεασμένη από την εκκλησία μέσω των «σχολείων φτωχών», γινόταν προσπάθεια οι εργαζόμενοι να αποδεχτούν την προγραμματισμένη, βιομηχανική εργασία σαν χριστιανικό καθήκον. «Ένας καλός χριστιανός είναι και ένας καλός εργάτης», αυτή ήταν η βάση της

³⁵ Πατινιώτης Ν. Η φτώχεια ως πρόβλημα: ιστορική ανάλυση σελ 215

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

διδασκαλίας των φτωχών στα ειδικά γι' αυτούς σχολεία.³⁶

Εκείνη την περίοδο κυριαρχούσε στους ηγετικούς κύκλους η άποψη ότι ένα σταθερό εισόδημα μείωνε την όρεξη για δουλειά. Γρήγορα όμως διαπιστώθηκε η αδυναμία να επιβεβαιωθεί από την καθημερινή εμπειρία το συμπέρασμα που έβγαινε από αυτή την άποψη, ότι δηλαδή το χαμηλό εισόδημα οδηγούσε σε αυξημένη όρεξη για δουλειά. Η έλλειψη ενός θετικού συσχετισμού φτώχειας και φιλοπονίας κλόνιζε τη θεωρία για τη χρήσιμη λειτουργία της φτώχειας.

Η φτώχεια είναι μια κοινωνική μάστιγα. Το να ζει κανείς στην φτώχεια είναι ένας καθημερινός αγώνας επιβίωσης και αξιοπρέπειας. Μπορεί να επηρεάσει την υγεία και την ψυχική διάθεση του ατόμου, και να απειλήσει τις προσωπικές του σχέσεις. Ζωή στη φτώχεια σημαίνει απομόνωση από την οικογένεια και τους φίλους, έλλειψη ελπίδας και αίσθηση αδυναμίας να ελέγξεις τις αποφάσεις που επηρεάζουν την καθημερινή σου ζωή, έλλειψη πληροφόρησης για τις υπηρεσίες υποστήριξης που είναι διαθέσιμες, φτωχή μόρφωση και περιορισμένες ευκαιρίες επαγγελματικής αποκατάστασης, διαμονή σε ανασφαλή γειτονιά με υψηλά επίπεδα εγκληματικότητας ή υψηλή ατμοσφαιρική ρύπανση, αδυναμία να συντηρήσεις μια παροχή ηλεκτρικού ή φυσικού αερίου για να έχεις θέρμανση το χειμώνα. Η φτώχεια επιφέρει άμεσες συνέπειες, τόσο στην κοινωνία ολόκληρη όσο και στο κάθε άτομο ξεχωριστά και αυτό γίνεται αιτία για να δημιουργηθούν πολλά άλλα προβλήματα. Ένα φτωχό άτομο έχει πολλές πιθανότητες να αποκλειστεί από πολλά κοινωνικά αγαθά και σημαντικούς τομείς και δραστηριότητες της κοινωνίας. Οι συνέπειες της φτώχειας επίσης είναι σημαντικές τόσο στην κοινωνία όσο και στο άτομο. Η πείνα, οι ασθένειες, ο αναλφαβητισμός, οι επιδημίες, η ανεργία και τόσα άλλα προβλήματα γίνονται αιτία καθυστέρησης της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης στις φτωχές χώρες. Παράλληλα, τα προβλήματα αυτά με τη σειρά τους δημιουργούν άλλα όπως η βία, η καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ακόμα και η διάλυση των δημοκρατικών θεσμών και η επιβολή ολοκληρωτικών καθεστώτων, που είναι συνήθη φαινόμενα στις φτωχές χώρες.

Μεγάλα προβλήματα εξαιτίας της φτώχειας δεν αντιμετωπίζουν μόνο οι αναπτυσσόμενες χώρες αλλά και οι οικονομικά και κοινωνικά αναπτυγμένες χώρες της δύσης στις οποίες ολόκληρες κοινωνικές ομάδες είναι άνεργες, άστεγες, αναλφάβητες κ.τ.λ. σε ατομικό επίπεδο ο άνθρωπος που πεινάει δεν μπορεί να εργαστεί, δεν μπορεί να θέσει στόχους και τους πετύχει. Η φτώχεια επηρεάζει τη φυσική και πνευματική ανάπτυξη του ανθρώπου καταδικάζοντας τον σε εξαθλίωση που ισοδυναμεί με ντροπή για την ίδια την ανθρωπότητα. Ο φτωχός άνθρωπος είναι αδύναμος κατά κύριο λόγο να υπερασπιστεί τον εαυτό του, την οικογένεια του, αλλά και τα ανθρώπινα δικαιώματά του. Δεν αντιμετωπίζονται ισοδύναμα από την κοινωνία συνήθως οι φτωχοί πέφτουν θύματα εκμετάλλευσης και είναι συνήθως αλλά και αισθάνονται αδικημένοι. Σε εθνικό επίπεδο τώρα οι ανισότητες είναι λιγότερο χαστικές. Στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης ο ρόλος των κρατών μειώνεται, οι ιδιωτικοποιήσεις αυξάνονται, οι κανονισμοί χαλαρώνουν. Αναγκάζονται να εξάγουν για να καλύψουν τα υπέρογκα χρέη τους, η μεγάλη προσφορά, παρόμοιων προϊόντων οδηγεί σε πολέμους τιμών μεταξύ των αναπτυσσόμενων χωρών. Τα εργατικά μειώνονται, μαζί με τα περιθώρια κέρδους των φτωχών χωρών καταδικάζοντας ολόκληρους λαούς σε δουλειά.

Το φαινόμενο της φτώχειας βλέπουμε ότι όσο πάει και αυξάνεται αφού υπάρχει οικονομική κρίση στις περισσότερες χώρες αλλά και στην δικιά μας. Η φτώχεια προκαλείται και από πολέμους και όχι μόνο από οικονομικούς λόγους. Άρα, μέσα από αυτό καταλαβαίνουμε ότι ευθυνόμαστε και εμείς οι ίδιοι γι' αυτό το παγκόσμιο πρόβλημα εφόσον οι άνθρωποι ευθύνονται γι' αυτό το πρόβλημα πρέπει να είναι και αυτοί που θα βρουν τρόπο για να την αντιμετωπίσουν. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία έρευνας της ομάδας Ανάλυσης

³⁶ Στο ίδιο

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ– EUROSTAT– EU-SILC

Δημόσιας Πολιτικής του οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, το ποσοστό της ακραίας φτώχειας το 2015 στην Ελλάδα Οικονομικού ήταν στο 15,2% ενώ το 2009 πριν την οικονομική κρίση ήταν στο 2,2. Βλέπουμε ότι κατά την διάρκεια της οικονομικής κρίσης και σε μια εποχή δύσκολη για την Ελλάδα το ποσοστό της φτώχειας αυξήθηκε κατά πολύ σχεδόν διπλασιάστηκε την περίοδο 2011-2015. Πιο ευάλωτες είναι οι οικογένειες με άνεργο <<αρχηγό>> αλλά και οι οικογένειες με παιδιά που δεν μπορούν να εξασφαλίσουν τα βασικά αγαθά που είναι απαραίτητα για να διασφαλίσουν μια αξιοπρεπή διαβίωση, πιο αυξημένο κίνδυνο για ακραία φτώχεια έχουν οι οικογένειες που ζουν σε πόλεις αλλά και νοικοκυριά που μένουν σε ενοικιαζόμενη κατοικία. Ανεπηρέαστοι από την οικονομική κρίση είναι οι υπάλληλοι ΔΕΚΟ, τραπεζών, οι ελεύθεροι επαγγελματίες καθώς και τα νοικοκυριά με δύο εργαζόμενους. Όσον αφορά τους ηλικιωμένους η κατάσταση είναι καλύτερη αν συγκριθεί με αυτή ανέργων οικογενειών με παιδιά. Η αύξηση της φτώχειας οφείλεται στην μεγάλη άνοδο της ανεργίας. Ο κίνδυνος φτώχειας διαφοροποιείται ανάλογα με το φύλο. Ο πίνακας 5 θα μας βοηθήσει να δούμε ποιο από τα δύο φύλα έχουν κίνδυνο φτώχειας σε μεγαλύτερο ποσοστό.

Πίνακας 5: Κίνδυνος φτώχειας κατά φύλο ανά περιφέρεια και νόμο

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ/ΝΟΜΟΣ	ΑΝΔΡΑΣ	ΓΥΝΑΙΚΑ	ΣΥΝΟΛΟ
	ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ	ΚΙΝΙΔΥΝΟΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ	ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ
ΗΠΕΙΡΟΣ	29,5	32,9	31,3
ΑΡΤΗΣ	40,9	45,0	42,9
ΘΕΣΣΠΡΩΤΙΑΣ	25,8	26,4	26,1
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	22,9	27,5	25,4
ΠΡΕΒΕΖΗΣ	34,6	38,5	36,5
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	30,0	31,1	30,6
ΑΙΤΩΛΙΑ ΚΑΙ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	38,4	40,0	39,2
ΑΧΑΪΑΣ	24,4	24,5	24,4
ΗΛΕΙΑΣ	31,2	32,2	31,7
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	30,4	34,8	32,6
ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ	30,4	35,8	33,1
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	36,4	38,7	37,5
ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	21,1	23,5	22,3
ΛΑΚΩΝΙΑΣ	33,0	38,1	35,6
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	34,8	40,6	37,7

ΠΗΓΗ: Ινστιτούτο Κοινωνικής Πολιτικής Εργαστήριο Παρακολούθησης των Πολιτικών μαπαλούρδος δ. Οικονομική ανισότητα, φτώχεια και αποστέρηση: ηπειρος, Δυτική Ελλάδα, Πελοποννησος, ΕΚΚΕ, Αθήνα 2007

Μέσα από τον πίνακα 5 διαπιστώνεται ότι οι γυναίκες είναι σε όλες τις περιπτώσεις ομάδα υψηλότερου κινδύνου σε σύγκριση με τους άνδρες. Μεταξύ των περιφερειών δεν διακρίνεται έντονη διαφορά ανάμεσα στους νομούς εκτός από την περίπτωση της Πελοποννήσου που η κατάσταση εμφανίζεται σημαντικά διαφοροποιημένη. Από το νομό Πελοποννήσου σημαντική διαφορά υπάρχει στο νομό Μεσσηνίας ανάμεσα στους άνδρες και τις γυναίκες που έχουν κίνδυνο φτώχειας καθώς οι άνδρες ανέρχονται στο 34,8 και οι

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

γυναίκες 40,6. και στην περίπτωση του νομού Άρτης υπάρχει σημαντική διαφορά ανάμεσα στους άνδρες και τις γυναίκες για τον κίνδυνο φτώχειας καθώς το ποσοστό για τους άνδρες είναι 40,9 και για τις γυναίκες είναι 45,0. Βλέπουμε ότι στο σύνολο του κινδύνου φτώχειας τα μεγαλύτερα ποσοστά είναι στην Άρτα και στην Αιτωλία και Ακαρνανία καθώς τα ποσοστά ανέρχονται σε 42,9 και 39,2 αντίστοιχα. Ακόμα ένας καθοριστικός και κρίσιμος παράγοντας διαφοροποίησης του κινδύνου φτώχειας είναι η ηλικία. Ο πίνακας 6 θα μας δείξει ποια ηλικιακή ομάδα είναι πιο ευάλωτη στο κίνδυνο φτώχειας.

Πίνακας 6: Κίνδυνος φτώχειας κατά ηλικιακή ομάδα ανά περιφέρεια και νομό

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ/ΝΟΜΟΣ	ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ			ΣΥΝΟΛΟ
	0-14	15-64	65+	
	ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ	ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ	ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ	ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ
ΗΠΕΙΡΟΣ	27,3%	26,3	45,4	31,3
ΑΡΤΗΣ	32,1	41,5	49,8	42,9
ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	23,9	22,0	40,2	26,1
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	24,9	18,1	43,2	25,4
ΠΡΕΒΕΖΗΣ	30,6	33,4	48,6	36,5
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑ	30,9	27,5	39,1	30,6
ΑΙΤΩΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	42,0	37,7	41,6	39,2
ΑΧΑΪΑΣ	24,8	21,2	34,2	24,4
ΗΛΕΙΑΣ	25,3	27,3	47,4	31,7
ΠΕΛΟΠΟΝΗΣΟΣ	30,8	29,2	42,3	32,6
ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ	32,8	32,9	34,2	33,1
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	40,1	31,2	52,0	37,5
ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	20,5	20,1	29,2	22,3
ΛΑΚΩΝΙΑΣ	33,9	30,6	46,,9	35,6
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	33,3	33,8	48,4	37,7

ΠΗΓΗ: Ινστιτούτο Κοινωνικής Πολιτικής Εργαστήριο Παρακολούθησης των Πολιτικών μπαλούρδος δ. Οικονομική ανισότητα, φτώχεια και αποστέρηση: ηπειρος, Δυτική Ελλάδα, Πελοποννησος, ΕΚΚΕ, Αθήνα 2007

Με βάση τον πίνακα 6 οι ηλικιωμένοι 65 ετών και άνω συνιστούν ομάδα υψηλού κινδύνου σε όλες τις περιφέρειες και όλους τους νομούς. Βλέπουμε ότι ο κίνδυνος φτώχειας των ηλικιωμένων ηλικίας 65 και άνω στην Ήπειρο ανέρχεται σε 45,5% ενώ στην Αρκαδία ο κίνδυνος φτώχειας των ηλικιωμένων ηλικίας 65 και άνω εκτοξεύεται στο 52% ενώ σε όλους τους νομούς της Ηπείρου ο κίνδυνος φτώχειας κυμαίνεται άνω των 40% με χαρακτηριστικό παράδειγμα της Άρτας ανέρχεται σε ποσοστό 49,8% και της Πρέβεζας σε ποσοστό 48,6% όπου περίπου ένας στους δύο ηλικιωμένους είναι φτωχός. Και η περίπτωση της Ηλείας που ανέρχεται σε 47,4%. Ο κίνδυνος φτώχειας στις ηλικιακές ομάδες 15-64 ετών φαίνεται να είναι σημαντικά χαμηλότερος σε όλες τις περιπτώσεις με εξαίρεση το νομό της Άρτας όπου το ποσοστό φτάνει το 41,5%, ενώ ο κίνδυνός της φτώχειας στην Πρέβεζα βρίσκεται σε υψηλά επίπεδα αφού ανέρχεται σε ποσοστό 33,4%, στην Αιτωλοακαρνανία σε 37,7% και

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

στη Μεσσηνία σε 33,8%.

Πίνακας 7: Κίνδυνος φτώχειας κατά οικογενειακή κατάσταση, περιφέρεια και νομό

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ/ΝΟΜΟΣ	ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ				ΔΙΑΖΕΥΓΜΕΝΟΣ/Η	ΣΥΝΟΛΟ
	ΑΓΑΜΟΣ/Η	ΕΓΓΑΜΟΣ/Η	ΣΕ ΔΙΑΣΤΑΣΗ	ΧΗΡΟΣ/Α		
	ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ	ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ	ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ	ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ	ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ	ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ
ΗΠΕΙΡΟΣ	29,5	29,4	52,2	49,7	37,6	31,3
ΑΡΤΗΣ	42,9	42,7	100,0	57,4	45,8	42,9
ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	24,3	26,2	-	34,2	-	26,1
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	23,8	21,7	29,0	46,9	37,2	25,4
ΠΡΕΒΕΖΗΣ	36,0	33,6	70,2	57,9	48,4	36,5
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	30,9	28,1	47,6	42,8	14,3	30,6
ΑΙΤΩΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	44,0	33,6	32,7	53,0	53,2	39,2
ΑΧΑΪΑΣ	22,7	23,6	36,4	35,8	8,0	24,4
ΗΛΕΙΑΣ	35,5	30,0	73,4	40,4	-	31,7
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	33,0	30,5	40,9	46,2	40,5	32,6
ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ	34,3	31,4	49,7	36,9	37,9	33,1
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	38,4	34,1	100,0	54,3	49,7	37,5
ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	22,5	21,8	-	27,1	23,7	22,3
ΛΑΚΩΝΙΑΣ	29,4	33,7	48,9	59,7	48,3	35,6
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	42,2	34,5	62,4	48,4	54,4	37,7

ΠΗΓΗ: Ινστιτούτο Κοινωνικής Πολιτικής Εργαστήριο Παρακολούθησης των Πολιτικών μπαλούρδος δ. Οικονομική ανισότητα, φτώχεια και αποστέρηση: ηπειρος, Δυτική Ελλάδα, Πελοπόννησος, ΕΚΚΕ, Αθήνα 2007

Η οικογένεια σε ορισμένες περιπτώσεις φαίνεται να διαφοροποιεί σημαντικά το κίνδυνο της φτώχειας. Είναι φανερό από τον πίνακα ότι χαμηλότερο κίνδυνο φτώχειας αντιμετωπίζουν οι έγγαμοι και αμέσως μετά οι άγαμοι. Το μεγαλύτερο κίνδυνο φτώχειας αντιμετωπίζουν όσοι είναι σε διάσταση. Συγκεκριμένα, βλέπουμε ότι το υψηλότερο ποσοστό κινδύνου φτώχειας για τους έγγαμους είναι στο νομό Άρτας όπου το ποσοστό φτάνει σε 42,7% και το χαμηλότερο ποσοστό για τους έγγαμους είναι στο νομό Ιωαννίνων όπου φτάνει σε 21,7%. Στους άγαμους τον υψηλότερο κίνδυνο φτώχειας είναι στο νομό Αιτωλίας και Ακαρνανίας όπου το ποσοστό φτάνει στο 44,0% και το χαμηλότερο ποσοστό κινδύνου φτώχειας είναι στο νομό Κορινθίας όπου το ποσοστό φτάνει σε 22,5%. Όσο για αυτούς που βρίσκονται σε διάσταση το υψηλότερο ποσοστό κινδύνου φτώχειας βρίσκεται στους νομούς Άρτας και Αρκαδίας καθώς το ποσοστό εκτοξεύεται στο 100,0 ενώ το χαμηλότερο ποσοστό

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

για όσους βρίσκονται σε διάσταση το έχει ο νομός Ιωαννίνων με ποσοστό 29,0%. Επιπροσθέτως, για τους χήρους το μεγαλύτερο κίνδυνο φτώχειας τον έχουν στο νομό Λακωνίας με ποσοστό που ανέρχεται στο 59,7% και το χαμηλότερο κίνδυνο φτώχειας στο νομό Κορινθίας με ποσοστό που φτάνει στο 27,1%. Τέλος, για τους διαζευγμένους τον υψηλότερο κίνδυνο φτώχειας τον έχουν στο νομό Άρτης όπου το ποσοστό ανέρχεται σε 42,9 % και το χαμηλότερο κίνδυνο φτώχειας στο νομό Κορινθίας όπου το ποσοστό ανέρχεται σε 22,3%. Αν και τα στοιχεία διαφοροποιούνται σε κάθε νομό παρόλα αυτά σε πολλές περιπτώσεις η διαφορά ανάμεσα στα ποσοστά φτώχειας των έγγαμων με τους υπολοίπους είναι πολύ σημαντική. Ενώ παρατηρούμαι ότι σχεδόν σε όλους τους νομούς το μεγαλύτερο κίνδυνο φτώχειας τον έχουν όσοι βρίσκονται σε διάσταση. Η εργασία φαίνεται να συνιστά έναν από τους πιο καθοριστικούς παράγοντες αντιμετώπισης του υψηλού κινδύνου της φτώχειας.

Η Ελλάδα τα τελευταία χρόνια βιώνει μια έντονη οικονομική κρίση με τεράστιες κοινωνικές και πολιτικές διαστάσεις. Πρόκειται ουσιαστικά για το αποτέλεσμα μιας οικονομικής αστάθειας με ιδιαίτερες εκφάνσεις σε κάθε χώρα. Η οικονομία της Ελλάδας είναι από τις πρώτες όπου τα συμπτώματα της κρίσης είναι τόσο έντονα, με ιδιαίτερα δυσμενείς επιπτώσεις στην απασχόληση, στα εισοδήματα, και στις συνθήκες διαβίωσης των κατοίκων της. Η οικονομική κρίση που αντιμετωπίζει η χώρα έχει μεταβάλλει σημαντικά το κίνδυνο της φτώχειας που αντιμετωπίζουν τόσο ολόκληρος ο πληθυσμός της χώρας όσο και επιμέρους ομάδες όπως οι άνεργοι (που επίσης αυξάνονται) αλλά και οι εργαζόμενοι. Η φτώχεια των εργαζομένων φυσικά δεν είναι καινούριο φαινόμενο. Η πλειοψηφία των φτωχών στην Ελλάδα δεν είναι οι άνεργοι αλλά οι εργαζόμενοι και οι συνταξιούχοι.

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ– EUROSTAT– EU-SILC

Πίνακας 8: Κίνδυνος φτώχειας κατά κύρια οικονομική δραστηριότητα ανά περιφέρεια και νομό

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ/ ΝΟΜΟΣ	ΚΥΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ				
	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΣ	ΑΝΕΡΓΟΣ/Η	ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΣ	ΜΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ
	ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ	ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ	ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ	ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ	ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ
ΗΠΕΙΡΟΣ	20,3	49,9	42,8	31,2	31,3
ΑΡΤΗΣ	34,8	69,5	51,4	38,9	42,9
ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	14,7	33,1	37,1	28,2	26,1
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	10,4	41,0	40,8	26,8	25,4
ΠΡΕΒΕΖΗΣ	31,0	58,3	40,2	37,3	36,5
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	24,3	41,7	38,3	30,4	30,6
ΑΙΤΩΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	33,7	51,2	39,3	42,6	39,2
ΑΧΑΪΑΣ	17,7	32,9	33,9	24,4	24,4
ΗΛΕΙΑΣ	25,2	38,7	47,4	27,2	31,7
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	25,8	39,9	39,8	33,5	32,6
ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ	29,0	38,8	32,8	36,8	33,1
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	28,6	48,1	43,6	38,7	37,5
ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	17,5	36,6	29,7	21,5	22,3
ΛΑΚΩΝΙΑΣ	28,3	26,6	44,5	38,5	35,6
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	28,4	44,4	44,5	39,5	37,7

ΠΗΓΗ: Ινστιτούτο Κοινωνικής Πολιτικής Εργαστήριο Παρακολούθησης των Πολιτικών μεταλόυρδος δ. Οικονομική ανισότητα, φτώχεια και αποστέρηση: ηπειρος, Δυτική Ελλάδα, Πελοποννησος, ΕΚΚΕ, Αθήνα 2007

Από τον πίνακα 8 διαπιστώνουμε ότι σε όλες τις περιφέρειες και σε όλους τους νομούς, τα επίπεδα φτώχειας των εργαζομένων είναι χαμηλότερα σε σύγκριση με τις υπόλοιπες κατηγορίες πληθυσμού (άνεργοι, συνταξιούχοι, οικονομικά μη ενεργοί). Διαπιστώνουμε ότι μεταξύ των εργαζομένων στην Άρτα το 34,8 είναι φτωχοί, ενώ η αντιστοιχεί αναλογία στην Αιτωλοακαρνανία είναι το 33,7, ενώ οι λιγότερο φτωχοί από την κατηγορία των εργαζομένων βρίσκονται στο νομό Θεσπρωτίας με 14,7 και στο νομό Ιωαννίνων με ποσοστό 10,4. Πάντως, το φαινόμενο της φτώχειας στην κατηγορία των ανέργων είναι στις περισσότερες περιπτώσεις έντονη. Ο υψηλότερος κίνδυνος φτώχειας για τους ανέργους είναι τα επίπεδα στην Άρτα 69,5%, στην Πρέβεζα 58,3%, στην Αιτωλοακαρνανία 51,2%, στην Αρκαδία 48,1% και στη Μεσσηνία 44,4%. ο μικρότερος κίνδυνος φτώχειας για τους ανέργους βρίσκεται στους νομούς Αχαΐας με 32,9% και Λακωνίας με 26.6%. Επιπροσθέτως, υψηλός κίνδυνος της φτώχειας στους συνταξιούχους είναι στην Άρτα με ποσοστό που φτάνει το 51,4%, την Ηλεία 47,4%, τη Λακωνία 44,5% τη Μεσσηνία 44,5% και την Αρκαδία με ποσοστό 43,6%. Ενώ χαμηλός κίνδυνος φτώχειας για τους συνταξιούχους είναι στην Αργολίδα με 32,8% και στην Κορινθία με ποσοστό 29,7%. Τέλος,

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

παρόμοιες είναι οι τάσεις που σημειώνονται στην κατηγορία των οικονομικά μη-ενεργών δηλαδή τους νομούς Αιτωλοακαρνανίας, Μεσσηνίας, Αρκαδίας Λακωνίας και Πρεβέζης ο κίνδυνος φτώχειας κυμαίνεται από 37,3 και 42,6. Η Αχαΐα με ποσοστό 24,4% έχει το μικρότερο κίνδυνο φτώχειας στους οικονομικά μη-ενεργούς.

Το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα έχει σκοπό να εξασφαλίσει προς όλους ένα ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα. Στην Ελλάδα δεν υπάρχει θεσμοθετημένο το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα, όπως στις άλλες χώρες της ΕΕ, θεωρήθηκε ότι όσοι θα είχαν μηνιαίο εισόδημα χαμηλότερο του 50% του κατώτατου μισθού, θα δικαιούνταν να λάβουν το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα. Στη βάση αυτής της υπόθεσης για την Ελλάδα, διακρίνουμε τέσσερις βασικές κατηγορίες: την ανεπαρκή κοινωνική προστασία με τον όρο αυτό εννοούμε το καθεστώς στο οποίο βρίσκονται όσοι έχουν εισόδημα χαμηλότερο του 50% του κατώτατου μισθού, την κοινωνική ασφάλιση που με τον όρο αυτό εννοούμε το καθεστώς στο οποίο η κύρια πηγή εισοδήματος είναι η οικονομική ενίσχυση που λαμβάνει ο άνεργος (επίδομα ανεργίας) ή ο συνταξιούχος (σύνταξη), την εργασία που με αυτό εννοούμε το καθεστώς όπου κύρια πηγή του εισοδήματος του ατόμου προέρχεται από τη συμμετοχή του στην παραγωγική διαδικασία, δηλαδή μέσα από την εργασία του και τέλος από άλλη κοινωνική κατηγορία όπου εννοούμε το καθεστώς όπου η κύρια πηγή του εισοδήματος του ατόμου δεν προέρχεται ούτε από την εργασία του ούτε και από την κοινωνική του προστασία (π.χ. εισοδήματα από ενοίκια, τόκους κτλ.).

**ΜΕΡΟΣ 'Β. Η ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ
ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ, 2002-2010**

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ
ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 2002**

3.1.1. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Από τη Γ.Γ. ΕΣΥΕ ανακοινώνονται τα προσωρινά αποτελέσματα της Έρευνας του Ευρωπαϊκού Πάνελ Νοικοκυριών (ECHP) 2002, με έτος αναφοράς των εισοδημάτων το 2001. Η έρευνα αυτή διεξάγεται από το 1994 με διμερείς συμφωνίες μεταξύ της Eurostat και των κρατών-μελών, σύμφωνα με κοινή μεθοδολογία που εκπονήθηκε από τη Eurostat. Η έρευνα του 2002 (9ο Κύμα) είναι η τελευταία που διενεργήθη υπό το συγκεκριμένο πλαίσιο, και λόγω των δυσκολιών και ανεπαρκειών που παρουσίαζε σε Ευρωπαϊκό επίπεδο αντικαθίσταται από το 2003 από την Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών (EU-SILC) στη βάση, πλέον, Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του οποίου η δημοσίευση αναμένεται.³⁷

Από την έρευνα αυτή προκύπτουν, μεταξύ άλλων, και οι δείκτες κινδύνου φτώχειας που χρησιμοποιούνται σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, τόσο για διαχρονική σύγκριση, όσο και για σύγκριση μεταξύ των κρατών μελών. Επισημαίνεται ότι τα στοιχεία της Έρευνας θα πρέπει να χρησιμοποιούνται με προσοχή, δεδομένου ότι δεν περιλαμβάνουν εισοδηματικές ροές, όπως η ιδιοκατοίκηση, οι παροχές σε είδος, για παράδειγμα παιδικοί σταθμοί, κοινωνικός τουρισμός, βοήθεια στο σπίτι, ή η ιδιοκατανάλωση, για παράδειγμα η ιδιοκατανάλωση αγροτικών προϊόντων, η χρήση επαγγελματικού οχήματος από το νοικοκυριό, οι οποίες είναι πολύ αυξημένες στον Ευρωπαϊκό Νότο και κυρίως στην Ελλάδα.

Σημειώνεται ότι βελτίωση μίας ποσοστιαίας μονάδας αντιστοιχεί σε περίπου 110.000 άτομα. Η εικόνα αυτή υποκρύπτει μια πολύ ταχύτερη αύξηση του πραγματικού εισοδήματος των ατόμων σε επισφάλεια από τον μέσο όρο των υπολοίπων ατόμων: Μεταξύ 1997 ως το 2000 ο μέσος όρος του πραγματικού τους εισοδήματος αυξήθηκε κατά 20%, περισσότερο από δύο φορές ταχύτερα από τον μέσο όρο των ατόμων με εισοδήματα που υπερέβαιναν την διαχωριστική γραμμή.

Στον πίνακα 9 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο οικονομικής επισφάλειας στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής ένωσης κατά το έτος 1995 έως το 2002. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα στοιχεία των κρατών-μελών για τα έτη 2000 και 2001 δεν έχουν ανακοινωθεί ακόμη από τη Eurostat. Για το 2002 πολλά κράτη- μέλη δεν διενήργησαν την έρευνα. Το αναγραφόμενο έτος αναφέρεται στο έτος της Έρευνας. Τα εισοδήματα αφορούν στο προηγούμενο έτος. Τα μεγέθη της Φινλανδίας αφορούν στο 1996 και όχι στο 1995. Τα μεγέθη της Σουηδίας αφορούν στο 1997 και όχι στο 1995. Για τα έτη 2000-2002 τα στοιχεία είναι προσωρινά. Για τα έτη 2000 και 2001 τα στοιχεία έχουν επεξεργασθεί από την Eurostat, αλλά δεν έχουν ανακοινωθεί ακόμη.

³⁷http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=105189&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

Πίνακας 9: Κίνδυνος οικονομικής επισφάλειας στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από το έτος 1995 έως το 2002

	<i>Διαχωριστική γραμμή: 60% του διαμέσου ισοδύναμου εισοδήματος</i>							
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Ελλάδα	21,4	20,8	21,3	20,6	20,6	19,8	20,4	19,6
Ιταλία	20	20	19	18	18
Ισπανία	19	18	20	18	19
Πορτογαλία	23	21	22	21	21
Ιρλανδία	19	19	19	19	18
Βέλγιο	16	15	14	14	13
Δανία	10	9	9	12	11
Γερμανία	15	14	12	11	11
Γαλλία	15	15	15	15	15
Λουξεμβούργο	12	11	11	12	13
Ολλανδία	11	12	10	10	11
Αυστρία	13	14	13	13	12
Φινλανδία	:	8	8	9	11
Σουηδία	:	:	9	10	9
Ηνωμένο Βασίλειο	20	18	18	19	19
EE-15	17	16	16	15	15

Πηγή: http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-

[2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_javascript:faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_documentID=105189&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_locale=el](http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_javascript:faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_documentID=105189&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_locale=el)

Από τον πίνακα 9 παρατηρείται ότι το 2001 το 19,6% του πληθυσμού είχε εισόδημα μικρότερο του 60% του διαμέσου εισοδήματος, συνεχίζοντας τη σταθερή τάση βελτίωσης. Ιδιαίτερη σημασία έχει το γεγονός ότι η εικόνα που αποδίδουν τα στοιχεία μεταβάλλεται, αν διατηρηθεί σταθερό ως προς την αγοραστική του δύναμη στο επίπεδο του 1995 το εισοδηματικό κατώφλι που ορίζει τους οικονομικώς επισφαλείς. Στη περίπτωση αυτή το ποσοστό των οικονομικώς επισφαλών μειώνεται κατά 4 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 1995-1999 και 7 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 1995-2002. Αυτό σημαίνει ότι περί τα 750.000 άτομα βελτίωσαν την οικονομική τους θέση και διέφυγαν τον κίνδυνο της οικονομικής επισφάλειας. Επίσης, η Ελλάδα βρίσκεται εγγύτερα στον κοινοτικό μέσο όρο. Στον πίνακα 10 απεικονίζεται το ποσοστό του κινδύνου φτώχειας από το έτος 1995 έως το 2002. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα μεγέθη της Φινλανδίας αφορούν στη μεταβολή από το 1996 και όχι το 1995.

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

Πίνακας 10: Κίνδυνος οικονομικής επισφάλειας, από το έτος 1995 έως το 2002

<i>Διαχωριστική γραμμή: 60% του διαμέσου ισοδύναμου σταθερού εισοδήματος 1995</i>								
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Ελλάδα	22	21	21	19	18	17	16	15
Ιταλία	20	20	20	17	16
Ισπανία	19	18	20	16	15
Πορτογαλία	23	21	21	19	16
Ιρλανδία	19	19	15	12	10
Βέλγιο	16	15	14	13	12
Δανία	10	9	8	10	9
Γερμανία	15	14	11	11	10
Γαλλία	15	15	15	14	14
Λουξεμβούργο	12	11	11	12	11
Ολλανδία	11	12	9	9	8
Αυστρία	13	14	14	14	13
Φινλανδία	:	8	8	8	8
Σουηδία	:	:	:	:	:
Ηνωμένο Βασίλειο	20	20	15	15	17
<i>EE-15</i>	<i>17</i>	<i>16</i>	<i>15</i>	<i>14</i>	<i>14</i>

Πηγή: http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-

[2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_ja.na.faces.resource=document&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_in=downloadResources&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_documentID=105189&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_locale=el](http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_ja&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_ja.na.faces.resource=document&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_in=downloadResources&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_documentID=105189&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_locale=el)

Από τον πίνακα 10 αξίζει να σημειωθεί ότι το αναγραφόμενο έτος αναφέρεται στο έτος της Έρευνας και τα εισοδήματα αφορούν στο προηγούμενο έτος. Έτσι λοιπόν, παρατηρείται ότι από το 1995 έως το 2002 για το 60% του διάμεσου ισοδύναμου σταθερού εισοδήματος υπάρχει μια σχετική τάση βελτίωσης στις περισσότερες χώρες και ιδιαίτερα στην Ελλάδα.

3.1.2. ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Από την έρευνα του Ευρωπαϊκού Πάνελ Νοικοκυριού (ECHP) για το έτος 2002, προκύπτει ότι από το 1994 έως το 2002 ο κίνδυνος φτώχειας μειώνεται στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συγκεκριμένα για την Ελλάδα από το 1995 έως το 2002 σε τελική ανάλυση έχει μειωθεί ο κίνδυνος φτώχειας αλλά με ενδιάμεσες μικρές αυξήσεις που μέχρι το 2002 γίνονται μειώσεις παρόλο που το 1995. Οι χώρες που βρίσκονται σε υψηλά ποσοστά φτώχειας από το έτος 1995 έως το 2002 είναι η Πορτογαλία, η Ελλάδα, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιταλία. Οι χώρες που βρίσκονται σε χαμηλά ποσοστά φτώχειας από το έτος 1995 έως το 2002 είναι η Δανία, η Ολλανδία, το Λουξεμβούργο και η Αυστρία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 2003

Από τη Γενική Γραμματεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας ανακοινώνονται τα αποτελέσματα της δειγματοληπτικής έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών 2003 (European Union- Statistics on Income and Living Conditions), με περίοδο αναφοράς εισοδήματος το έτος 2002. Η έρευνα διενεργήθηκε σε τελικό δείγμα 6.665 νοικοκυριών και σε 14.960 μέλη των νοικοκυριών ηλικίας 16 ετών και άνω.³⁸

Η Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών διαβίωσης αποτελεί μέρος ενός κοινοτικού στατιστικού προγράμματος, στο οποίο συμμετέχουν όλες οι χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η οποία αντικατέστησε, από το 2003, το Ευρωπαϊκό Πάνελ Νοικοκυριών προκειμένου να επιτευχθεί η ποιοτική βελτίωση των στατιστικών δεδομένων που αφορούν στη φτώχεια και στον κοινωνικό αποκλεισμό. Η έρευνα αποτελεί τη βασική πηγή αναφοράς των συγκριτικών στατιστικών για την κατανομή του εισοδήματος και τον κοινωνικό αποκλεισμό σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Η συγκρισιμότητα των στοιχείων θεωρείται εξασφαλισμένη αφού η έρευνα διενεργείται σε όλες τις χώρες-μέλη, με κοινά αποδεκτά ερωτηματολόγια. Σκοπός της έρευνας είναι να διερευνηθούν ορισμένα κοινωνικό-οικονομικά μεγέθη, που επηρεάζουν τις συνθήκες διαβίωσης του πληθυσμού. Με τις πληροφορίες που συγκεντρώνονται, η Χώρα μας είναι σε θέση να υπολογίσει και να καταρτίσει τους διαρθρωτικούς δείκτες κοινωνικής συνοχής και να παράγει συστηματικές στατιστικές σχετικά με τις εισοδηματικές ανισότητες, τις ανισότητες στις συνθήκες διαβίωσης των νοικοκυριών, τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Επισημαίνεται ότι τα στοιχεία της έρευνας θα πρέπει να χρησιμοποιούνται με ιδιαίτερη προσοχή, δεδομένου ότι δεν περιλαμβάνουν εισοδηματικές ροές, οι οποίες είναι πολύ αυξημένες στη χώρα μας. Οι παραπάνω εισοδηματικές συνιστώσες είναι δυνατόν να επηρεάσουν σημαντικά τα αποτελέσματα και να μειώσουν σε ποσοστιαίες μονάδες το σχετικό κίνδυνο οικονομικής επισφάλειας πάνω από 2%.³⁹

3.2.1. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Από τα αποτελέσματα του 2003 Το 2003 το ποσοστό κινδύνου οικονομικής επισφάλειας ανήλθε στο 21%, ενώ το 2002 ανερχόταν σε ποσοστό 20%. Επίσης, ο κίνδυνος φτώχειας υπολογιζόμενος με εναλλακτικές διαχωριστικές γραμμές των 40%, 50% και 70% του συνολικού διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος ανέρχεται σε ποσοστό 9.7%, 14.2% και 28.8% αντίστοιχα. Επίσης το ποσοστό κινδύνου οικονομικής επισφάλειας βρίσκεται σε ισορροπία τα τελευταία χρόνια, σε ποσοστά μεταξύ 20 και 22%. Το ποσοστό κινδύνου οικονομικής επισφάλειας είναι υψηλότερο στις γυναίκες σε ποσοστό 21.6% σε σχέση με τους άνδρες σε ποσοστό 20.4%. Ο κίνδυνος φτώχειας για παιδιά ηλικίας ανέρχεται σε ποσοστό 23.1%. Ο σχετικός κίνδυνος φτώχειας για άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών υπολογίζεται σε ποσοστό 28.1%, ενώ των ατόμων ηλικίας 16 έως 24 ετών σε ποσοστό 25.2%.

³⁸http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=163120&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

³⁹ Το ίδιο

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

3.2.2. ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Από την δειγματοληπτικής έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών για το έτος 2003, παρατηρείται ότι ο κίνδυνος οικονομικής επισφάλειας για την Ελλάδα κυμαίνεται σε σταθερά πλαίσια με ποσοστό 21%. Επίσης, τα ποσοστά φτώχειας είναι πιο μεγάλα για τις γυναίκες σε σχέση με τους άντρες. Τέλος, για τη παιδική φτώχεια βρίσκεται σε είναι μικρότερα ποσοστά από τα άτομα ηλικίας 16 έως 24 ετών και μεγαλύτερα ποσοστά φτώχειας έχουν οι ηλικιωμένοι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 2004

Από τη Γενική Γραμματεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας ανακοινώνονται τα αποτελέσματα της δειγματοληπτικής έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών 2004 (European Union- Statistics on Income and Living Conditions), με περίοδο αναφοράς εισοδήματος το έτος 2003. Η έρευνα διενεργήθηκε σε τελικό δείγμα 6.252 νοικοκυριών και σε 13.996 μέλη των νοικοκυριών αυτών ηλικίας 16 ετών και άνω. Ο μέσος όρος ατόμων υπολογίστηκε στα 2,66 μέλη ανά νοικοκυριό. Επισημαίνεται ότι τα αποτελέσματα της έρευνας θα πρέπει να χρησιμοποιούνται με ιδιαίτερη προσοχή, δεδομένου ότι δεν περιλαμβάνουν εισοδηματικές ροές, όπως ιδιοκατοίκηση, παροχές σε είδος, ιδιοκατανάλωση, οι οποίες είναι πολύ αυξημένες στη Χώρα μας. Οι παραπάνω εισοδηματικές συνιστώσες είναι δυνατόν να επηρεάσουν σημαντικά τα αποτελέσματα και να μειώσουν το σχετικό κίνδυνο οικονομικής επισφάλειας πάνω από 2 ποσοστιαίες μονάδες. Επίσης, για την εξαγωγή ορθών συμπερασμάτων, κατά την ανάγνωση των αποτελεσμάτων της έρευνας, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι στον ερευνώμενο πληθυσμό δεν περιλαμβάνονται ομάδες πληθυσμού που, κατά τεκμήριο, είναι φτωχές.⁴⁰

Δεδομένου ότι οι δείκτες επηρεάζονται σημαντικά από διάφορες υποκατηγορίες πληθυσμού, επισημαίνεται ότι αυτές δεν είναι αντιπροσωπευτικές του συνολικού πληθυσμού της Χώρας στο δείγμα. Μια μεγάλη κατηγορία που επηρεάζει το δείκτη της φτώχειας είναι οι οικονομικοί μετανάστες, κατηγορία που, επίσης, υπό-αντιπροσωπεύεται. Τέλος, σημειώνεται ότι μερικές μεγάλες διαφοροποιήσεις, όπως η παιδική φτώχεια, το βάθος της φτώχειας και η οικονομική ανισότητα, σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, αποδίδονται στην αλλαγή της μεθόδου των σταθμίσεων που προτάθηκε από τη Eurostat, καθώς και στη χρησιμοποίηση στις σταθμίσεις στοιχείων πληθυσμού της Απογραφής Πληθυσμού του 2001 με προβολή στο 2004, ενώ στην προηγούμενη έρευνα είχαν χρησιμοποιηθεί στοιχεία της Απογραφής του 2001 χωρίς προβολή στο 2003.

3.3.1. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Από τα αποτελέσματα της έρευνας προκύπτει:

1. Στα 5.300,18 ευρώ, ανά άτομο, το κατώφλι οικονομικής επισφάλειας, δηλαδή της φτώχειας, συγκεκριμένα το χρηματικό όριο της φτώχειας ανέρχεται στο ετήσιο ποσό των 5.300,18 ευρώ ανά άτομο και σε 11.130,37 ευρώ για νοικοκυριά με δύο ενήλικους και δύο εξαρτώμενα παιδιά.

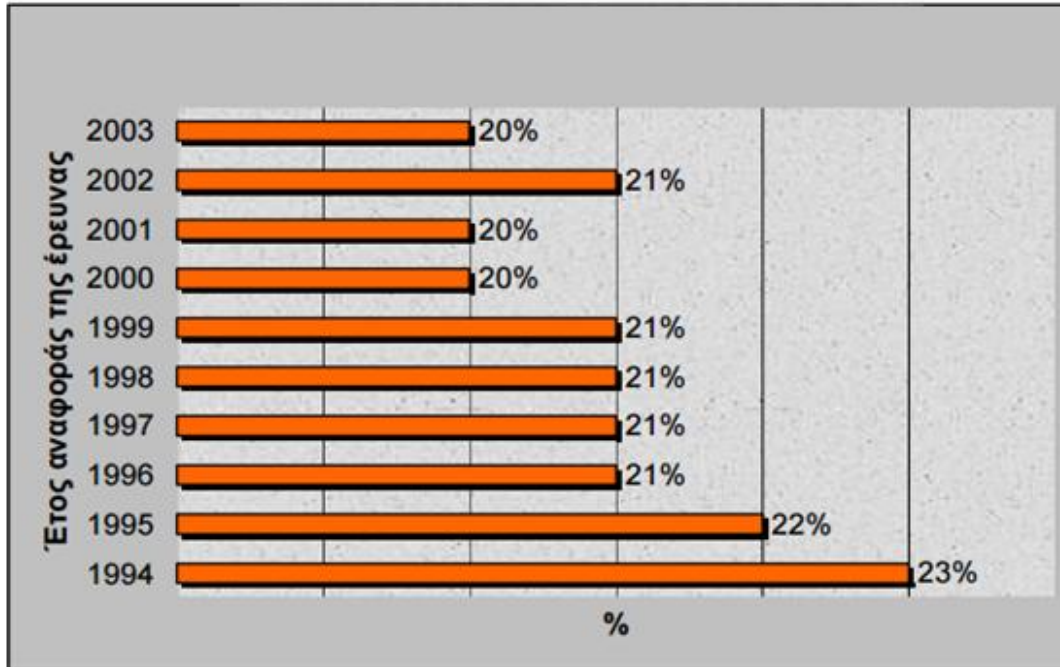
2. Μικρή μείωση του κινδύνου οικονομικής επισφάλειας, δηλαδή το οικονομικό έτος 2003, το 20% του πληθυσμού της Χώρας μας διέμενε σε νοικοκυριά με χαμηλό εισόδημα, πριν τις κοινωνικές μεταβιβάσεις και το κόστος στέγασης, ενώ το έτος 2002 το ποσοστό του πληθυσμού ανερχόταν σε 21%. Επισημαίνεται ότι ο παραπάνω δείκτης, υπολογιζόμενος με την ίδια μεθοδολογία, κατά την τελευταία δεκαετία για την οποία είναι διαθέσιμες μετρήσεις, παρουσιάζει σχετική σταθερότητα κυμαινόμενος μεταξύ 20% και 23%.

⁴⁰http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=163075&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

Στο γράφημα 1 απεικονίζεται ο πληθυσμός που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας από το έτος 1994 έως το 2003 σε ποσοστά.

Γράφημα 1: Ποσοστό κινδύνου φτώχειας 1994-2003

3. Ο κίνδυνος οικονομικής επισφάλειας, υπολογιζόμενος με εναλλακτικές διαχωριστικές γραμμές των ποσοστών 40%, 50% και 70% του συνολικού διαθέσιμου διάμεσου ισοδύναμου εισοδήματος, ανέρχεται σε ποσοστό 7,5%, 12,8% και 27,6%, αντίστοιχα.

4. Διαφοροποίηση του κινδύνου φτώχειας κατά φύλο και ηλικιακή ομάδα. Το ποσοστό κινδύνου οικονομικής επισφάλειας είναι υψηλότερο στις γυναίκες σε ποσοστό 21,1%, σε σχέση με τους άνδρες σε ποσοστό 18,9%. Ο κίνδυνος οικονομικής επισφάλειας για παιδιά ηλικίας 0-15 ετών, δηλαδή κατατάσσεται στη παιδική φτώχεια, ανέρχεται σε ποσοστό 19,7%. Ο κίνδυνος φτώχειας για άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών υπολογίζεται σε ποσοστό 28,2%, ενώ για άτομα ηλικίας 16 έως 24 ετών σε ποσοστό 23,5%.

3.3.2. ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Από την δειγματοληπτική έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών για το έτος 2004, τα αποτελέσματα δείχνουν ότι ο κίνδυνος φτώχειας για την Ελλάδα μειώθηκε λίγο στο 20%. Επίσης τα μεγαλύτερα ποσοστά φτώχειας έχουν οι γυναίκες σε σχέση με τους άντρες. Επιπλέον η παιδική φτώχεια έχει χαμηλά ποσοστά φτώχειας σε σχέση με τις ηλικίες από 16 ετών έως 24 βρίσκονται σε ποσοστό φτώχειας και για τους ηλικιωμένους από 65 ετών και άνω το ποσοστό του κινδύνου φτώχειας βρίσκεται σε ποσοστό 28,2%.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 2005

Από τη Γενική Γραμματεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος ανακοινώνονται τα αποτελέσματα της δειγματοληπτικής Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών, έτους 2005 (European Union- Statistics on Income and Living Conditions), με περίοδο αναφοράς εισοδήματος το έτος 2004. Η έρευνα διενεργήθηκε σε τελικό δείγμα 5.568 νοικοκυριών και σε 12.381 μέλη των νοικοκυριών αυτών, ηλικίας 16 ετών και άνω. Ο μέσος όρος ατόμων υπολογίστηκε στα 2,67 μέλη ανά νοικοκυριό. Επισημαίνεται ότι τα αποτελέσματα της έρευνας θα πρέπει να χρησιμοποιούνται με ιδιαίτερη προσοχή, δεδομένου ότι δεν περιλαμβάνουν εισοδηματικές ροές, οι οποίες είναι πολύ αυξημένες στη Χώρα μας. Οι παραπάνω εισοδηματικές συνιστώσες είναι δυνατόν να επηρεάσουν σημαντικά τα αποτελέσματα και να μειώσουν το σχετικό κίνδυνο οικονομικής επισφάλειας πάνω από 2 ποσοστιαίες μονάδες. Επίσης, για την εξαγωγή ορθών συμπερασμάτων, κατά την ανάγνωση των αποτελεσμάτων της έρευνας, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι στον ερευνώμενο πληθυσμό δεν περιλαμβάνονται ομάδες πληθυσμού που είναι, κατά τεκμήριο, φτωχές. Δεδομένου ότι οι δείκτες επηρεάζονται σημαντικά από διάφορες υποκατηγορίες πληθυσμού, για παράδειγμα οι ηλικιακές κατηγορίες και οι τύποι νοικοκυριών, επισημαίνεται ότι αυτές δεν είναι αντιπροσωπευτικές του συνολικού πληθυσμού της Χώρας στο δείγμα. Μια μεγάλη κατηγορία που επηρεάζει το δείκτη της φτώχειας είναι οι οικονομικοί μετανάστες, κατηγορία που, επίσης, υπό-αντιπροσωπεύεται.⁴¹

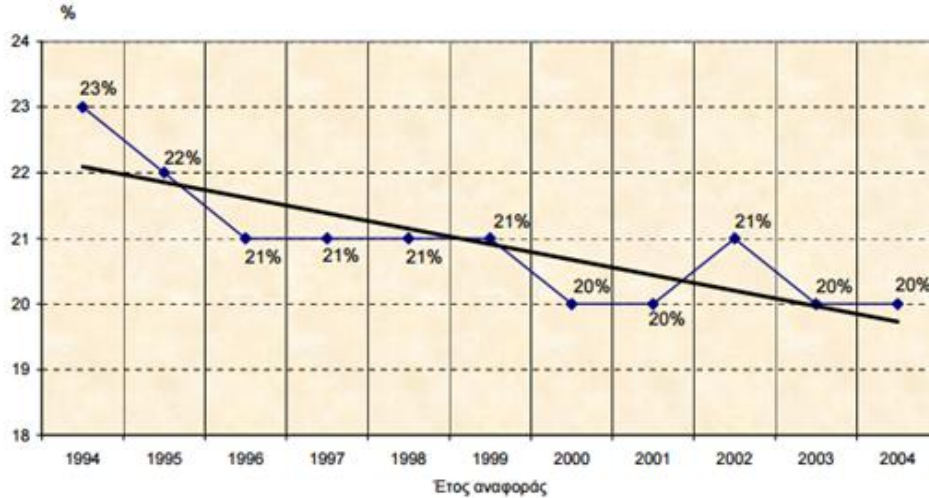
3.4.1 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Από τα αποτελέσματα της έρευνας για το 2004 προκύπτει ότι στα 5.649,78 ευρώ, ανά άτομο βρίσκεται το κατώφλι οικονομικής επισφάλειας, δηλαδή της φτώχειας. Υπάρχει μικρή μείωση του κινδύνου οικονομικής επισφάλειας. Το οικονομικό έτος 2004, το 19,6% του πληθυσμού της Χώρας μας διέμενε σε νοικοκυριά με χαμηλό εισόδημα, ενώ το έτος 2003 το ποσοστό του πληθυσμού ανερχόταν σε 19,9%. Επισημαίνεται ότι ο παραπάνω δείκτης, υπολογιζόμενος με τον ίδιο τρόπο, βρίσκεται σε σταθερά πλαίσια κυμαινόμενος μεταξύ 20% και 23%, είναι στρογγυλοποιημένα τα ποσοστά. Στο γράφημα 2 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας από το έτος 1994 έως το 2004.

⁴¹http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=163035&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

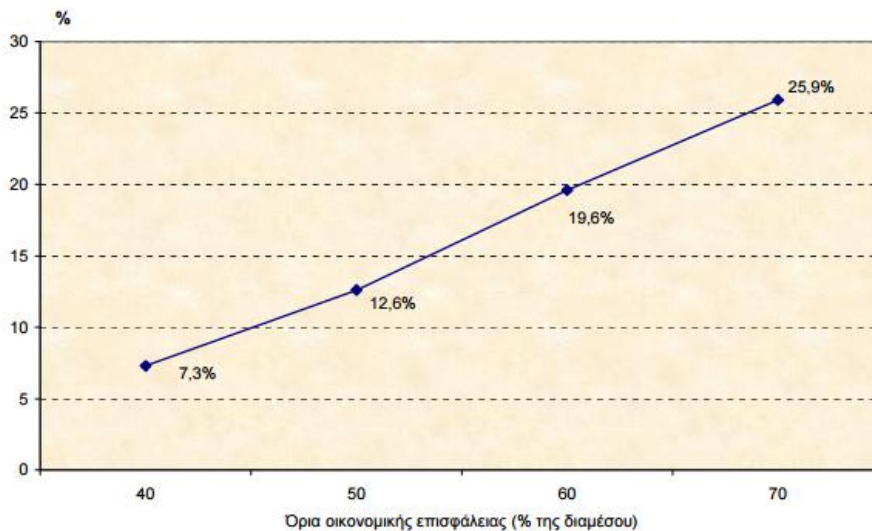
Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

Γράφημα 2: Ποσοστό οικονομικής επισφάλειας κατά το έτος 1994 έως το 2004

Τα νοικοκυριά που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας εκτιμώνται σε 832.456 και τα μέλη τους σε 2.088.701. Στο γράφημα 3 απεικονίζεται ο πληθυσμός που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας σε ποσοστά με εναλλακτικές διαχωριστικές γραμμές.

Γράφημα 3: Ποσοστό κινδύνου οικονομικής επισφάλειας με εναλλακτικές διαχωριστικές γραμμές

Από το γράφημα 3 παρατηρείται ότι ο κίνδυνος φτώχειας, υπολογιζόμενος με τις εναλλακτικές διαχωριστικές γραμμές των 40%, 50% και 70% του συνολικού διαθέσιμου διάμεσου ισοδύναμου εισοδήματος, ανέρχεται σε ποσοστό 7,3%, 12,6% και 25,9%, αντίστοιχα. Το ποσοστό κινδύνου οικονομικής επισφάλειας είναι υψηλότερο στις γυναίκες με ποσοστό 20,9% σε σχέση με τους άνδρες με ποσοστό 18,3%. Ο κίνδυνος οικονομικής επισφάλειας για παιδιά ηλικίας 0-15 ετών, δηλαδή η παιδική φτώχεια ανέρχεται σε ποσοστό 19,4%. Ο κίνδυνος φτώχειας για άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών υπολογίζεται σε ποσοστό 27,9%, ενώ για άτομα ηλικίας 16 έως 24 ετών σε ποσοστό 22,7%.

3.4.2. ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Από την δειγματοληπτική έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών για το έτος 2005, παρατηρείται για την Ελλάδα μια μικρή μείωση του κινδύνου

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ– EUROSTAT– EU-SILC

οικονομικής επισφάλειας σε ποσοστό 19,6%. Γενικότερα τα τελευταία έτη στην Ελλάδα υπάρχει μια σταθερότητα στα μεγέθη του κινδύνου φτώχειας. Επιπλέον το ποσοστό του κινδύνου της φτώχειας είναι μεγαλύτερο σε σχέση με τους άντρες. Τέλος, στη παιδική φτώχεια βρίσκεται σε χαμηλά ποσοστά, για τα άτομα ηλικίας 16 έως 24 ετών σε λίγο πιο ψηλά ποσοστά και για τα άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών υπολογίζεται σε πιο υψηλά ποσοστά σε σχέση με τις υπόλοιπες κατηγορίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο: ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ
ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 2007

Από τη Γενική Γραμματεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος ανακοινώνονται τα αποτελέσματα της δειγματοληπτικής Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών, έτους 2007 (European Union - Statistics on Income and Living Conditions), με περίοδο αναφοράς εισοδήματος το έτος 2006. Η έρευνα διενεργήθηκε σε τελικό δείγμα 5.700 νοικοκυριών και σε 15.151 μέλη των νοικοκυριών αυτών, εκ των οποίων 12.190 ηλικίας 16 ετών και άνω. Ο μέσος όρος ατόμων υπολογίστηκε στα 2,66 μέλη ανά νοικοκυριό. Επισημαίνεται ότι στην κατανομή κατά άτομο θεωρείται, με βάση τον παραπάνω ορισμό, ότι το κάθε μέλος του νοικοκυριού κατέχει το ίδιο εισόδημα που αντιστοιχεί στο ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα. Αυτό σημαίνει ότι το κάθε μέλος του νοικοκυριού απολαμβάνει το ίδιο επίπεδο διαβίωσης. Συνεπώς, στην κατά άτομο κατανομή, το εισόδημα που αποδίδεται σε κάθε άτομο, δεν αντιπροσωπεύει χρηματική απολαβή, αλλά έναν δείκτη επιπέδου διαβίωσης. Επισημαίνεται ότι για την εξαγωγή ορθών συμπερασμάτων, κατά την μελέτη των αποτελεσμάτων της έρευνας, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι στον ερευνώμενο πληθυσμό δεν περιλαμβάνονται ομάδες πληθυσμού που είναι, κατά τεκμήριο φτωχές. Δεδομένου ότι οι δείκτες επηρεάζονται σημαντικά από διάφορες υποκατηγορίες πληθυσμού, δηλαδή οι ηλικιακές κατηγορίες, οι τύποι νοικοκυριών, επισημαίνεται ότι αυτές δεν είναι αντιπροσωπευτικές του συνολικού πληθυσμού της Χώρας στο δείγμα. Μια μεγάλη κατηγορία που επηρεάζει το δείκτη της φτώχειας είναι οι οικονομικοί μετανάστες, κατηγορία που, επίσης, υπό-αντιπροσωπεύεται.⁴²

3.5.1 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Στον πίνακα 11 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας, κατά το έτος 2007. Επισημαίνεται ότι τα αποτελέσματα της δειγματοληπτικής έρευνας για το έτος 2007 είναι με περίοδο αναφοράς εισοδήματος για το έτος 2006.

⁴²http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo41N&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo41N_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo41N_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo41N_documentID=162929&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo41N_locale=el

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

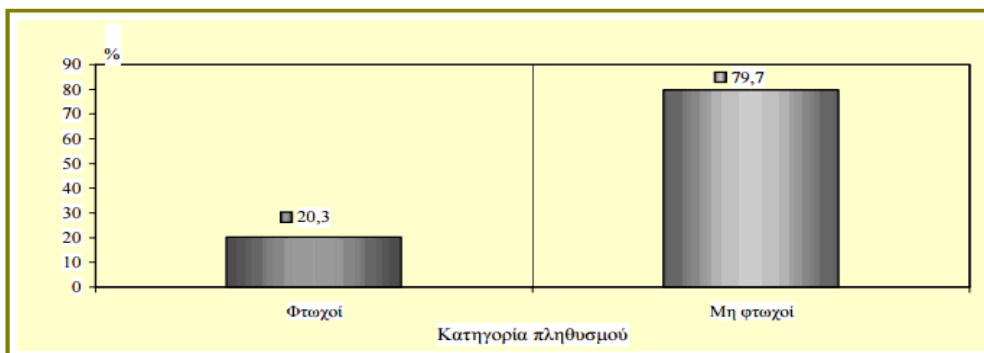
Πίνακας 11: Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας κατά το 2007

Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας	20%
Κατώφλι κινδύνου φτώχειας ανά άτομο	6.120,00 ευρώ
Κατώφλι κινδύνου φτώχειας για νοικοκυριά με δυο ενήλικες και δύο εξαρτώμενα παιδιά	12.852,00 »
Ετήσιο μέσο ατομικό ισοδύναμο εισόδημα	12.130,28 »
Ετήσιο μέσο διαθέσιμο εισόδημα νοικοκυριών	21.140,37 ευρώ

Πηγή: http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=162929&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

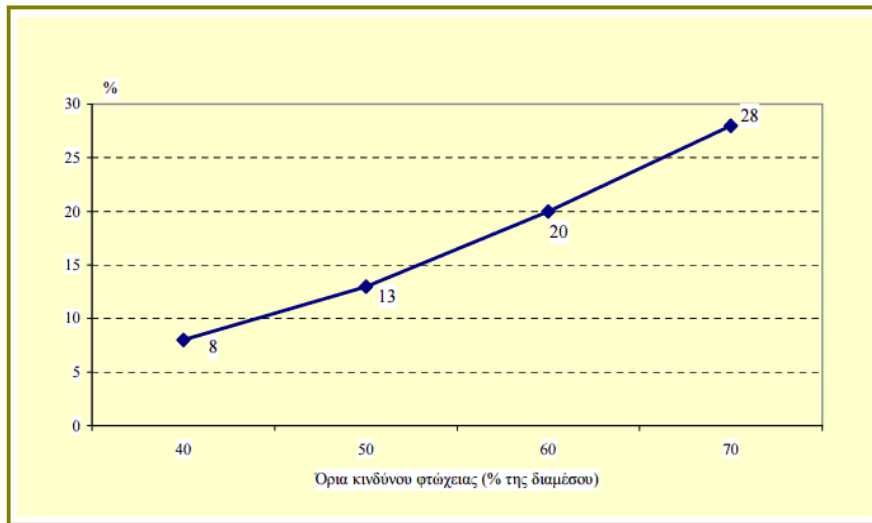
Από τον πίνακα 11 παρατηρείται ότι το έτος 2006, το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας βρίσκεται σε ποσοστό 20,3%. Επισημαίνεται ότι ο παραπάνω δείκτης, υπολογιζόμενος με τον ίδιο τρόπο, τα τελευταία χρόνια βρίσκεται σε σταθερότητα μεταξύ 20% και 23%, στρογγυλοποιημένα ποσοστά. Στο γράφημα 4 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού ανά κατηγορία, σε φτωχούς και μη φτωχούς και στο γράφημα 5 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας.

Γράφημα 4: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

Γράφημα 5: Κίνδυνος φτώχειας με εναλλακτικές διαχωριστικές γραμμές

Από το γράφημα 4 παρατηρείται ότι το ποσοστό των μη φτωχών είναι μεγαλύτερο από ποσοστό των φτωχών, δηλαδή το ποσοστό των φτωχών αγγίζει το 79,5% και των φτωχών είναι το 20,3%. Από το γράφημα 5 παρατηρείται ότι ο κίνδυνος φτώχειας, υπολογιζόμενος με τις εναλλακτικές διαχωριστικές γραμμές των 40%, 50% και 70% του συνολικού διαθέσιμου διάμεσου εισοδήματος, ανέρχεται σε ποσοστό 8%, 13% και 28%, αντίστοιχα. Το ποσοστό κινδύνου φτώχειας είναι υψηλότερο στις γυναίκες σε σχέση με τους άνδρες, 21% και 20%, αντίστοιχα. Ο κίνδυνος φτώχειας για τη παιδική φτώχεια ανέρχεται σε 23%. Ο κίνδυνος φτώχειας για άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών υπολογίζεται σε ποσοστό 23%, ενώ για άτομα ηλικίας 18 έως 24 ετών σε ποσοστό 24%.

3.5.2. ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Από την δειγματοληπτική έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών για το έτος 2007 παρατηρείται ότι ο κίνδυνος φτώχειας στην Ελλάδα αυξάνεται από το 19,6% στο 20,3%. Το ποσοστό του κινδύνου φτώχειας στις γυναίκες είναι μεγαλύτερος από τον κίνδυνο φτώχειας των ανδρών. Ο κίνδυνος φτώχειας για τα παιδιά βρίσκεται στα ίδια ποσοστά με τους ηλικιωμένους, ενώ για τα άτομα ηλικίας 18 έως 24 ετών βρίσκεται σε υψηλότερο ποσοστό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο: ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 2008

Από τη Γενική Γραμματεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος ανακοινώνονται τα αποτελέσματα της δειγματοληπτικής Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών (European Union - Statistics on Income and Living Conditions) έτους 2008, με περίοδο αναφοράς εισοδήματος το έτος 2007. Η έρευνα αποτελεί τη βασική πηγή αναφοράς των συγκριτικών στατιστικών για την κατανομή του εισοδήματος και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Κατά το 2008, η έρευνα διενεργήθηκε σε τελικό δείγμα 6.504 νοικοκυριών και σε 16.869 μέλη των νοικοκυριών αυτών, εκ των οποίων 14.123 ηλικίας 16 ετών και άνω. Ο μέσος όρος μελών υπολογίστηκε ανά νοικοκυριό στα 2,6. Επισημαίνεται ότι για την εξαγωγή ορθών συμπερασμάτων, κατά την μελέτη των αποτελεσμάτων της έρευνας, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι στον ερευνώμενο πληθυσμό δεν περιλαμβάνονται ομάδες πληθυσμού που είναι, κατά τεκμήριο, φτωχές. Δεδομένου ότι οι δείκτες επηρεάζονται σημαντικά από διάφορες υποκατηγορίες πληθυσμού, ηλικιακές κατηγορίες, τύποι νοικοκυριών, επισημαίνεται ότι αυτές δεν είναι αντιπροσωπευτικές του συνολικού πληθυσμού της Χώρας στο δείγμα. Μια μεγάλη κατηγορία που επηρεάζει το δείκτη της φτώχειας είναι οι οικονομικοί μετανάστες, κατηγορία που, επίσης, υπό-αντιπροσωπεύεται.⁴³

3.6.1. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Στον πίνακα 12 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας κατά το έτος 2008. Επισημαίνεται ότι τα αποτελέσματα της δειγματοληπτικής έρευνας για το έτος 2008 είναι με περίοδο αναφοράς εισοδήματος για το έτος 2007.

Πίνακας 12: Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας, κατά το έτος 2008

Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας	20 %
Κατώφλι κινδύνου φτώχειας ανά άτομο	6.480,00 ευρώ
Κατώφλι κινδύνου φτώχειας για νοικοκυριά με δύο ενήλικες και δύο εξαρτώμενα παιδιά	13.608,00 »
Μέσο ετήσιο ατομικό ισοδύναμο εισόδημα	12.763,95 »
Μέσο ετήσιο διαθέσιμο εισόδημα νοικοκυριών	22.243,04 ευρώ

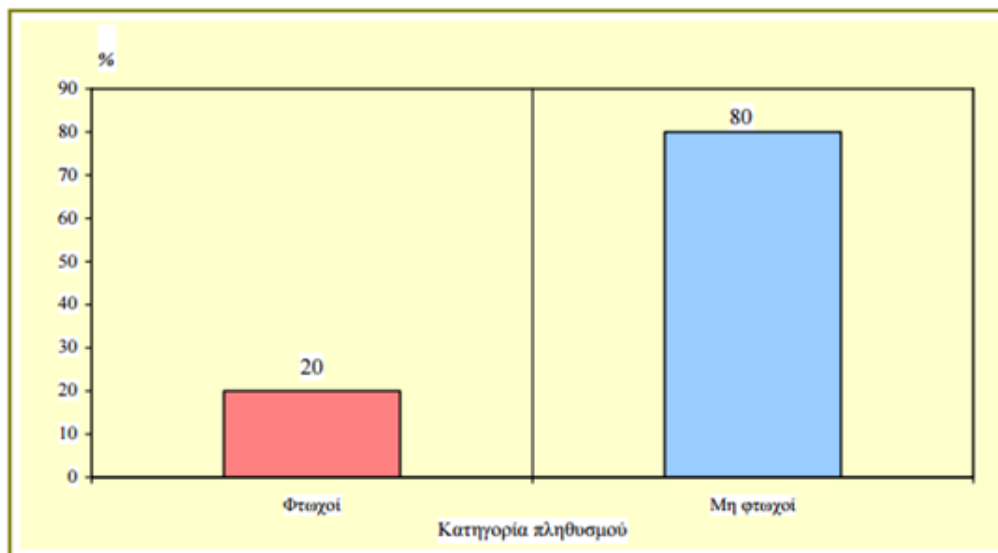
Πηγή: http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=163157&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

⁴³http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=163157&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

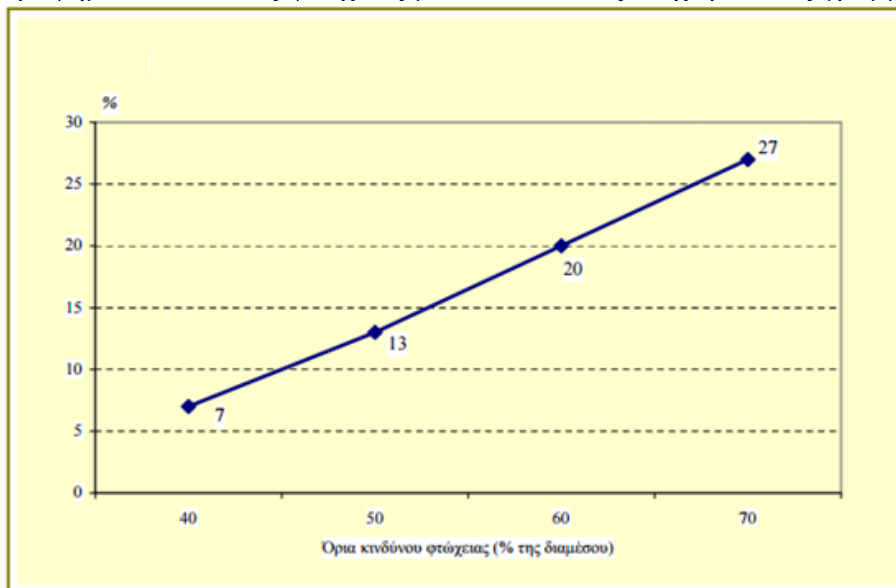
Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

Από τον πίνακα 12 παρατηρείται ότι το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ανέρχεται στο 20%, στρογγυλοποιημένο. χρηματικό όριο της φτώχειας ανέρχεται στο ετήσιο ποσό των 6.480,00 ευρώ ανά άτομο. Στο γράφημα 6 απεικονίζεται ο πληθυσμός ανά κατηγορία φτωχών και μη φτωχών και στο γράφημα 7 απεικονίζονται τα όρια του κινδύνου φτώχειας.

Γράφημα 6: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας

Γράφημα 7: Κίνδυνος φτώχειας με εναλλακτικές διαχωριστικές γραμμές

Από το γράφημα 6 παρατηρείται ότι ο πληθυσμός των μη φτωχών είναι μεγαλύτερος από τον πληθυσμό των φτωχών. Συγκεκριμένα, ο πληθυσμός των μη φτωχών ανέρχεται σε ποσοστό σε 80% και των φτωχών ανέρχεται σε 20%. Από το γράφημα 7 παρατηρείται ότι ο κίνδυνος φτώχειας, υπολογιζόμενος με τις εναλλακτικές διαχωριστικές γραμμές των 40%, 50% και 70% του συνολικού διαθέσιμου διάμεσου εισοδήματος, ανέρχεται σε ποσοστό 7%, 13% και 27%, αντίστοιχα. Το ποσοστό κινδύνου φτώχειας είναι υψηλότερο στις γυναίκες σε σχέση με τους άνδρες, 21% και 20%, αντίστοιχα. Ο κίνδυνος φτώχειας για τη παιδική φτώχεια 0-17 ετών ανέρχεται σε 23%. Ο κίνδυνος φτώχειας για άτομα ηλικίας άνω

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ– EUROSTAT– EU-SILC

των 65 ετών υπολογίζεται σε ποσοστό 22%, ενώ για άτομα ηλικίας 18 έως 24 ετών σε ποσοστό 23%

3.6.2. ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Από την δειγματοληπτικής έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών για το έτος 2008, παρατηρείται ότι το 20% του πληθυσμού της Χώρας απειλείται από τη φτώχεια, περίπου ίδιο το ποσοστό των τελευταίων χρόνων. Ο κίνδυνος φτώχειας για τη παιδική φτώχεια και για τις ηλικίες από 18 έως 24 ετών, βρίσκοντα στα υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με την κατηγορία των ηλικιωμένων από 65 ετών και άνω.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο: ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 2009

Από την Ελληνική Στατιστική Αρχή ανακοινώνονται τα αποτελέσματα της δειγματοληπτικής Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών (European Union - Statistics on Income and Living Conditions) έτους 2009, με περίοδο αναφοράς εισοδήματος το έτος 2008. Η έρευνα αποτελεί τη βασική πηγή αναφοράς των συγκριτικών στατιστικών για την κατανομή του εισοδήματος και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Κατά το 2009, η έρευνα διενεργήθηκε σε τελικό δείγμα 7.036 νοικοκυριών και σε 18.035 μέλη των νοικοκυριών αυτών, εκ των οποίων 15.045 ηλικίας 16 ετών και άνω. Ο μέσος όρος μελών υπολογίστηκε ανά νοικοκυριό στα 2,6. Επισημαίνεται ότι για την εξαγωγή ορθών συμπερασμάτων, κατά την μελέτη των αποτελεσμάτων της έρευνας, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι στον ερευνώμενο πληθυσμό δεν περιλαμβάνονται ομάδες πληθυσμού που είναι, κατά τεκμήριο, φτωχές. Δεδομένου ότι οι δείκτες επηρεάζονται σημαντικά από διάφορες υποκατηγορίες πληθυσμού, ηλικιακές κατηγορίες, τύποι νοικοκυριών, επισημαίνεται ότι αυτές δεν είναι αντιπροσωπευτικές του συνολικού πληθυσμού της Χώρας στο δείγμα. Μια μεγάλη κατηγορία που επηρεάζει το δείκτη της φτώχειας είναι οι οικονομικοί μετανάστες, κατηγορία που, επίσης, υπό-αντιπροσωπεύεται.⁴⁴

3.7.1. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Στον πίνακα 13 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας, κατά το έτος 2009. Επισημαίνεται ότι τα αποτελέσματα της δειγματοληπτικής έρευνας για το έτος 2009 είναι με περίοδο αναφοράς εισοδήματος για το έτος 2008.

Πίνακας 13: Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας, κατά το έτος 2009

Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας	19,7 %
Κατώφλι κινδύνου φτώχειας ανά άτομο	6.897,30 ευρώ
Κατώφλι κινδύνου φτώχειας για νοικοκυριά με δυο ενήλικες και δύο εξαρτώμενα παιδιά ηλικίας κάτω των 14 ετών	14.484,40 »
Μέσο ετήσιο ατομικό ισοδύναμο εισόδημα	13.504,88 »
Μέσο ετήσιο διαθέσιμο εισόδημα νοικοκυριών	23.394,73 ευρώ

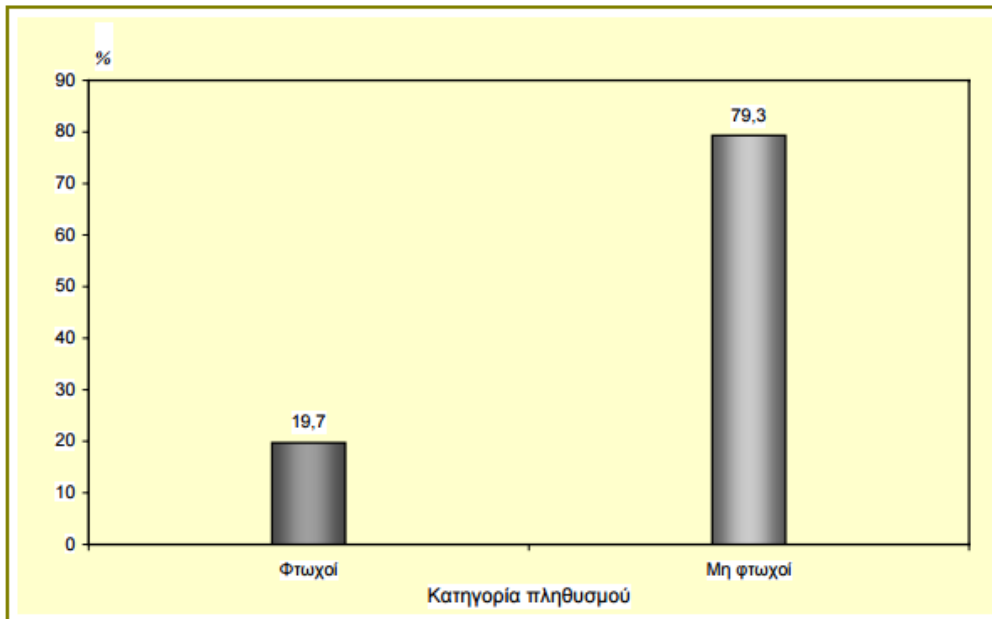
Πηγή:http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=162818&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

⁴⁴http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=162818&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

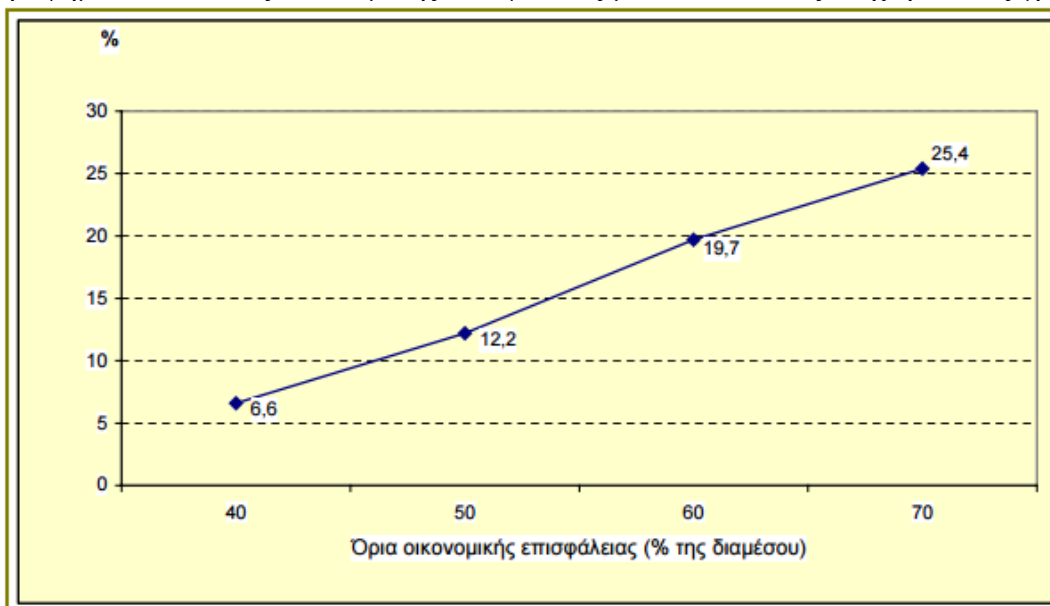
Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

Από τον πίνακα 13 παρατηρείται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας κατεβαίνει στο 19,7% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Επίσης, το χρηματικό όριο της φτώχειας ανέρχεται στο ετήσιο ποσό των 6.897,30 ευρώ ανά άτομο. Το μέσο ετήσιο ατομικό ισοδύναμο εισόδημα ανέρχεται σε 13.504,88 ευρώ. Στο γράφημα 8 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού κατά κατηγορία φτωχών και μη φτωχών και στο γράφημα 9 απεικονίζεται ο κίνδυνος οικονομικής επισφάλειας.

Γράφημα 8: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας

Γράφημα 9: Κίνδυνος οικονομικής επισφάλειας με εναλλακτικές διαχωριστικές γραμμές

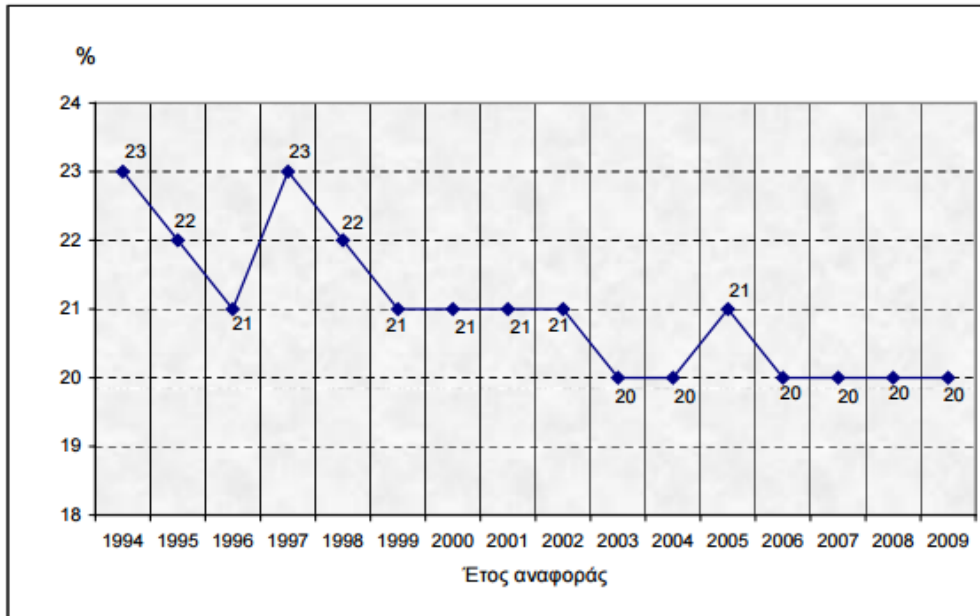

Από το γράφημα 8 παρατηρείται ότι το ποσοστό των μη φτωχών είναι μεγαλύτερο από το ποσοστό των φτωχών, δηλαδή το ποσοστό των μη φτωχών είναι 79,3%, ενώ το ποσοστό των φτωχών είναι 19,7%. Από το γράφημα 9 παρατηρείται ότι ο κίνδυνος φτώχειας,

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

υπολογιζόμενος με τις εναλλακτικές διαχωριστικές γραμμές των 40%, 50% και 70% του συνολικού διαθέσιμου διάμεσου ισοδύναμου εισοδήματος, ανέρχεται σε ποσοστό 6,6%, 12,2% και 25,4%, αντίστοιχα. Στο γράφημα 10 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας από το 1994 έως το 2009.

Γράφημα 10: Ποσοστό κινδύνου φτώχειας: 1994-2009

Από το γράφημα 10 παρατηρείται ότι το 19,7% του πληθυσμού της Χώρας απειλείται από τη φτώχεια. Ο παραπάνω δείκτης, υπολογιζόμενος με τον ίδιο τρόπο, παρουσιάζει σχετική σταθερότητα κατά τα τελευταία χρόνια μεταξύ 20% και 23% στρογγυλοποιημένο. Το ποσοστό κινδύνου φτώχειας είναι υψηλότερο στις γυναίκες σε σχέση με τους άνδρες, 20,2% και 19,1%, αντίστοιχα. Ο κίνδυνος φτώχειας για τη παιδική φτώχεια 0-17 ετών ανέρχεται σε 23,7%. Ο κίνδυνος φτώχειας για άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών υπολογίζεται σε ποσοστό 21,4%, ενώ για άτομα ηλικίας 18 έως 24 ετών σε ποσοστό 22,2%.

3.7.2. ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Από την δειγματοληπτικής έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών για το έτος 2009, παρατηρείται ότι το ποσοστό κινδύνου φτώχειας ανέρχεται σε ποσοστό 19,7%, μειωμένο σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Επίσης, ο κίνδυνος φτώχειας για παιδιά ηλικίας 0-17 ετών, δηλαδή στη παιδική φτώχεια, είναι υψηλότερος κατά τέσσερις ποσοστιαίες μονάδες από το αντίστοιχο ποσοστό του συνολικού πληθυσμού. Ο κίνδυνος φτώχειας για άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών είναι μειωμένος κατά 0,9 της ποσοστιαίας μονάδας σε σχέση με το προηγούμενο έτος, ενώ για άτομα ηλικίας 18 έως 24 ετών βρίσκεται ενδιάμεσα ποσοστά σε σχέση με τις υπόλοιπες ηλικίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο: ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 2010

Από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) ανακοινώνονται τα αποτελέσματα της δειγματοληπτικής Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών (Statistics on Income and Living Conditions) έτους 2010, με περίοδο αναφοράς εισοδήματος το έτος 2009. Τα αποτελέσματά της έρευνας έτους 2011, με περίοδο αναφοράς εισοδήματος το έτος 2010, θα ανακοινωθούν το Σεπτέμβριο του 2012. Η έρευνα αποτελεί τη βασική πηγή αναφοράς των συγκριτικών στατιστικών για την κατανομή του εισοδήματος και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Κατά το 2010, η έρευνα διενεργήθηκε σε τελικό δείγμα 7.005 νοικοκυριών και σε 17.611 μέλη των νοικοκυριών αυτών, εκ των οποίων 14.788 ηλικίας 16 ετών και άνω. Ο μέσος όρος μελών υπολογίστηκε ανά νοικοκυριό στα 2,51. Επισημαίνεται ότι για την εξαγωγή ορθών συμπερασμάτων, κατά την μελέτη των αποτελεσμάτων της έρευνας, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι στον ερευνώμενο πληθυσμό δεν περιλαμβάνονται ομάδες πληθυσμού που είναι, κατά τεκμήριο φτωχές.⁴⁵

3.8.1 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Στον πίνακα 14 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας κατά το 2010. Επισημαίνεται ότι τα αποτελέσματα της δειγματοληπτικής έρευνας για το έτος 2010 είναι με περίοδο αναφοράς εισοδήματος για το έτος 2009.

Πίνακας 14: Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας, κατά το έτος 2010

Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας	20,1 %
Κατώφλι κινδύνου φτώχειας ανά άτομο	7.178,00 ευρώ
Κατώφλι κινδύνου φτώχειας για νοικοκυριά με δυο ενήλικες και δύο εξαρτώμενα παιδιά ηλικίας κάτω των 14 ετών	15.073,00 ευρώ
Μέσο ετήσιο ατομικό ισοδύναμο εισόδημα	13.973,94 ευρώ
Μέσο ετήσιο διαθέσιμο εισόδημα νοικοκυριών	24.224,38 ευρώ

Πηγή:http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=162763&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

Από τον πίνακα 14 παρατηρείται ότι το χρηματικό όριο της φτώχειας ανέρχεται στο ετήσιο ποσό των 7.178 ευρώ. Επίσης, το μέσο ετήσιο ατομικό ισοδύναμο εισόδημα ανέρχεται

⁴⁵http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=162763&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

σε 13.973,94 ευρώ. Το ποσοστό κινδύνου φτώχειας είναι υψηλότερο στις γυναίκες σε σχέση με τους άνδρες, 20,9% και 19,3%, αντίστοιχα. Ο κίνδυνος φτώχειας για άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών υπολογίζεται σε ποσοστό 21,3%, ενώ για τη παιδική φτώχεια σε ποσοστό 23,0%. Ο κίνδυνος φτώχειας για άτομα ηλικίας άνω των 75 ετών υπολογίζεται σε ποσοστό 25,5%, ενώ για άτομα ηλικίας 75 ετών και κάτω σε ποσοστό 19,6 %.

3.8.2 ΔΕΙΚΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ‘ΕΥΡΩΠΗ 2020’ (ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ)

Στον πίνακα 15 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά το έτος 2010. Οι κατηγορίες του πίνακα είναι κατά ηλικία και φύλο.

Πίνακας 15: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και φύλο: 2010

Ομάδες ηλικιών	Σύνολο πληθυσμού	Θήλεις	Άρρενες
Σύνολο	27,7	29,3	26,0
0-17	28,7	-	-
18-64	27,7	28,8	26,6
65+	26,7	29,8	22,9

Πηγή: http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-

[2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=162763&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el](http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=162763&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el)

Από τον πίνακα 15 παρατηρείται ότι ο πληθυσμός που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό ανέρχεται στο 27,7% του πληθυσμού της Χώρας. Επίσης, η παιδική φτώχεια απειλείται περισσότερο με ποσοστό 28,7%. Στον πίνακα 16 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ηλικία και υπηκοότητα κατά το έτος 2010.

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

Πίνακας 16: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και υπηκοότητα: 2010

Ομάδες ηλικιών	Υπηκοότητα	%
18-64	Ημεδαποί	25,2
	Αλλοδαποί	54,1
	Ευρώπη των 27 κρατών μελών- Αλλοδαποί	46,9
	Ευρώπη εκτός των 27 κρατών μελών- Αλλοδαποί	55,8
18+	Ημεδαποί	25,5
	Αλλοδαποί	53,7
	Ευρώπη των 27 κρατών μελών- Αλλοδαποί	45,3
	Ευρώπη εκτός των 27 κρατών μελών- Αλλοδαποί	55,7

Πηγή: http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=162763&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

Από τον πίνακα 16 παρατηρείται ότι ο πληθυσμός ηλικίας 18-64 ετών που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό εκτιμάται για τους Έλληνες σε 25,2% και για τους αλλοδαπούς σε 54,1%. Στον πίνακα 17 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ηλικία και χώρα γέννησης κατά το έτος 2010.

Πίνακας 17: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και χώρα γέννησης: 2010

Ομάδες ηλικιών	Χώρα γέννησης	%
18-64	Ελλάδα	24,6
	Χώρα εκτός Ελλάδος	50,9
	Ευρώπη των 27 κρατών μελών- Αλλοδαποί	42,0
	Ευρώπη εκτός των 27 κρατών μελών- Αλλοδαποί	53,1
18+	Ελλάδα	25,1
	Χώρα εκτός Ελλάδος	50,1
	Ευρώπη των 27 κρατών μελών- Αλλοδαποί	41,8
	Ευρώπη εκτός των 27 κρατών μελών- Αλλοδαποί	52,2

Πηγή: http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=162763&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

Από τον πίνακα 17 παρατηρείται ότι ο πληθυσμός ηλικίας 18-64 ετών που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό εκτιμάται για τους αλλοδαπούς που γεννήθηκαν σε άλλη χώρα εκτός Ελλάδος σε 50,9%. Στον πίνακα 18 απεικονίζονται το

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ– EUROSTAT– EU-SILC

ποσοστό των διασταυρώσεων των δεικτών της φτώχειας της Ευρώπης 2020, κατά ηλικία κατά το έτος 2010.

Πίνακας 18: Διασταυρώσεις των δεικτών φτώχειας της Ευρώπης 2020, κατά ομάδες ηλικιών: 2010

Ομάδες ηλικιών		%
Σύνολο πληθυσμού	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	4,1
	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και με χαμηλή ένταση εργασίας	3,1
	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας, διαβιεί σε νοικοκυριά με υλική στέρηση αλλά χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	11,8
18-64	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	3,7
	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και με χαμηλή ένταση εργασίας	4,4
	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας, διαβιεί σε νοικοκυριά με υλική στέρηση αλλά χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	10,6
0-17	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	4,0
	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και με χαμηλή ένταση εργασίας	1,3
	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας, διαβιεί σε νοικοκυριά με υλική στέρηση αλλά χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	13,6

Πηγή: http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=162763&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

Από τον πίνακα 18 παρατηρείται ότι το ποσοστό πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας, αλλά διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας ανέρχεται σε 4,1%. Το ποσοστό πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας και διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση αλλά με χαμηλή ένταση εργασίας ανέρχεται σε 3,1%. Το ποσοστό πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας και διαβιεί σε νοικοκυριά με υλική στέρηση αλλά χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας ανέρχεται σε 11,8%. Στον πίνακα 19 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό σε χώρες της Ευρώπης, κατά το έτος 2010.

Τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το 2010 είναι το Βέλγιο, η Γερμανία, η Γαλλία, η Ιταλία, το Λουξεμβούργο, η Ολλανδία, η Δανία, η Ιρλανδία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ελλάδα, η Ισπανία, η Πορτογαλία, η Αυστρία, η Φινλανδία, η Σουηδία, η Τσεχία, η

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

Εσθονία, η Κύπρος, η Λετονία, η Λιθουανία, η Ουγγαρία, η Μάλτα, η Πολωνία, η Σλοβενία, η Σλοβακία, η Βουλγαρία και η Ρουμανία. Οι χώρες της Ευρωζώνης στα 17 κράτη μέλη είναι η Αυστρία, το Βέλγιο, η Γαλλία, η Γερμανία, η Ελλάδα, η Εσθονία, η Ιρλανδία, η Ισπανία, η Ιταλία, η Κύπρος, το Λουξεμβούργο, η Μάλτα, η Ολλανδία, η Πορτογαλία, η Σλοβενία, η Σλοβακία και η Φινλανδία. Οι χώρες της Ευρωζώνης στα 16 κράτη μέλη είναι η Αυστρία, το Βέλγιο, η Γαλλία, η Γερμανία, η Ελλάδα, η Ιρλανδία, η Ισπανία, η Ιταλία, η Κύπρος, το Λουξεμβούργο, η Μάλτα, η Ολλανδία, η Πορτογαλία, η Σλοβενία, η Σλοβακία και η Φινλανδία.

Πίνακας 19: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό σε χώρες της Ευρώπης: 2010

Χώρες	%	Πληθυσμός (σε 1000)
Ευρωπαϊκή Ένωση (27 κράτη μέλη)	23,4	115.479
Ευρωζώνη (17 κράτη μέλη)	21,5	89.901
Ευρωζώνη (16 κράτη μέλη)	21,5	89.812
Βουλγαρία	41,8	3.145
Ρουμανία	41,4	8.890
Λετονία	38,1	846
Λιθουανία	33,4	1.109
Ουγγαρία	29,9	2.948
Πολωνία	27,8	10.409
Ελλάδα	27,7	3.031
Ισπανία	25,5	11.875
Πορτογαλία	25,3	2.893
Ιταλία	24,5	14.742
Ηνωμένο Βασίλειο	23,1	14.209
Εσθονία	21,7	289
Βέλγιο	20,8	2.235
Μάλτα	20,6	84
Σλοβακία	20,6	1.118
Γερμανία	19,7	15.962
Γαλλία	19,3	11.783
Δανία	18,3	1.007
Σλοβενία	18,3	366
Λουξεμβούργο	17,1	83
Ελβετία	17,1	1.280
Φινλανδία	16,9	890
Αυστρία	16,8	1.373
Ολλανδία	15,1	2.483
Σουηδία	15,0	1.418
Νορβηγία	14,9	737
Τσεχία	14,4	1.495
Ισλανδία	13,7	42

Πηγή: http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=162763&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

Από τον πίνακα 19 παρατηρείται ότι ο κίνδυνος φτώχειας στην Ευρώπη των 27 κρατών μελών εκτιμάται σε 23,4%, στην Ευρωζώνη των 16 και 17 κρατών μελών σε ποσοστό 21,5%. Το υψηλότερο ποσοστό κινδύνου φτώχειας καταγράφεται στη Βουλγαρία με ποσοστό 41,6%, ενώ το χαμηλότερο στην Ισλανδία με ποσοστό 13,7%.

3.8.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Από την δειγματοληπτικής έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών για το έτος 2010, παρατηρείται ότι ο κίνδυνος φτώχειας βρίσκεται σε ποσοστό 20,1%. Για τις γυναίκες τα ποσοστά φτώχειας βρίσκονται σε υψηλότερα ποσοστά σε σχέση με τους άντρες. Επίσης για τη παιδική ηλικία ο κίνδυνος φτώχειας είναι υψηλότερος κατά, περίπου, τρεις ποσοστιαίες μονάδες από το αντίστοιχο ποσοστό του συνολικού πληθυσμού. Ο κίνδυνος φτώχειας για άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών είναι μειωμένος κατά 0,1 της ποσοστιαίας μονάδας σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Τέλος, η Ελλάδα σε σχέση με τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης βρίσκεται σε υψηλά ποσοστά φτώχειας.

ΜΕΡΟΣ ‘Τ. Η ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ
ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ, 2011-2015

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο: ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ
ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 2011

Στα παραπάνω υπό-κεφάλαια θα αξιολογηθούν τα εισοδήματα και τις συνθήκες διαβίωσης των νοικοκυριών το έτος 2011, με περίοδο αναφοράς εισοδήματος το έτος 2010, με βάση έρευνα της EU-SILC από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ). Η έρευνα της EU-SILC αποτελεί τη βασική πηγή αναφοράς των συγκριτικών στατιστικών δεδομένων για την κατανομή του εισοδήματος και τον κοινωνικό αποκλεισμό κατά την αρχή της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα. Κατά το 2011, η έρευνα εφαρμόστηκε σε τελικό δείγμα 6.029 νοικοκυριών και σε 15.067 μέλη των νοικοκυριών αυτών, εκ των οποίων 12.793 ηλικίας 16 ετών και άνω. Ο μέσος όρος μελών υπολογίστηκε ανά νοικοκυριό στα 2,5. Κάτι το οποίο αξίζει να σημειωθεί είναι ότι για την εξαγωγή ορθών συμπερασμάτων, κατά την μελέτη των αποτελεσμάτων της έρευνας, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι στον ερευνώμενο πληθυσμό δεν περιλαμβάνονται ομάδες πληθυσμού που είναι, κατά τεκμήριο φτωχές.⁴⁶

4.1.1. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Στον πίνακα 20 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται μέσα στα όρια της φτώχειας και πληθυσμός που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας κατά το 2011. Επισημαίνεται ότι τα αποτελέσματα της δειγματοληπτικής έρευνας για το έτος 2011 είναι με περίοδο αναφοράς εισοδήματος για το έτος 2010.

Πίνακας 20: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας και κατώφλι φτώχειας, κατά το έτος 2011

Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας	21,4 %
Κατώφλι κινδύνου φτώχειας ανά άτομο	6.591,00 ευρώ
Κατώφλι κινδύνου φτώχειας για νοικοκυριά με δυο ενήλικες και δύο εξαρτώμενα παιδιά ηλικίας κάτω των 14 ετών	13.842,00 ευρώ
Μέσο ετήσιο ατομικό ισοδύναμο εισόδημα	12.637,08 ευρώ
Μέσο ετήσιο διαθέσιμο εισόδημα νοικοκυριών	21.590,07 ευρώ

Πηγή: http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=162712&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

Από τον πίνακα 20 αρχικά παρατηρείται ότι το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ανέρχεται στο 21,4%. Ακόμα, παρατηρούμε ότι το όριο της

⁴⁶http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=162712&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

φτώχειας ανέρχεται στο ποσό των 6.591,00 ευρώ ετησίως ανά άτομο. Επίσης, το μέσο ετήσιο ατομικό ισοδύναμο εισόδημα ανέρχεται σε 12.637,08 ευρώ. Το ποσοστό κινδύνου φτώχειας είναι υψηλότερο στις γυναίκες σε σχέση με τους άνδρες, 21,9% και 20,9%, αντίστοιχα. Ο κίνδυνος φτώχειας για άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών υπολογίζεται σε ποσοστό 23,6%, ενώ για άτομα ηλικίας έως 17 ετών σε ποσοστό 23,7 %. Ο κίνδυνος φτώχειας για άτομα ηλικίας άνω των 75 ετών υπολογίζεται σε ποσοστό 27,5%, ενώ για άτομα ηλικίας κάτω των 75 ετών σε ποσοστό 20,8%.

4.1.2 ΔΕΙΚΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ‘ΕΥΡΩΠΗ 2020’

Στον πίνακα 21 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά το 2011. Οι κατηγορίες στον πίνακα είναι κατά φύλο και ηλικία.

Πίνακας 21: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και φύλο, κατά το 2011

%

Ομάδες ηλικιών	Σύνολο πληθυσμού	Θήλεις	Άρρενες
Σύνολο	31,0	32,3	29,6
0-17	30,4	-	-
18-64	31,6	32,8	30,4
65+	29,3	31,5	26,5

Πηγή: http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_documentID=162712&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_locale=el

Από τον πίνακα 21 παρατηρείται ότι ο πληθυσμός που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό βρίσκεται στο 31,0% του πληθυσμού της Χώρας. Να σημειωθεί επίσης ότι ο πληθυσμός 18-64 ετών απειλείται περισσότερο και βρίσκεται στο 31,6%. Στον πίνακα 22 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ηλικία και υπηκοότητα κατά το 2011.

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

Πίνακας 22: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και υπηκοότητα, κατά το 2011

Ομάδες ηλικιών	Υπηκοότητα	%
18-64	Ημεδαποί	29,7
	Αλλοδαποί	58,3
	Ευρώπη των 27 κρατών μελών- Αλλοδαποί	39,9
	Ευρώπη εκτός των 27 κρατών μελών- Αλλοδαποί	62,2
18+	Ημεδαποί	29,6
	Αλλοδαποί	57,8
	Ευρώπη των 27 κρατών μελών- Αλλοδαποί	38,3
	Ευρώπη εκτός των 27 κρατών μελών- Αλλοδαποί	62,1

Πηγή: http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=162712&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

Από τον πίνακα 22 παρατηρείται ότι ο πληθυσμός ηλικίας 18-64 ετών που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό εκτιμάται για τους Έλληνες σε 29,7% και για τους αλλοδαπούς σε 58,3%. Στον πίνακα 23 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και χώρα γέννηση κατά το 2011.

Πίνακας 23: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και χώρα γέννησης, κατά το 2011

Ομάδες ηλικιών	Χώρα γέννησης	%
18-64	Ελλάδα	29,3
	Χώρα εκτός Ελλάδος	52,6
	Ευρώπη των 27 κρατών μελών- Αλλοδαποί	29,2
	Ευρώπη εκτός των 27 κρατών μελών- Αλλοδαποί	58,6
18+	Ελλάδα	29,2
	Χώρα εκτός Ελλάδος	52,0
	Ευρώπη των 27 κρατών μελών- Αλλοδαποί	29,5
	Ευρώπη εκτός των 27 κρατών μελών- Αλλοδαποί	57,5

Πηγή: http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=162712&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

Από τον πίνακα 23 παρατηρείται ότι ο πληθυσμός ηλικίας 18-64 ετών που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό εκτιμάται για τους αλλοδαπούς που

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

γεννήθηκαν σε άλλη χώρα εκτός Ελλάδος σε 52,6%. Στον πίνακα 24 απεικονίζεται η διασταυρώσεις των δεικτών φτώχειας την Ευρώπης το 2020, κατά ηλικία.

Πίνακας 24: Διασταυρώσεις των δεικτών φτώχειας της Ευρώπης 2020, κατά ομάδες ηλικιών, κατά το 2011

Ομάδες ηλικιών		%
Σύνολο πληθυσμού	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβίει σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	5,5
	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβίει σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και με χαμηλή ένταση εργασίας	3,5
	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας, διαβίει σε νοικοκυριά με υλική στέρηση αλλά χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	10,2
18-64	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβίει σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	5,5
	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβίει σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και με χαμηλή ένταση εργασίας	5,1
	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας, διαβίει σε νοικοκυριά με υλική στέρηση αλλά χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	8,4
0-17	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβίει σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	5,2
	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβίει σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και με χαμηλή ένταση εργασίας	1,4
	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας, διαβίει σε νοικοκυριά με υλική στέρηση αλλά χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	10,4

Πηγή: http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-

[2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_documentID=162712&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_locale=el](http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_documentID=162712&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_locale=el)

Από τον πίνακα 24 παρατηρείται ότι το ποσοστό πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας, αλλά μένουν σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας βρίσκεται στο 5,5%. Επίσης, το ποσοστό πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας και μένουν σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση αλλά με χαμηλή ένταση εργασίας ανέρχεται σε 3,5%. Τέλος, το ποσοστό πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας και μένουν σε νοικοκυριά με υλική στέρηση αλλά χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας ανέρχεται σε 10,2%. Στον πίνακα 25 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή σε κοινωνικό αποκλεισμό σε χώρες της Ευρώπης κατά το 2011.

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ– EUROSTAT– EU-SILC

Πίνακας 25: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό σε χώρες της Ευρώπης, κατά το 2011

Χώρες	%	Πληθυσμός (σε 1000)
Βουλγαρία	49,1	3.694
Ρουμανία	40,3	8.630
Λετονία	40,1	884
Λιθουανία	33,4	1.080
Ουγγαρία	31,0	3.051
Πολωνία	27,2	10.196
Ισπανία	27,0	12.371
Πορτογαλία	24,4	2.601
Εσθονία	23,1	307
Μάλτα	21,4	88
Βέλγιο	21,0	2.271
Γερμανία	19,9	16.074
Σλοβενία	19,3	386
Δανία	18,9	1.039
Φινλανδία	17,9	949
Αυστρία	16,9	1.407
Λουξεμβούργο	16,8	84
Σουηδία	16,1	1.538
Ολλανδία	15,7	2.598
Τσεχία	15,3	1.598

Πηγή: http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javascript.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=162712&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

Από τον πίνακα 25 παρατηρείται ότι ο πληθυσμός που βρίσκεται περισσότερο σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό στις χώρες της Ευρώπης είναι η Βουλγαρία κατά 49,1%, τη Ρουμανία κατά 40,3% και η Λετονία κατά 40,1%. Αντίθετα ο πληθυσμός που βρίσκεται σε λιγότερο κίνδυνο φτώχειας είναι η Τσεχία κατά 15,3%, η Ολλανδία κατά 15,7% και η Σουηδία κατά 16,1%.

4.1.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Από την δειγματοληπτικής έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών για το έτος 2011, διαπιστώνεται είναι ότι το 21,4% του συνολικού πληθυσμού της Χώρας απειλείται από τη φτώχεια, όταν το κατώφλι υπολογίζεται στο 60%, της διάμεσου του συνολικού διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος. Ο παραπάνω δείκτης, υπολογιζόμενος με τον ίδιο τρόπο, παρουσιάζει σχετική σταθερότητα κατά τα τελευταία χρόνια στρογγυλοποιημένα 19% και 23%. Ο κίνδυνος φτώχειας για τη παιδική ηλικία, είναι υψηλότερος κατά 2,3 ποσοστιαίες μονάδες από το αντίστοιχο ποσοστό του συνολικού πληθυσμού. Ο κίνδυνος φτώχειας για άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών είναι αυξημένος κατά 2,3 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2010.

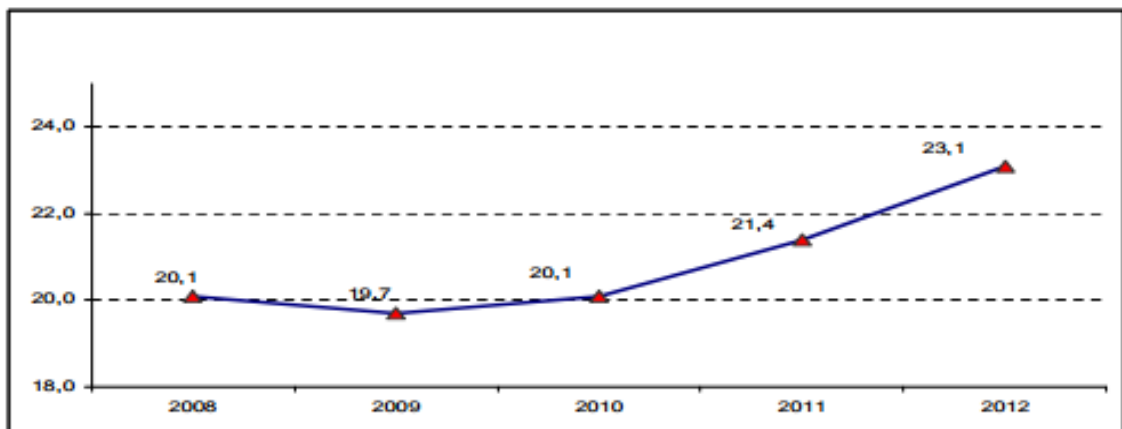
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 2012

Στα παραπάνω υπό-κεφάλαια θα αξιολογηθούν τα εισοδήματα και τις συνθήκες διαβίωσης των νοικοκυριών το έτος 2012, με περίοδο αναφοράς εισοδήματος το έτος 2011, με βάση έρευνα της EU-SILC από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ). Η έρευνα της EU-SILC αποτελεί τη βασική πηγή αναφοράς των συγκριτικών στατιστικών δεδομένων για την κατανομή του εισοδήματος και τον κοινωνικό αποκλεισμό κατά τα μέσα της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα. Κατά το 2012, η έρευνα εφαρμόστηκε σε τελικό δείγμα 5.626 νοικοκυριών και σε 13.869 μέλη των νοικοκυριών αυτών, εκ των οποίων 11.698 ηλικίας 16 ετών και άνω. Ο μέσος όρος των μελών υπολογίστηκε ανά νοικοκυριό στα 2,5. Κάτι το οποίο αξίζει να σημειωθεί είναι ότι για την εξαγωγή ορθών συμπερασμάτων, κατά την μελέτη των αποτελεσμάτων της έρευνας, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι στον ερευνώμενο πληθυσμό δεν περιλαμβάνονται ομάδες πληθυσμού που είναι, κατά τεκμήριο φτωχές.⁴⁷

4.2.1 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Το έτος 2012, το κατώφλι της φτώχειας ανέρχεται στο ποσό των 5.708 ευρώ ετησίως ανά άτομο και σε 11.986 ευρώ για νοικοκυριά με δύο ενήλικες και δύο εξαρτώμενα παιδιά ηλικίας κάτω των 14 ετών. Στο γράφημα 11 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας από το έτος 2008 έως το 2012.

Γράφημα 11: Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας, από το έτος 2008 έως το 2012

Από το γράφημα 11 παρατηρείται ότι για το έτος 2012, το 23,1% του συνολικού πληθυσμού της Χώρας ήταν σε κίνδυνο φτώχειας όταν το όριο φτώχειας ορίζεται στο 60% του διαμέσου συνολικού ισοδύναμου εισοδήματος του νοικοκυριού. Επίσης, το μέσο ετήσιο ατομικό ισοδύναμο εισόδημά ανέρχεται σε 10.676 ευρώ. Το ποσοστό κινδύνου φτώχειας είναι υψηλότερο στις γυναίκες σε σχέση με τους άνδρες, συγκεκριμένα 23,6% και 22,5%, αντίστοιχα. Ο κίνδυνος φτώχειας για άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών υπολογίζεται σε 17,2%,

⁴⁷http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=162661&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

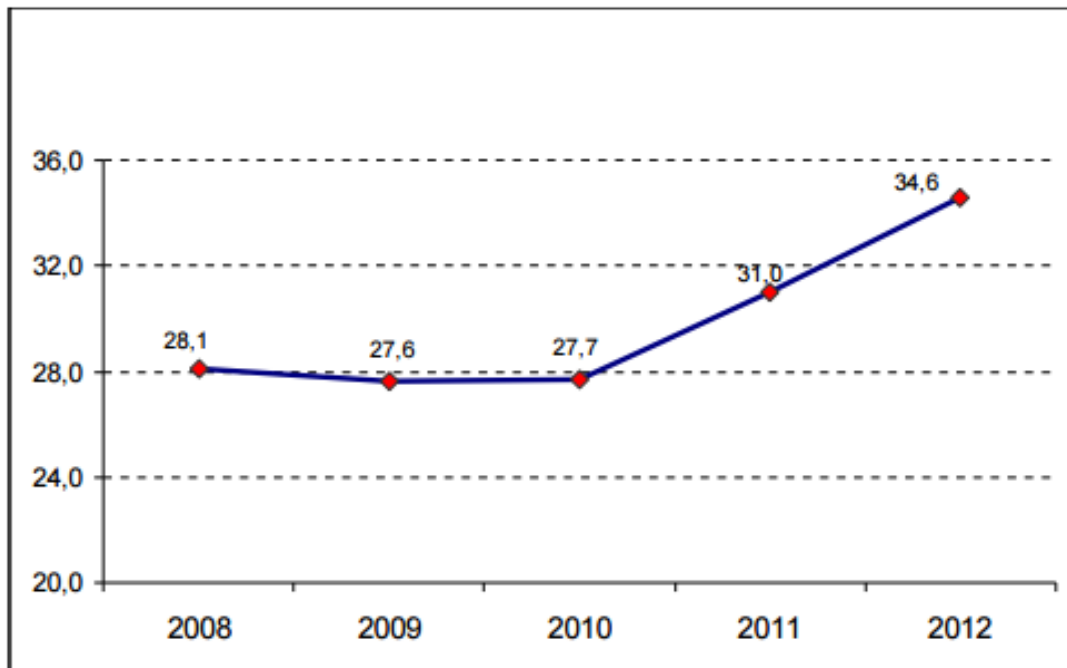
Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

ενώ για άτομα ηλικίας έως 17 ετών σε 26,9 %. Ο κίνδυνος φτώχειας για άτομα ηλικίας άνω των 75 ετών υπολογίζεται σε 20,0%, ενώ για άτομα ηλικίας κάτω των 75 ετών σε 23,4 %.

4.2.2 ΔΕΙΚΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ‘ΕΥΡΩΠΗ 2020’

Στο γράφημα 12 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή σε κοινωνικό αποκλεισμό κατά το 2008 έως το 2012. Το γράφημα παρουσιάζει τη εξέλιξη του δείκτη τα τελευταία τέσσερα έτη.

Γράφημα 12: Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας ή σε κοινωνικό αποκλεισμό από το έτος 2008 έως το 2012

Από το γράφημα 12 παρατηρείται ότι κατά το 2009 μια μικρή μείωση και κατά το 2010 κα μετά.27,6% απότομη αύξηση.Στο γράφημα δείχνει ότι ο πληθυσμός που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό ανέρχεται στο 34,6% του πληθυσμού της Χώρας κατά το 2012. Στον πίνακα 26 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό κατά ηλικία και κατά φύλο κατά το 2012.

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ– EUROSTAT– EU-SILC

Πίνακας 26: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και φύλο, κατά το 2012

Ομάδες ηλικιών	Σύνολο πληθυσμού	Θήλεις	Άρρενες
Σύνολο	34,6	35,2	33,9
0-17	35,4		
18-64	37,7	38,7	36,8
65+	23,5	25,4	21,2

Πηγή: [http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-](http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=162661&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el)

[2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=162661&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el](http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=162661&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el)

Από τον πίνακα 26 παρατηρείται ότι ο κίνδυνος φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού είναι υψηλότερος για άτομα ηλικίας 18-64 ετών αγγίζει το 37,7%. Στον πίνακα 27 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ηλικία και υπηκοότητα κατά το 2012.

Πίνακας 27: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και υπηκοότητα, κατά το 2012

Ομάδες ηλικιών	Υπηκοότητα	%
18-64	Ημεδαποί	36,0
	Αλλοδαποί που διαμένουν στην Ελλάδα	62,7
	Αλλοδαποί χωρών ΕΕ των 27, που διαμένουν στην Ελλάδα	45,9
	Αλλοδαποί εκτός χωρών ΕΕ των 27, που διαμένουν στην Ελλάδα	66,6
18+	Ημεδαποί	32,9
	Αλλοδαποί που διαμένουν στην Ελλάδα	62,3
	Αλλοδαποί χωρών ΕΕ των 27, που διαμένουν στην Ελλάδα	44,3
	Αλλοδαποί εκτός χωρών ΕΕ των 27, που διαμένουν στην Ελλάδα	66,5

Πηγή: [http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-](http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=162661&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el)

[2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=162661&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el](http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=162661&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el)

Από τον πίνακα 27 παρατηρείται ότι ο πληθυσμός ηλικίας 18-64 ετών που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό εκτιμάται για τους Έλληνες σε 36,0% και για τους αλλοδαπούς που διαμένουν στην Ελλάδα σε 62,7%. Στον πίνακα 28 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ηλικία και κατά χώρα γέννησης κατά το 2012.

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

Πίνακας 28: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και χώρα γέννησης, κατά το 2012

Ομάδες ηλικιών	Χώρα γέννησης	%
18-64	Ελλάδα	35,8
	Άλλη χώρα - αλλοδαποί που διαμένουν στην Ελλάδα	56,4
	Χώρα ΕΕ των 27 – αλλοδαποί που διαμένουν στην Ελλάδα	35,8
	Χώρα εκτός χωρών ΕΕ των 27 - Αλλοδαποί που διαμένουν στην Ελλάδα	63,0
18+	Ελλάδα	32,7
	Άλλη χώρα - αλλοδαποί που διαμένουν στην Ελλάδα	54,8
	Χώρα ΕΕ των 27 – αλλοδαποί που διαμένουν στην Ελλάδα	35,1
	Χώρα εκτός χωρών ΕΕ των 27 - Αλλοδαποί που διαμένουν στην Ελλάδα	60,7

Πηγή: http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_documentID=162661&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_locale=el

Από τον πίνακα 28 παρατηρείται ότι ο πληθυσμός ηλικίας 18-64 ετών που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό εκτιμάται για τους αλλοδαπούς που διαμένουν στην Ελλάδα, αλλά γεννήθηκαν σε χώρα εκτός Ελλάδος σε 56,4%. Στον πίνακα 29 απεικονίζονται οι δείκτες φτώχειας σε υποκατηγορίες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», ανά ηλικία κατά το 2012.

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

Πίνακας 29: Υποκατηγορίες δεικτών φτώχειας της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», κατά ομάδες ηλικιών, κατά το 2012

Ομάδες ηλικιών		%
Σύνολο πληθυσμού	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	6,9
	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και με χαμηλή ένταση εργασίας	3,8
	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά με υλική στέρηση αλλά χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	8,9
18-64	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	7,0
	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και με χαμηλή ένταση εργασίας	5,7
	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά με υλική στέρηση αλλά χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	8,2
0-17	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	7,3
	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και με χαμηλή ένταση εργασίας	1,1
	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας, διαβιεί σε νοικοκυριά με υλική στέρηση αλλά χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	11,0

Πηγή: http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_javax.faces.resource=document&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_in=downloadResources&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_documentID=162661&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_locale=el

Από τον πίνακα 29 παρατηρείται ότι το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας, αλλά διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας ανέρχεται σε 6,9%. Επίσης, το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας και διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση αλλά με χαμηλή ένταση εργασίας ανέρχεται σε 3,8%, ενώ το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας και διαβιεί σε νοικοκυριά με υλική στέρηση αλλά χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας ανέρχεται σε 8,9%. Στον πίνακα 30 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό σε χώρες της Ευρώπης, όπου τα στοιχεία είναι διαθέσιμα, απεικονίζεται σε ποσοστά και σε απόλυτους αριθμούς χιλιάδες ατόμων.

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ– EUROSTAT– EU-SILC

Πίνακας 30: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό σε χώρες της Ευρώπης, κατά το 2012

Χώρες	%	σε χιλιάδες
Βουλγαρία	49,3	3.621
Ρουμανία	41,7	8.907
Λετονία	36,6	744
Ελλάδα	34,6	3.795
Λιθουανία	32,5	975
Ουγγαρία	32,4	3.188
Κροατία	32,3	1.370
Ιταλία	30,4	18.469
Ισπανία	28,2	13.090
Κύπρος	27,1	234
Πολωνία	26,7	10.128
Πορτογαλία	25,3	2.665
Εσθονία	23,4	311
Μάλτα	22,2	92
Σλοβακία	20,5	1.109
Γερμανία	19,6	15.909
Σλοβενία	19,6	392
Γαλλία	19,1	11.760
Δανία	19,0	1.057
Λουξεμβούργο	18,4	95
Σουηδία	18,2	1.766
Φινλανδία	17,2	916
Τσεχία	15,4	1.580
Ολλανδία	15,0	2.492
Νορβηγία	13,8	689
Ισλανδία	12,7	38

Πηγή: http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=162661&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

Από τον πίνακα 30 παρατηρείται ότι τα υψηλότερα ποσοστά των Ευρωπαϊκών χωρών εμφανίζουν η Βουλγαρία κατά 49,3%, η Λετονία κατά 36,6% και η Ελλάδα κατά 34,6%. Τα χαμηλότερα ποσοστά εμφανίζουν η Ισλανδία κατά 12,7%, η Νορβηγία κατά 13,8% και η Ολλανδία κατά 15,0%.

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ– EUROSTAT– EU-SILC

4.2.3. ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Από την δειγματοληπτικής έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών για το έτος 2012, διαπιστώνεται ότι ο κίνδυνος φτώχειας βρίσκεται σε ποσοστό 23,1%. Για παιδική φτώχεια, αυξήθηκε και είναι υψηλότερος από τις υπόλοιπες κατηγορίες κατά 2,8 ποσοστιαίες μονάδες από το αντίστοιχο ποσοστό του συνολικού πληθυσμού. Ο κίνδυνος φτώχειας για άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών είναι μειωμένος κατά 6,4 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2011. Τέλος η Ελλάδα βρίσκεται σε μεγάλα ποσοστά κινδύνου φτώχειας σε σχέση με τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ
ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 2013**

Από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) ανακοινώνονται τα αποτελέσματα της δειγματοληπτικής Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών έτους 2013, με περίοδο αναφοράς εισοδήματος το έτος 2012. Η έρευνα αποτελεί τη βασική πηγή αναφοράς των συγκριτικών στατιστικών για την κατανομή του εισοδήματος και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Κατά το 2013, η έρευνα διερευνήθηκε σε τελικό δείγμα 7.349 νοικοκυριών και σε 18.030 μέλη των νοικοκυριών αυτών, εκ των οποίων 15.318 ηλικίας 16 ετών και άνω. Ο μέσος όρος μελών υπολογίστηκε ανά νοικοκυριό στα 2.5. Κάτι το οποίο αξίζει να σημειωθεί είναι ότι για την εξαγωγή ορθών συμπερασμάτων, κατά την μελέτη των αποτελεσμάτων της έρευνας, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι στον ερευνώμενο πληθυσμό δεν περιλαμβάνονται ομάδες πληθυσμού που είναι, κατά τεκμήριο φτωχές.⁴⁸

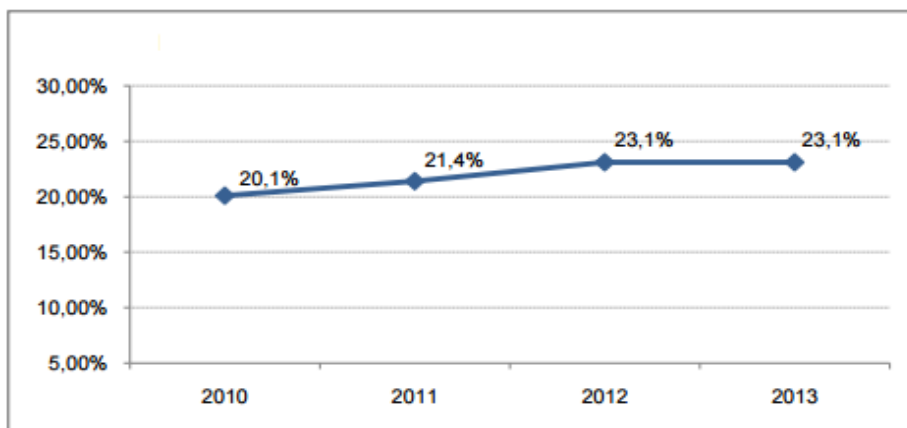
4.3.1 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Το κατώφλι της φτώχειας ανέρχεται στο ποσό των 5.023 ευρώ ετησίως ανά άτομο. Κατά το έτος 2013, το 23,1% του συνολικού πληθυσμού της Χώρας ήταν σε κίνδυνο φτώχειας όταν το όριο φτώχειας ορίζεται στο 60% του διάμεσου συνολικού ισοδύναμου εισοδήματος του νοικοκυριού. Ο δείκτης παρουσιάζεται για τα τελευταία 4 έτη, δηλαδή από το 2010 έως το 2013 απεικονίζεται στο Γράφημα 13.

⁴⁸http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo41N&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo41N_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo41N_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo41N_documentID=162612&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo41N_locale=el

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

Γράφημα 13: Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας, από το 2010 έως το 2013

Από το γράφημα 13 παρατηρείται μία σταδιακή αύξηση από το 2010 έως το 2012 κατά 3% και από το 2012 έως το 2013 δεν υπάρχει καμία αλλαγή. Το μέσο ετήσιο ατομικό ισοδύναμο εισόδημα ανέρχεται σε 9.303 ευρώ. Το ποσοστό κινδύνου φτώχειας είναι υψηλότερο στις γυναίκες με ποσοστό 23,8% σε σχέση με τους άνδρες με ποσοστό 22,4%. Ο κίνδυνος φτώχειας για άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών υπολογίζεται σε 15,1%, ενώ για άτομα ηλικίας έως 17 ετών σε 28,8%. Ο κίνδυνος φτώχειας για άτομα η ηλικίας άνω των 75 ετών υπολογίζεται σε 17,2%, ενώ για άτομα ηλικίας κάτω των 75 ετών σε 23,7%.

4.3.2 ΔΕΙΚΤΕΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ‘ΕΥΡΩΠΗ 2020’

Στον πίνακα 31 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά το 2013. Οι κατηγορίες του πίνακα είναι κατά ηλικία και φύλο.

Πίνακας 31: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό κατά ομάδες ηλικιών και φύλο, κατά το 2013

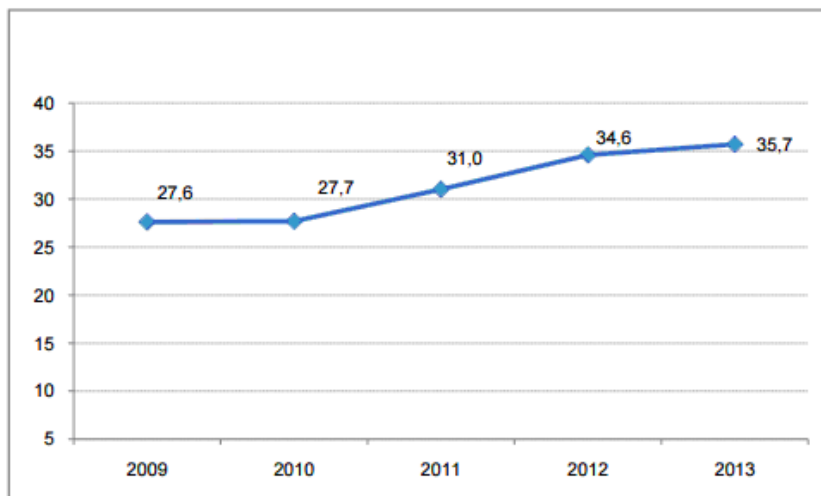
Ομάδες ηλικιών	Σύνολο πληθυσμού	Θήλεις	Άρρενες
Σύνολο	35,7	36,8	34,6
0-17	38,1		
18-64	39,1	40,7	37,5
65+	23,1	24,3	21,6

Πηγή: http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=162612&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

Από τον πίνακα 31 παρατηρείται ότι ο πληθυσμός που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό ανέρχεται στο 35,7% του πληθυσμού της Χώρας. Ο κίνδυνος φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού είναι υψηλότερος για άτομα ηλικίας 18-64 ετών με ποσοστό 39,1%. Στο γράφημα 14 παρουσιάζει την εξέλιξη του δείκτη τα τελευταία πέντε έτη.

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

Γράφημα 14: Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας ή σε κοινωνικό αποκλεισμό, από το 2009 έως το 2013

Από το γράφημα 14 παρατηρείται ότι το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό αυξάνεται από το 2009 έως το 2013 με ποσοστό 8,1%. Στο πίνακα 32 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ηλικία και υπηκοότητα κατά το 2013.

Πίνακας 32: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και υπηκοότητα, κατά το 2013

Ομάδες ηλικιών	Υπηκοότητα	%
18-64	Ημεδαποί	36,1
	Αλλοδαποί που διαμένουν στην Ελλάδα	68,7
	Αλλοδαποί χωρών ΕΕ των 27, που διαμένουν στην Ελλάδα	51,5
	Αλλοδαποί εκτός χωρών ΕΕ των 27, που διαμένουν στην Ελλάδα	72,5
18+	Ημεδαποί	32,6
	Αλλοδαποί που διαμένουν στην Ελλάδα	68,0
	Αλλοδαποί χωρών ΕΕ των 27, που διαμένουν στην Ελλάδα	49,3
	Αλλοδαποί εκτός χωρών ΕΕ των 27, που διαμένουν στην Ελλάδα	72,1

Πηγή: http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=162612&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

Από τον πίνακα 32 παρατηρείται ότι ο πληθυσμός ηλικίας 18-64 ετών που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό εκτιμάται για τους Έλληνες σε 36,1% και για τους αλλοδαπούς που διαμένουν στην Ελλάδα σε 68,7%. Στον πίνακα 33 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ηλικία και χώρα γέννησης κατά το 2013.

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ– EUROSTAT– EU-SILC

Πίνακας 33: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και χώρα γέννησης, κατά το 2013

Ομάδες ηλικιών	Χώρα γέννησης	%
18-64	Ελλάδα	35,9
	Άλλη χώρα - αλλοδαποί που διαμένουν στην Ελλάδα	63,3
	Χώρα ΕΕ των 27 – αλλοδαποί που διαμένουν στην Ελλάδα	48,1
	Χώρα εκτός χωρών ΕΕ των 27 - Αλλοδαποί που διαμένουν στην Ελλάδα	67,5
18+	Ελλάδα	32,3
	Άλλη χώρα - αλλοδαποί που διαμένουν στην Ελλάδα	62,6
	Χώρα ΕΕ των 27 – αλλοδαποί που διαμένουν στην Ελλάδα	46,1
	Χώρα εκτός χωρών ΕΕ των 27 - Αλλοδαποί που διαμένουν στην Ελλάδα	66,9

Πηγή: http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_documentID=162612&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_locale=el

Από τον πίνακα 33 παρατηρείται ότι ο πληθυσμός ηλικίας 18-64 ετών που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό εκτιμάται για τους αλλοδαπούς που διαμένουν στην Ελλάδα, αλλά γεννήθηκαν σε χώρα εκτός Ελλάδος σε 63,3%. Στον πίνακα 34 απεικονίζονται οι υποκατηγορίες δεικτών φτώχειας της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», κατά ηλικία κατά το 2013.

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ– EUROSTAT– EU-SILC

Πίνακας 34: Υποκατηγορίες δεικτών φτώχειας της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», κατά ομάδες ηλικιών, κατά το 2013

Ομάδες ηλικιών		%
Σύνολο πληθυσμού	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	7,0
	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και με χαμηλή ένταση εργασίας	4,6
	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά με υλική στέρηση αλλά χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	8,1
18-64	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	6,8
	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και με χαμηλή ένταση εργασίας	6,8
	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά με υλική στέρηση αλλά χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	7,5
0-17	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	6,6
	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και με χαμηλή ένταση εργασίας	2,1
	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας, διαβιεί σε νοικοκυριά με υλική στέρηση αλλά χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	8,9

Πηγή: http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_javax.faces.resource=document&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_in=downloadResources&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_documentID=162612&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_locale=el

Από τον πίνακα 34 παρατηρείται ότι το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας, αλλά διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας ανέρχεται σε 7,0%. Επίσης, το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας και διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση αλλά με χαμηλή ένταση εργασίας ανέρχεται σε 4,6%. Τέλος, το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας και διαβιεί σε νοικοκυριά με υλική στέρηση αλλά χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας ανέρχεται σε 8,1%. Στον πίνακα 35 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό σε χώρες της Ευρώπης κατά το 2013.

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ– EUROSTAT– EU-SILC

Πίνακας 35: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό σε χώρες της Ευρώπης, κατά το έτος 2013

Χώρες	%	σε χιλιάδες
Βουλγαρία	48,0	3493
Ελλάδα	35,7	3.904
Λετονία	35,1	702
Ουγγαρία	33,5	3.285
Λιθουανία	30,8	917
Ιταλία	28,4	17.326
Κύπρος	27,8	240
Ισπανία	27,3	12.630
Πολωνία	25,8	9.748
Μάλτα	24,0	99
Εσθονία	23,5	313
Σλοβενία	20,4	410
Σλοβακία	19,8	1.070
Δανία	18,9	1.059
Αυστρία	18,8	1.572
Φινλανδία	16,0	854
Τσεχία	14,6	1.508
Νορβηγία	14,1	714
Ισλανδία	13,0	40

Πηγή: http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=162612&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

Από τον πίνακα 35 παρατηρείται ότι ο πληθυσμός που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό σε χώρες της Ευρώπης όπου τα στοιχεία είναι διαθέσιμα, απεικονίζεται σε ποσοστά και σε απόλυτους αριθμούς χιλιάδες ατόμων. Τα υψηλότερα ποσοστά των Ευρωπαϊκών χωρών εμφανίζουν η Βουλγαρία με ποσοστό 48,0%, η Ελλάδα με ποσοστό 35,7% και η Λετονία με ποσοστό 35,1. Τα χαμηλότερα ποσοστά εμφανίζουν η Ισλανδία με ποσοστό 13,0%, η Νορβηγία με ποσοστό 14,1% και η Τσεχία με ποσοστό 14,6%.

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ– EUROSTAT– EU-SILC

4.3.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Από την δειγματοληπτικής έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών για το έτος 2013, διαπιστώνεται ότι ο κίνδυνος φτώχειας παραμένει σταθερός σε σχέση με το 2012. Τα ποσοστά φτώχειας για τις γυναίκες είναι μεγαλύτερα σε σχέση με τους άντρες. Το ποσοστό του κινδύνου φτώχειας για τη παιδική φτώχεια είναι υψηλότερος κατά 5,7 ποσοστιαίες μονάδες από το αντίστοιχο ποσοστό του συνολικού πληθυσμού. Επίσης, ο κίνδυνος φτώχειας για άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών, είναι μειωμένος κατά 2,1 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2012. Τέλος η Ελλάδα βρίσκεται σε μεγάλα ποσοστά κινδύνου φτώχειας σε σχέση με τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 2014

Από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) ανακοινώνονται τα αποτελέσματα της δειγματοληπτικής Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών έτους 2014, με περίοδο αναφοράς εισοδήματος το έτος 2013. Η έρευνα αποτελεί τη βασική πηγή αναφοράς των συγκριτικών στατιστικών για την κατανομή του εισοδήματος και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Κατά το 2014, η έρευνα διενεργήθηκε σε τελικό δείγμα 8.620 νοικοκυριών και σε 21.230 μέλη των νοικοκυριών αυτών, εκ των οποίων 18.289 ηλικίας 16 ετών και άνω. Ο μέσος όρος μελών υπολογίστηκε ανά νοικοκυριό στα 2,5. Κάτι το οποίο αξίζει να σημειωθεί είναι ότι για την εξαγωγή ορθών συμπερασμάτων, κατά την μελέτη των αποτελεσμάτων της έρευνας, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι οι πληθυσμιακές ομάδες που κατά τεκμήριο είναι φτωχές, υπό-αντιπροσωπεύονται στην έρευνα.⁴⁹

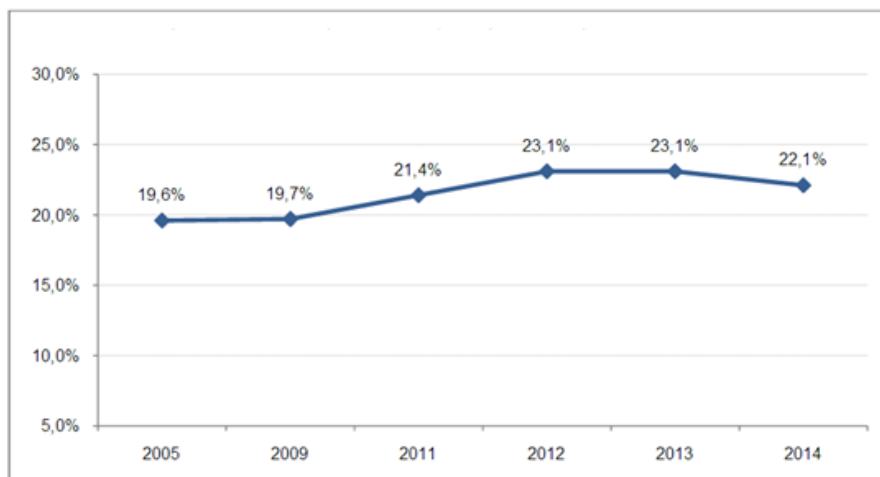
4.4.1 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Το έτος 2014, το 22,1% του συνολικού πληθυσμού της Χώρας ήταν σε κίνδυνο φτώχειας όταν το όριο φτώχειας ορίζεται στο 60% του διάμεσου συνολικού ισοδύναμου εισοδήματος του νοικοκυριού. Στο γράφημα 15 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας το 2005, το 2009 και από το 2011 έως το 2014. Επισημαίνεται ότι η περίοδος αναφοράς των εισοδημάτων αφορά στο προηγούμενο από το έτος διενέργειας της έρευνας, δηλαδή στα αντίστοιχα έτη από το 2004 έως το 2013.

⁴⁹http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo41N&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo41N_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo41N_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo41N_documentID=201241&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo41N_locale=el

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

Γράφημα 15: Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας, από το έτος 2005 έως το 2014

Από το γράφημα 15 παρατηρείται ότι ο παραπάνω δείκτης που κατά το 2005, με περίοδο αναφοράς εισοδήματος το 2004, ανερχόταν στο 19,6%, ενώ σημείωσε αύξηση κατά το 2011 και το 2012, δηλαδή στο 21,4% και 23,1%. Το μέσο ετήσιο ατομικό ισοδύναμο εισόδημα ανέρχεται σε 8.879 ευρώ. Το ποσοστό κινδύνου φτώχειας, ενώ κατά το 2013 ήταν υψηλότερο στις γυναίκες σε σχέση με τους άντρες, το 2014 διαμορφώνεται στα ίδια επίπεδα και για τα δύο φύλα, συγκεκριμένα 22,0% και 22,2%, αντίστοιχα. Ο κίνδυνος φτώχειας για άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών υπολογίζεται σε 16,1% για τις γυναίκες και σε 13,3% για τους άνδρες. Ο κίνδυνος φτώχειας για άτομα ηλικίας άνω των 75 ετών υπολογίζεται σε 16,1%, ενώ για άτομα ηλικίας κατώ των 75 ετών σε 22,7%. Ο κίνδυνος φτώχειας για τις γυναίκες άνω των 75 ετών εκτιμάται σε 19,0% ενώ για τους άνδρες της αντίστοιχης ομάδας ηλικιών εκτιμάται σε 12,3%.

4.4.2. ΔΕΙΚΤΕΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ «ΕΝΩΣΗ 2020»

Στο πλαίσιο της Ευρώπης 2020, αναφορικά με την καταπολέμηση της φτώχειας, έχει τεθεί ως στόχος «να μειωθούν κατά 20 εκατομμύρια τα άτομα που βρίσκονται ή που κινδυνεύουν να βρεθούν σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό» έως το 2020. Στον πίνακα 36 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ηλικία και φύλο κατά το 2014.

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

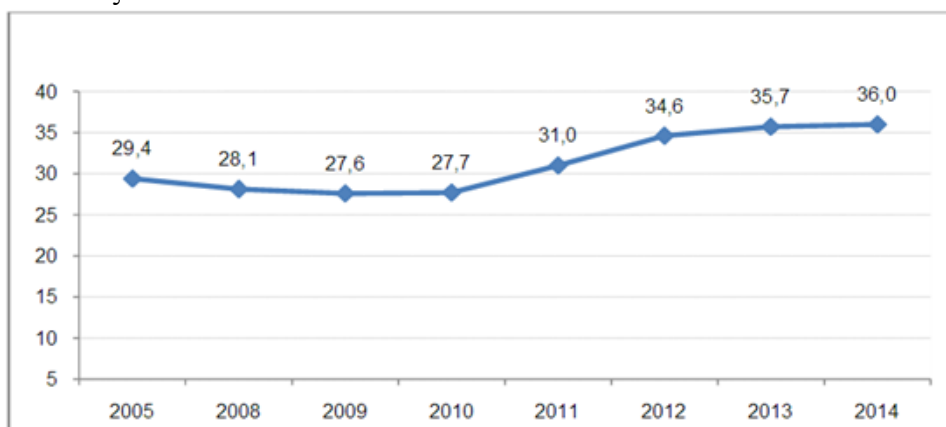
Πίνακας 36: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και φύλο, κατά το 2014

%			
Ομάδες ηλικιών	Σύνολο πληθυσμού	Γυναίκες	Άνδρες
Σύνολο	36,0	36,7	35,3
0-17	36,7	-	-
18-64	40,1	41,2	38,9
65+	23,0	24,7	21,0

Πηγή: http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=201241&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

Από τον πίνακα 36 παρατηρείται ότι με βάση τα στοιχεία της Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών 2014, ο πληθυσμός που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό ανέρχεται στο 36,0% του πληθυσμού της Χώρας. Ο κίνδυνος φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού είναι υψηλότερος στη περίπτωση των ατόμων ηλικίας 18-64 ετών με ποσοστό 40,1%. Στο γράφημα 16 παρουσιάζεται η εξέλιξη του ποσοστού του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή σε κοινωνικό αποκλεισμό το 2005 και από το 2008 έως το 2014. Επισημαίνεται ότι η περίοδος αναφοράς των εισοδημάτων αφορά στο προηγούμενο από το έτος διενέργειας της έρευνας, δηλαδή στα αντίστοιχα έτη από το 2004 έως το 2013.

Γράφημα 16: Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας ή σε κοινωνικό αποκλεισμό, από το 2005 έως το 2014

Από το γράφημα 16 παρατηρείται μία καθωδική πορεία του δείκτη από το 2005 έως το 2009 με ποσοστό 1,8%, ενώ από το 2009 έως το 2014 παρατηρείται μία τεράστια αύξηση με ποσοστό 8,4%. Στον πίνακα 37 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ηλικία και υπηκοότητα κατά το 2014.

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

Πίνακας 37: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και υπηκοότητα, κατά το 2014

Ομάδες ηλικιών	Υπηκοότητα	%
18-64	Ημεδαποί	37,6
	Αλλοδαποί που διαμένουν στην Ελλάδα	68,3
	Αλλοδαποί χωρών ΕΕ των 27, που διαμένουν στην Ελλάδα	50,5
	Αλλοδαποί εκτός χωρών ΕΕ των 27, που διαμένουν στην Ελλάδα	71,5
18+	Ημεδαποί	33,7
	Αλλοδαποί που διαμένουν στην Ελλάδα	67,7
	Αλλοδαποί χωρών ΕΕ των 27, που διαμένουν στην Ελλάδα	48,0
	Αλλοδαποί εκτός χωρών ΕΕ των 27, που διαμένουν στην Ελλάδα	71,3

Πηγή: http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=201241&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

Από τον πίνακα 37 παρατηρείται ότι ο πληθυσμός ηλικίας 18-64 ετών που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό εκτιμάται για τους Έλληνες σε 37,6% και για τους αλλοδαπούς που διαμένουν στην Ελλάδα σε 68,3%. Στον πίνακα 38 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ηλικία και χώρα γέννησης κατά το 2014.

Πίνακας 38: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και χώρα γέννησης, κατά το 2014

Ομάδες ηλικιών	Χώρα γέννησης	%
18-64	Ελλάδα	37,3
	Άλλη χώρα	63,8
	Χώρα ΕΕ των 27	42,3
	Χώρα εκτός χωρών ΕΕ των 27	68,9
18+	Ελλάδα	33,3
	Άλλη χώρα	62,7
	Χώρα ΕΕ των 27	39,9
	Χώρα εκτός χωρών ΕΕ των 27	68,0

Πηγή: http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=201241&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

Από τον πίνακα 38 παρατηρείται ότι ο πληθυσμός ηλικίας 18-64 ετών που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό εκτιμάται για τους αλλοδαπούς που διαμένουν στην Ελλάδα, αλλά γεννήθηκαν σε χώρα εκτός Ελλάδος σε 63,8%. Στον πίνακα 39 απεικονίζονται οι υποκατηγορίες δεικτών φτώχειας της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», κατά ηλικία κατά το 2014.

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

Πίνακας 39: Υποκατηγορίες δεικτών φτώχειας της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», κατά ομάδες ηλικιών, κατά το 2014

Ομάδες ηλικιών		%
Σύνολο πληθυσμού	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	7,3
	Πληθυσμός χωρίς κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση αλλά με χαμηλή ένταση εργασίας	5,2
	Πληθυσμός χωρίς κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά με υλική στέρηση αλλά χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	7,8
18-64	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	6,9
	Πληθυσμός χωρίς κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση αλλά με χαμηλή ένταση εργασίας	7,6
	Πληθυσμός χωρίς κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά με υλική στέρηση αλλά χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	7,6
0-17	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	8,5
	Πληθυσμός χωρίς κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση αλλά με χαμηλή ένταση εργασίας	2,7
	Πληθυσμός χωρίς κίνδυνο φτώχειας, διαβιεί σε νοικοκυριά με υλική στέρηση αλλά χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	8,0

Πηγή: http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=201241&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

Από τον πίνακα 39 παρατηρείται ότι το ποσοστό του πληθυσμού, που ενώ δεν βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας, διαβιεί σε νοικοκυριά με υλική στέρηση αλλά χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας ανέρχεται σε 7,8%. Επίσης, το ποσοστό του πληθυσμού, που δε βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας και διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας ανέρχεται σε 7,3%.

4.4.3. ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Από την δειγματοληπτικής έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών για το έτος 2014, διαπιστώνεται ότι το ποσοστό του κινδύνου φτώχειας μειώθηκε σε σχέση με το 2013 στο 22,1%. Επίσης, τα ποσοστά φτώχειας για τις γυναίκες διαμορφώνεται στα ίδια περίπου επίπεδα σε σχέση με τους άντρες. Ο κίνδυνος φτώχειας για παιδιά ηλικίας 0-17 ετών, δηλαδή στη παιδική φτώχεια, σημειώνεται μείωση κατά 3,3 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2013, ενώ είναι υψηλότερος κατά 3,4 ποσοστιαίες μονάδες από το αντίστοιχο ποσοστό του συνολικού πληθυσμού. Επίσης, ο κίνδυνος φτώχειας για άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών έχει παραμείνει στα ίδια επίπεδα με το 2013.

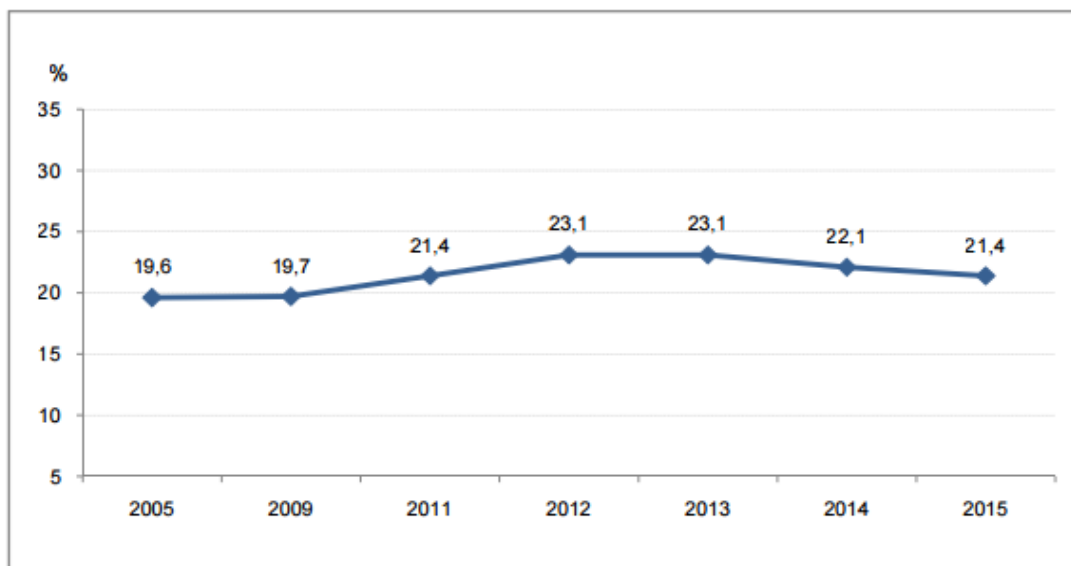
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο: ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 2015

Από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) ανακοινώνονται τα αποτελέσματά της δειγματοληπτικής Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών (SILC) έτους 2015, με περίοδο αναφοράς εισοδήματος το έτος 2014. Η έρευνα αποτελεί τη βασική πηγή αναφοράς των συγκριτικών στατιστικών για την κατανομή του εισοδήματος και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Κατά το 2015, η έρευνα διενεργήθηκε σε τελικό δείγμα 14.096 νοικοκυριών και σε 34.709 μέλη των νοικοκυριών αυτών, εκ των οποίων 29.878 ηλικίας 16 ετών και άνω. Ο μέσος όρος μελών υπολογίστηκε ανά νοικοκυριό στα 2,5. Σημειώνεται ότι οι πληθυσμιακές ομάδες που κατά τεκμήριο είναι φτωχές, υπό-αντιπροσωπεύονται στην έρευνα.⁵⁰

4.5.1 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Το έτος 2015, το 21,4% του συνολικού πληθυσμού της Χώρας ήταν σε κίνδυνο φτώχειας όταν το όριο φτώχειας ορίζεται στο 60% του διαμέσου συνολικού ισοδύναμου εισοδήματος του νοικοκυριού. Ο παραπάνω δείκτης που κατά το 2005, με περίοδο αναφοράς εισοδήματος το 2004, ανερχόταν στο 19,6%, σημείωσε αύξηση κατά το 2011 και το 2012 δηλαδή στο 21,4% και 23,4% αντίστοιχα, ενώ άρχισε να μειώνεται από το 2013, όπως αποτυπώνεται στο γράφημα 17. Επισημαίνεται ότι η περίοδος αναφοράς των εισοδημάτων αφορά στο προηγούμενο από το έτος διενέργειας της έρευνας, δηλαδή στα αντίστοιχα έτη 2004, 2008 και από το 2010 έως το 2014.

Γράφημα 17: Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας, κατά τα έτη 2005, 2009 και από το 2011 έως το 2015

⁵⁰http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=185093&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

Το μέσο ετήσιο ατομικό ισοδύναμο εισόδημα ανέρχεται σε 8.796 ευρώ και το μέσο ετήσιο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών της Χώρας σε 17.182 ευρώ. Τα νοικοκυριά που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας εκτιμώνται σε 860.117 σε σύνολο 4.195.840 νοικοκυριών, και τα μέλη τους σε 2.293.172 στο σύνολο των 10.723.089 ατόμων του πληθυσμού της Χώρας. Το ποσοστό κινδύνου φτώχειας, κατά τα προηγούμενα έτη ήταν ελαφρώς υψηλότερο για τις γυναίκες σε σχέση με τους άνδρες, το 2014 διαμορφώθηκε στα ίδια περίπου επίπεδα και για τα δύο φύλα, ενώ με βάση τα στοιχεία του 2015 εμφανίζεται ελαφρώς υψηλότερο στους άνδρες σε σχέση με τις γυναίκες, συγκεκριμένα 21,5% και 21,2%, αντίστοιχα. Ο κίνδυνος φτώχειας για άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών υπολογίζεται σε 15,2% για τις γυναίκες και σε 11,9% για τους άνδρες. Ο κίνδυνος φτώχειας για άτομα ηλικίας άνω των 75 ετών υπολογίζεται σε 15,1%, ενώ για άτομα ηλικίας κάτω των 75 ετών σε 22,1%. Ο κίνδυνος φτώχειας για τις γυναίκες άνω των 75 ετών εκτιμάται σε 18,1% ενώ για τους άνδρες της αντίστοιχης ομάδας ηλικιών εκτιμάται σε 11,2%.

4.5.2. ΔΕΙΚΤΕΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ 'ΕΥΡΩΠΗ 2020'

Στο πλαίσιο της Ευρώπης 2020, αναφορικά με την καταπολέμηση της φτώχειας, έχει τεθεί ως στόχος «να μειωθούν κατά 20 εκατομμύρια τα άτομα που βρίσκονται ή που κινδυνεύουν να βρεθούν σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό» έως το 2020. Στον πίνακα 40 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, ανά ηλικία και φύλο κατά το 2015.

Πίνακας 40: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και φύλο κατά το 2015

%			
Ομάδες ηλικιών	Σύνολο πληθυσμού	Γυναίκες	Άνδρες
Σύνολο	35,7	36,6	34,8
0-17	37,8	-	-
18-64	39,4	40,7	38,2
65+	22,8	24,7	20,4

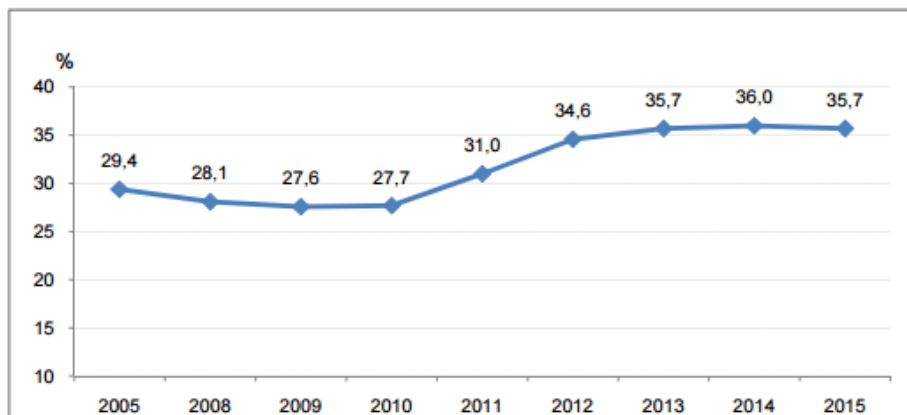
Πηγή: http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=185093&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

Από τον πίνακα 40 παρατηρείται ότι με βάση τα στοιχεία της Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών 2015, ο πληθυσμός που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό ανέρχεται στο 35,7% του πληθυσμού της Χώρας, παρουσιάζοντας μια μικρή μείωση σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά. Ο κίνδυνος φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού είναι υψηλότερος στην περίπτωση των ατόμων ηλικίας 18-64 ετών στο 39,4%.

Στο γράφημα 18 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά το έτος 2005 και από τα έτη 2008 έως το 2015. Επισημαίνεται ότι η περίοδος αναφοράς των εισοδημάτων αφορά στο προηγούμενο από το έτος διενέργειας της έρευνας, δηλαδή στα αντίστοιχα έτη το 2004 και από το 2007 έως το 2014.

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

Γράφημα 18: Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας ή σε κοινωνικό αποκλεισμό κατά το έτος 2005 και από το 2008 έως το 2015

Από το γράφημα 18 παρατηρείται ότι από το 2005 έως το 2009 υπάρχει μια σχετική μείωση κατά 1,8% στον κίνδυνο φτώχειας. Από το 2009 μέχρι το 2010 μία πολύ μικρή αύξηση κατά 0,1% στο κίνδυνο φτώχειας, ενώ από το 2011 μέχρι το 2014 υπάρχει μια μεγάλη αύξηση κατά 8,3% στον κίνδυνο φτώχειας. Τέλος, από το 2014 έως το 2015 παρατηρείται σχετικά μικρή μείωση κατά 0,3%. Στον πίνακα 41 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό ανά ηλικία και υπηκοότητα κατά το 2015.

Πίνακας 41: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και υπηκοότητα, κατά το 2015

Ομάδες ηλικιών	Υπηκοότητα	%
18-64	Ημεδαποί	37,4
	Αλλοδαποί που διαμένουν στην Ελλάδα	64,3
	Αλλοδαποί χωρών ΕΕ των 27, που διαμένουν στην Ελλάδα	49,1
	Αλλοδαποί εκτός χωρών ΕΕ των 27, που διαμένουν στην Ελλάδα	67,1
18+	Ημεδαποί	33,4
	Αλλοδαποί που διαμένουν στην Ελλάδα	63,6
	Αλλοδαποί χωρών ΕΕ των 27, που διαμένουν στην Ελλάδα	45,1
	Αλλοδαποί εκτός χωρών ΕΕ των 27, που διαμένουν στην Ελλάδα	67,1

Πηγή: http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_javax.faces.resource=document&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_in=downloadResources&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_documentID=185093&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_locale=el

Από τον πίνακα 41 παρατηρείται ότι ο πληθυσμός ηλικίας 18-64 ετών που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό εκτιμάται για τους Έλληνες σε 37,4% και για τους αλλοδαπούς που διαμένουν στην Ελλάδα σε 64,3%. Στον πίνακα 42 απεικονίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό κατά ηλικία και χώρα γέννησης κατά το 2015.

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

Πίνακας 42: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και χώρα γέννησης, κατά το 2015

Ομάδες ηλικιών	Χώρα γέννησης	%
18-64	Ελλάδα	37,0
	Άλλη χώρα	63,4
	Χώρα ΕΕ των 27	44,1
	Χώρα εκτός χωρών ΕΕ των 27	67,3
18+	Ελλάδα	32,9
	Άλλη χώρα	62,8
	Χώρα ΕΕ των 27	40,9
	Χώρα εκτός χωρών ΕΕ των 27	67,2

Πηγή: http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_documentID=185093&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_locale=el

Από τον πίνακα 42 παρατηρείται ότι ο πληθυσμός ηλικίας 18-64 ετών που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό εκτιμάται για τους αλλοδαπούς που διαμένουν στην Ελλάδα, αλλά γεννήθηκαν σε χώρα εκτός Ελλάδος σε 63,4%. Στον πίνακα 43 απεικονίζονται οι υποκατηγορίες δεικτών φτώχειας της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», κατά ηλικία κατά το 2015.

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ– EUROSTAT– EU-SILC

Πίνακας 43: Υποκατηγορίες δεικτών φτώχειας της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», κατά ομάδες ηλικιών, κατά το 2015

Ομάδες ηλικιών		%
Σύνολο πληθυσμού	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	7,0
	Πληθυσμός χωρίς κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση αλλά με χαμηλή ένταση εργασίας	4,8
	Πληθυσμός χωρίς κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά με υλική στέρηση αλλά χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	8,4
18-64	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	6,5
	Πληθυσμός χωρίς κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση αλλά με χαμηλή ένταση εργασίας	7,1
	Πληθυσμός χωρίς κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά με υλική στέρηση αλλά χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	8,2
0-17	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	8,3
	Πληθυσμός χωρίς κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση αλλά με χαμηλή ένταση εργασίας	2,3
	Πληθυσμός χωρίς κίνδυνο φτώχειας, διαβιεί σε νοικοκυριά με υλική στέρηση αλλά χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	8,2

Πηγή: http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=185093&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

Απο τον πίνακα 43 παρατηρείται ότι το ποσοστό του πληθυσμού, που ενώ δε βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας, διαβιεί σε νοικοκυριά με υλική στέρηση αλλά χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας ανέρχεται σε 8,4%. Επίσης, το ποσοστό του πληθυσμού, που δε βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας, και διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση αλλά με χαμηλή ένταση εργασίας ανέρχεται σε 4,8%. Τέλος, το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας αλλά διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας ανέρχεται σε 7,0%.

4.5.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Από την δειγματοληπτική έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών για το έτος 2015, παρατηρείται ότι τα ποσοστά σε σχέση με το 2014 μειώθηκαν στο 21,4%. Τα ποσοστά φτώχειας για τους άντρες ελαφρώς υψηλότερα σε σχέση με τις γυναίκες. Επίσης, διαπιστώνεται ότι ο κίνδυνος για τη παιδική φτώχεια σημειώνεται αύξηση κατά 1,1 ποσοστιαία μονάδα σε σχέση με το 2014, ενώ είναι υψηλότερος κατά 5,2 ποσοστιαίες μονάδες από το αντίστοιχο ποσοστό του συνολικού πληθυσμού. Επίσης, ο κίνδυνος φτώχειας για άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών παρουσιάζει μείωση σε σχέση με το 2014.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Από την εργασία μας προκύπτουν αξιόλογα κατά την άποψή μας αποτελέσματα. Αρχικά καταλήγουμε στο συμπέρασμα, ότι η φτώχεια είναι ένα κοινωνικό ζήτημα και απασχολεί ολόκληρη την κοινωνία. Οι φτωχοί συχνά νοιώθουν και κοινωνικά αποκλεισμένοι αφού η κοινωνία τους βάζει στο περιθώριο. Και αδιαμφισβήτητα η ζωή τους δυσκολεύεται πολύ. Επίσης θα παρατηρήσουμε ότι ο ρόλος της εκπαίδευσης είναι ιδιαίτερα σημαντικός για τη μείωση της φτώχειας αλλά και εδώ παίζει ρόλο η οικονομική κατάσταση του ανθρώπου. Οι φτωχοί συχνά αναγκάζονται να βάζουν τα παιδιά τους να δουλεύουν αφού δεν μπορούν να τους προσφέρουν ότι χρειάζονται. Είναι ένα παγκόσμιο φαινόμενο και συχνά οι φτωχοί λόγω της κατάστασης που βιώνουν αλλάζουν συμπεριφορά και γίνονται πιο βίαιοι. Η φτώχεια προκαλεί προβλήματα υγείας και είναι ένα φαινόμενο που υπάρχει από παλιά δεν είναι μόνο της εποχής μας. Μέσα από τους πίνακες θα βγάλουμε το συμπέρασμα ότι οι γυναίκες έχουν σε όλες τις περιπτώσεις υψηλότερο κίνδυνο φτώχειας συγκριτικά με τους άνδρες, ιδιαίτερα στην Άρτα όπου το ποσοστό είναι μεγάλο, εκτός από το 2014 όπου τα ποσοστά είναι περίπου ίδια και το 2015 όπου τα ποσοστά φτώχειας είναι μεγαλύτερα για τους άντρες σε σχέση με τις γυναίκες. Επίσης, μεγαλύτερο κίνδυνο φτώχειας έχουν οι άνθρωποι ηλικίας 65 ετών και άνω και χαμηλότερο κίνδυνο οι ηλικίες των ατόμων από 15-64. Ακόμα, θα διαπιστώσουμε ότι η οικογένεια διαφοροποιεί το κίνδυνο της φτώχειας σημαντικά αφού οι έγγαμοι έχουν χαμηλότερο κίνδυνο φτώχειας απ' ότι οι άλλες ομάδες. Τέλος, αυτό που δεν ξέραμε και διαπιστώνεται μέσα από την εργασία είναι ότι από το κίνδυνο φτώχειας κινδυνεύουν και οι εργαζόμενο σε μικρότερο ποσοστό βέβαια από τις άλλες κατηγορίες. Οι εργαζόμενοι στην Άρτα στην Πρέβεζα και στην Αιτωλοακαρνανία το ποσοστό του κινδύνου φτώχειας ξεπερνάει το 50%.

Στην Ελλάδα το μεγαλύτερο κίνδυνο φτώχειας των αντιμετωπίζουν η Ήπειρος η Μακεδονία και η Θράκη ενώ τον χαμηλότερο η Αττική και η Κρήτη. Η περιφέρεια με την μεγαλύτερη φτώχεια είναι η Ήπειρος με την Ανατολική Μακεδονία-Θράκη να ακολουθούν από κοντά. Οι περιφέρειες με την χαμηλότερη φτώχεια είναι η Αττική και η Κρήτη. Στο 2 κεφάλαιο τώρα θα δούμε ότι η φτώχεια υπάρχει και στην Ευρωπαϊκή Ένωση αφού βλέπουμε ότι το 16% του πληθυσμού της ΕΕ ζει με λιγότερο από 60%. τα 2/3 των φτωχών ζουν σε έξι χώρες της ΕΕ στη Γαλλία, τη Γερμανία, την Βρετανία, την Ιταλία, την Πολωνία και την Ισπανία. Η Ελλάδα σε σύγκριση με τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρουσιάζει υψηλά ποσοστά φτώχειας. Βλέπουμε ακόμη ότι ο θεσμός του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος βοηθάει τους φτωχούς αφού σκοπός του είναι να τους προσφέρει μια πιο καλύτερη ζωή. Παρόλο που δεν υπάρχει αυτός ο θεσμός στην Ελλάδα. Η Ελλάδα ήταν η χώρα με το υψηλότερο ποσοστό φτώχειας το 2006.

Συμπερασματικά, εδώ σε αυτό το κεφάλαιο καταλαβαίνουμε ότι στην Ελλάδα τα ποσοστά των ατόμων που βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας ήταν ιδιαίτερα υψηλά το 1995. Ακόμη βλέπουμε ότι και μόλις 6 χρόνια πριν το ποσοστό ήταν μεγάλο. Το ποσοστό κινδύνου φτώχειας σε περίοδο της οικονομικής κρίσης από το 2011-2015 ήταν υψηλό κυρίως τα έτη 2012,2013. Στον καιρό της κρίσης δηλαδή ο κίνδυνος φτώχειας είναι αρκετά υψηλός εκτός από τα τελευταία δύο έτη όπου μειώθηκε σχετικά το ποσοστό. Όσο για την Ευρώπη τα υψηλότερα ποσοστά της φτώχειας στην Ευρώπη είναι Ελλάδα την Πορτογαλία και την Ισπανία και οι χώρες με τον χαμηλότερο κίνδυνο φτώχειας είναι η Φιλανδία η Σουηδία και η Ολλανδία. Ενώ το 2008 όταν η οικονομική κρίση άρχιζε σε όλες τις χώρες το υψηλότερο ποσοστό φτώχειας στη Βουλγαρία, στη Λετονία (με το υψηλότερο ποσοστό 26%, στην Λιθουανία και Ισπανία. Το 2010 δηλαδή όσο η οικονομική κρίση παίρνει τεράστιες διαστάσεις οι χώρες οι οποίες έχουν υψηλότερο κίνδυνο φτώχειας είναι η Βουλγαρία, η Λετονία και η Ρουμανία ενώ το μικρότερο ποσοστό φτώχειας το έχουν οι χώρες: Ισλανδία

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ– EUROSTAT– EU-SILC

Τσεχία και Νορβηγία ενώ η Ελλάδα βρίσκεται κάπου στη μέση με ποσοστό 27,7. Αυτές οι χώρες επίσης πρώτες με τον υψηλότερο κίνδυνο φτώχειας είναι και το 2011 και το 2012. οι γυναίκες και πάλι με την έρευνα της eu silc είναι φτωχότερες από τους άντρες.

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ- EUROSTAT- EU-SILC

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΔΑΜ Σ. και ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ Χ., Κοινωνική οικονομία κα κοινωνικός αποκλεισμός, ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΞΕΛΙΞΕΩΝ, Αθήνα 2010

ΑΝΔΡΙΟΠΟΥΛΟΥ Ε., ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Φ., ΤΣΑΚΛΟΓΛΟΥ Π., Φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός στην Ελλάδα, ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΞΕΛΙΞΕΩΝ, Αθήνα 2013

ΑΚΤΥΠΗΣ Π., Συστήματα γεωγραφικών πληροφοριών και περιφερειακός σχεδιασμός: Εφαρμογή στην γεωγραφική οργάνωση και την απεικόνιση δεικτών, Αθήνα 2008

ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ Α., Οι διαστάσεις τη φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στην Ελλάδα του σήμερα, Πτυχιακή Εργασία, ΤΕΙ Καβάλας, Καβάλα 2010

ΔΑΦΕΡΜΟΣ Γ., Σχέδιο Δράσης: «Φτώχεια και Εργασία: Μια Ολοκληρωμένη Προσέγγιση Διερεύνησης και Άμβλυσης του Φαινομένου», 2010

ΙΔΡΥΜΑ ΣΑΚΗ ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΑ, Κοινωνικές ανισότητες και κοινωνικός αποκλεισμός, ΕΞΑΝΤΑΣ, Αθήνα 1998

ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ Α., ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ Χ., ΣΟΥΦΤΑΣ Δ., Εργαζόμενοι και όμως φτωχοί, Διαστάσεις της φτώχειας των εργαζομένων στην Ελλάδα, ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΞΕΛΙΞΕΩΝ, Αθήνα, Ιανουάριος, 2012

ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΟΣ Σ., ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Θ., ΚΑΡΑΝΤΙΝΟΣ Δ., ΛΟΙΖΙΔΗΣ Γ., ΜΠΟΥΖΑΣ Ν., ΥΦΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Γ. και ΧΡΥΣΑΚΗΣ Μ., Διαστάσεις της φτώχειας στην Ελλάδα, Τόμος Α', εκδ.β', ΕΚΚΕ, Αθήνα 1999

ΚΑΤΣΙΚΑΣ Δ., ΚΑΡΑΚΙΤΣΙΟΣ Α., ΦΙΛΗΝΗΣ Κ., ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ Α., «Εκθεση για το κοινωνικό προφίλ της Ελλάδας σε σχέση με τη φτώχεια, τον κοινωνικό αποκλεισμό και την ανισότητα πριν και μετά από την εκδήλωση της κρίσης», Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Αθήνα, Δεκέμβριος, 2014

ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΟΣ Σ., ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Θ., ΚΑΡΑΝΤΙΝΟΣ Δ., ΛΟΙΖΙΔΗΣ Γ., ΜΠΟΥΖΑΣ Ν., ΥΦΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Γ., και ΧΡΥΣΑΚΗΣ Μ., Διαστάσεις της φτώχειας στην Ελλάδα, Τόμος β', εκδ.β', ΕΚΚΕ, Αθήνα 1999

ΚΟΓΚΙΔΟΥ Δ., Κατανοώντας την Παιδική Φτώχεια και τον Κοινωνικό Αποκλεισμό στον 21ο Αιώνα από την οπτική των παιδιών, ΕΚΚΕ, Αθήνα 2005

ΜΠΑΛΟΥΡΔΟΣ Δ., Οικονομική ανισότητα, φτώχεια και αποστέρηση: ήπειρος, δυτική Ελλάδα, Πελοπόννησος, ΕΚΚΕ, Αθήνα, 2007

ΜΠΑΛΟΥΡΔΟΣ Δ., ΠΕΤΡΑΚΗ Μ., (επιμ.) Νέα Φτώχεια & Κοινωνικός Αποκλεισμός, Πολιτικές Καταπολέμησης & Καθιέρωση ενός Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος, Αθήνα, 2012

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ– EUROSTAT– EU-SILC

NORBERG J., Παγκοσμιοποίηση και Φτώχεια, Το Φιλελεύθερο Ινστιτούτο του Ιδρύματος Φρίντριχ Νάουμαν, Βερολίνο 2013

ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ Χ., ΔΙΑΦΕΡΜΟΣ Γ. Danchev S., ΜΑΡΣΕΛΛΟΥ Α., Οικονομική Ανισότητα και Φτώχεια στην Ελλάδα, Παρατηρητήριο Φτώχειας, Εισοδημάτων και Κοινωνικού Αποκλεισμού, Αθήνα, 2008

ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ Χ., ΜΙΣΣΟΣ Β., Ανισότητα, φτώχεια και οικονομική κρίση στην Ελλάδα και την ΕΕ, Παρατηρητήριο Οικονομικών και Κοινωνικών Εξελίξεων, Αθήνα, 2013

ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ Π., Η φτώχεια στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση: Συγκριτική Ανάλυση, ΕΔΚΑ, 2009

ΣΙΑΜΠΟΣ Γ., (επιμ.), Πληθυσμός και Ανάπτυξη στην Ελλάδα: Πρακτικά Πανελληνίου Συνεδρίου, κορφή, Αθήνα 2003

ΧΛΕΤΣΟΣ Μ., Από την πρόνοια στην εργασία, Νέες τάσεις και προκλήσεις για την κοινωνική προστασία, ΚΡΙΤΙΚΗ, Αθήνα, 2008

FARRELL F., MOSER M., SMEEKES A.,(επιμ.) Απόψεις από όσους βιώνουν φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό για τη μελλοντική ανάπτυξη της ΕΕ, 2005